

Ekwo
 Ndu eze
 k'ẹbo

Éhazaya ezi g'e jeru iya l'agwa Balu-Zebobu

¹ Tɔbudu iya bu; Éhabu nwuhuepho; ndu Mówabu wata ekwefuru ndu Ízurẹlu ike.

² O buru teke ono be Éhazaya shi l'onuzo ulo-eli iya le Samériya kabafu bya adaa meka iphe. O bya ezia ndu-ozí; su phe: “Unu jeeshikwa l'aji le Balu-Zebobu, bu agwa ndu Ekuronu g'a maru ?mu l'a-kaa mma l'iphe-a, mu mekaru-a?”

³ O le ojozi Chipfu jeru asu Elayijia, onye mkpukpu Tishibe: “Gbalihu jepfu ndu-ozí eze ndu Samériya pho je asu phe: ‘?Bu le Chileke ta nodu l'ali ndu Ízurẹlu meru g'o gude; unu nodu eje l'aji le Balu-Zebobu, bu agwa ndu Ekuronu?’ ⁴ Oo ya bu le-a; Chipfu suru-a: ‘I ti byadu agbeshi agbeshi l'iphe-azee, eka i dabyiru ono. I nwuhufutajekwa.’ ” Oo ya bu; Elayijia jeshia.

⁵ Ndu ozí ono lwaphuta azu; bya abyapfuta eze; o su phe: “?Denu g'o nwuru; unu lwatashiaru azu?”

⁶ Epe su iya: “O nweru nwoke, byapfutaru anyi bya asu anyi: ‘Unu jepfu eze ono, ziru unu ozí ono je asu iya le Chipfu suru-a: ?Bu le Chileke ta anodu l'ali Ízurẹlu meru g'o gude i zia g'e jeru ngu l'aji le Balu-Zebobu, bu agwa ndu Ekuronu? Su-a; i ti byadu agbeshi agbeshi l'iphe-azee eka i dabyiru ono. I nwuhufutajekwa.’ ”

⁷ Eze bya asu phe: “?O du idu-agma; mbu nwoke ono, byapfutaru unu bya epfuaru unu iphe ono?”

⁸ Ẹp̄he s̄u iya: “O yeru uwe, e meru l'ẹ̄ji anu; iphe, o keru l'upfu b̄uru akp̄o-anu.”

Éhazaya s̄u: “O kwa Elayijia kẹ Tishibe bẹ o b̄u.”

Éhazaya ezi g'e je egude Elayijia

⁹ T̄obudu iya b̄u; eze bya ezia onye-ishi ndu oj̄ogu ẏkporo lab̄o l'iri; bya eyeru iya ndu oj̄ogu iya ono g'ẹ̄phe je egude Elayijia. Ẹp̄he rwua; onye-ishi ndu oj̄ogu ono bya ejepfu Elayijia lẹ mkpakp̄onu ń́vú l'ẹ̄ka o n̄o; je as̄u iya: “Ḡube onye kẹ Chileke; eze s̄uru g'i nyizeta!”

¹⁰ Elayijia s̄u onye-ishi ndu oj̄ogu ẏkporo lab̄o l'iri ono: “O -b̄uru lẹ mu b̄u onye kẹ Chileke; g'ọku shikwa l'imigwe bya ekegbushia unu lẹ ndu oj̄ogu ẏkporo lab̄o l'iri ono, unu l'ẹ̄phe sw̄i ono.” T̄obudu iya b̄u; ọku shinu l'imigwe bya ekegbushia yẹle ndu oj̄ogu ẏkporo lab̄o l'iri ono.

¹¹ Eze byakwa ezia onye-ishi ndu oj̄ogu ẏkporo lab̄o l'iri ọzo; bya eyeru iya ndu oj̄ogu ẏkporo lab̄o l'iri g'ẹ̄phe je egude Elayijia. Ẹp̄he rwua; onye-ishi ndu oj̄ogu ono s̄u iya: “Ḡube onye kẹ Chileke; eze s̄uru g'i nyizeta ẹ̄gwegwa!”

¹² Elayijia s̄u: “O -b̄uru lẹ mu b̄u onye kẹ Chileke; g'ọku shikwa l'imigwe bya ekegbushia unu lẹ ndu oj̄ogu ẏkporo lab̄o l'iri ono, unu l'ẹ̄phe sw̄i ono.” T̄obudu iya b̄u; ọku kẹ Chileke shi l'imigwe bya ekegbushik̄ota yẹle ndu oj̄ogu ẏkporo lab̄o l'iri ono.

¹³ Ọo ya b̄u; eze byakwa ezia onye-ishi ndu oj̄ogu ẏkporo lab̄o l'iri k'ẹ̄to iya; bya eyeru iya ndu oj̄ogu ẏkporo lab̄o l'iri ono. Ẹp̄he rwua; onye-ishi ndu oj̄ogu ẏkporo lab̄o l'iri k'ẹ̄to iya ono nyikota; bya ejepfu Elayijia; je adaa gbushi ikpere l'ip̄hu iya; rw̄oahaa ya; s̄u: “Ḡube onye kẹ Chileke; jiko ḡubenu ndz̄u mu iphe;

mẹ ndzụ ụmadzu ụkporo labo l'iri-a, bu ndu-ozu ngu-a. Gubenu phe iphe l'anya nkengu. ¹⁴ Lewarọ g'oku shi l'imigwe bya ekegbushia ndu-ishi ndu ojogu labo pho, vuhawa ụzo bya; mę ndu ojogu ụkporo labo l'iri iri pho, ephe l'ephe swigbaa pho. Jiko gubero ndzụ mu iphe l'anya nkengu.”

¹⁵ Tọbudu iya bu; ojozi Chipfu sụ Elayijia: “Tsuru iya nyize. Ba atsushi iya ebvu!” Oo ya bu; Elayijia gbalihu tsuru iya nyizeta; ephe jepfu eze.

¹⁶ Elayijia sụ eze: “Chipfu sụru-a: ‘?Bu le Chileke ta anodu l'ali ndu Izurelu be meru g'o gude i zia ndu-ozu g'ephe jeshiaru ngu l'aji le Balu-Zebobu, bu agwa ndu Ekuronu. Eshi ophu i meru iya nno be i ti byadu agbeshi agbeshi l'iphe-azee ono, i dabyiru ono. I nwuhufutajekwa.’ ” ¹⁷ No iya; Ehzazaya nwuhu egube ono, Chipfu shi l'Onu Elayijia pfua ya ono.

Jioramu bya aburu eze nochia anya iya; kele Ehzazaya ta anwutaduru nwa nwoke. O buru l'apha, kwe Jiehoramu, bu nwa Jiehoshafatu apha labo, o shi butaru eze ndu Jiuda be Jioramu, bu iya bu nwune iya byaru aburu eze ndu Izurelu.

¹⁸ Iphe ozo, nwuru nu teke Ehzazaya bu eze; mę iphe, o meru be e dekotaru l'ekwo-akọ, e deshuru iphe, ndu eze ndu Izurelu megbaberu.

2

Chipfu ekuba Elayijia l'imigwe

¹ Teke Chipfu abya egude oke pherephere, l'aswore aswore kuba Elayijia l'imigwe be Elayijia yele Elayisha no l'ije a -gbę le mkpukpu Gilugalu. ² Elayijia sụ Elayisha: “Nodukwa l'eka-a; kele Chipfu zikwaru mu ge mu je mkpukpu Betelu.”

Elayijia sụ iya: “Eshinu Chipfu nọ ndzụ g'ọ nọ iya-a; tẹme gụbedua nọdu ndzụ g'ị nọ iya-a; bụ g'ọ bụ irelanụ lẹ mu ta byadụ aha ngu.” Oo ya bụ ẹphe swiru jeshia Bẹtelu.

³ O buru lẹ Bẹtelu bẹ ogbo ndu mpfuchiru Chileke, bu iya nū wụ-pfutaru Elayisha bya asụ iya: “?I maru-a lẹ Chipfu abya ekuta nnajịuphu ngu ntanụ-a?”

Elayisha sụ: “Ee; mu makwarụ-a; ọlobu; unu haarọ ono.”

⁴ Elayijia sụ Elayisha: “Nọdukwa l'ẹka-a Elayisha; kẹle Chipfu zikwaru mu gẹ mu je mkpụkpu Jieriko.”

Elayisha sụ iya: “Oo gẹ Chipfu nọ ndzụ g'ọ nọ iya-a; tẹme gụbedua nọdu ndzụ g'ị nọ iya-a; bụ g'ọ bụ irelanụ lẹ mu ta abyadụ aha ngu.” Oo ya bụ; ẹphe swiru jeshia Jieriko.

⁵ Ndu ogbo mpfuchiru Chileke, bu lẹ Jieriko bya awụ-pfu Elayisha; bya asụ iya: “?I maru-a lẹ Chipfu abya ekuta nnajịuphu ngu ntanụ-a?”

Elayisha sụ: “Ee; mu makwarụ-a; ọlobu; unu haarọ ono.”

⁶ Tọbudu iya bụ; Elayijia sụ Elayisha: “Nọdukwa l'ẹka-a; lẹ Chipfu zikwaru mu gẹ mu je ẹnyimu Jiódanu.”

Elayisha sụ: “Eshinu Chipfu nọ ndzụ g'ọ nọ iya-a; tẹme gụbedua nọdu ndzụ g'ị nọ iya-a; bụ g'ọ bụ irelanụ lẹ mu ta abyadụ aha ngu.” Oo ya bụ; ẹphenebo kpọchibe iya.

⁷ Umadzu ụkporo labọ l'umadzu iri lẹ ndu ogbo ndu mpfuchiru Chileke tsoru phẹ; je apfuru ụzenya ele phẹ g'ẹphenebo pfuru l'agụga ẹnyimu Jiódanu ono. ⁸ Elayijia yefuta uwe-mgbalanụ iya; bya aphukoo ya aphuko; chia lẹ mini ono; mini ono kekaha ẹbo; ophuu wuru laa l'ibe iya ophuu; ophuu wuru laa l'ibe iya ophuu; k'ophu bụ l'ẹphenebo ghaburu l'alị ọkponku.

⁹ Ẹphe ghabuchaẹpho; Elayijia sụ Elayisha: “Pfuaru mu iphe, mu e-meru ngu tẹmanu l'e kuta mu kufu l'ẹka ị nọ.”

Elayisha sụ: “Jiko g'unme, ha gẹ nkengu ugbo labọ dūnu mu l'ẹhu.”

¹⁰ Elayijia sụ: “Iphe i pfuru g'e mee atsukwa l'ẹhu ememe. Ọle-a; ọ -buru l'ị hūmaru mu mẹ Chileke kutajee mu phọ bẹ ọo-bukwaru-a nkengu; ọ -dudu bẹ ọ tọo dukwa nno.”

¹¹ Noo ya; ẹphe nọdu abọshikpoephe ọja eje; a bya l'amaru; ugbo-inya, enwu ọku; mẹ inya, enwugbak-waphọ ọku chaa phẹ l'echilabọ; bya ekekaha phẹ. Elayijia tsoru oke phẹrephere ono, aswore aswore ono bahu l'imigwe. ¹² Elayisha hūma iya; o chishia sụ: “Nna mu-e! Nna mu-e! Gube onye ono, bu ugbo-inya; bya aburu ọ-gba-l'inya-ọgu ndu Ịzurẹlu!” Ọ hūma-beru iya. Elayisha ye ẹka l'uwe, o yeru l'ẹhu zijaha ẹbo.

Elayisha awata eje ozi iya

¹³ No iya; Elayisha chita uwe Elayijia, dafuru nu; ghakọbe laphu azu je apfuru l'onu ẹnyimu Jiọdanu. ¹⁴ O woru uwe Elayijia ono, dafuru nu ono chia le mini; sụ: “?Denu Chipfu; mbu Chileke ke Elayijia?” O chie ya pho le mini ono; o bukaha ẹbo; ophuu wuru laa ibiya ophuu; ophuu wuru laa ibiya ophuu. Elayisha ghata.

¹⁵ Ndu ọgbo mpfuchiru Chileke pho, shi Jieriko pho; mbu ndu pho, shi pfuru ụzenya ele phẹ ẹnya pho; hūmaepho Elayisha; ẹphe sụ: “Unme Chileke ono, shi du Elayijia l'ẹhu ono dukwaa Elayisha l'ẹhu-o!” Ẹphe zefu je agba iya ndzuta; bya ephozeta l'alị l'iphu iya. ¹⁶ Ẹphe sụ iya: “Lenu; anyibe ndu-ozu ngu bẹ nweru ukporo ụmadzu labọ l'ụmadzu iri, ọkpehu dukota. Jiko g'ẹphe

jenụ achọo nnajiuphu ngu; g'a maru; ?Unme Chipfu pataru iya je edobe l'úbvú; ọzoo lẹ nsụda.”

Elayisha sụ phẹ: “Waawakwa; unu te ezikwa phẹ.”

¹⁷ Ẹphe pfunyaaru iya ya; iphere iya dū iya; ọ sụ phẹ: “Ngwa; unu zinaa phẹ iya.” Ọo ya bụ; ẹphe zia ụkporo ụmadzu labọ l'ụmadzu iri ono. Ẹphe chọo ya abalị ẹto ọphu ẹphe ta ahụmaduru iya. ¹⁸ Ẹphe lwaphutaẹpho azụ byapfuta Elayisha l'ẹka ọ nọ lẹ mkpụkpu Jieriko; ọ sụ phẹ: “?Mu ta asụnuru-a unu g'unu te ejeshi?”

Iphe ọhumalenya, Elayisha meshigbabẹru

¹⁹ No iya; unwoke mkpụkpu ono bya epfuaru Elayisha sụ: “Nnajiuphu anyi; lekpodapho lẹ mkpụkpu-a bẹ nọkpoo l'ẹka dū ree; ọle mini, nọ iya nū bẹ dū ẹji; tẹme ọphu alị-a te emehujedu iphe.”

²⁰ Elayisha sụ phẹ: “Unu jeye únú lẹ gbamụgbamu ọphúú wotaru mu.” Ọo ya bụ; ẹphe bya ewotaru iya ya.

²¹ Ọ bya atụgbua jeshia l'ẹnya-mini ono je agharu únú ono ye iya sụ: “Chipfu sụru-a: ‘Mu mewaru mini-a g'ọ dū ree. Ọ tọ byadu e-gbubaa egbugbu ọzo; ọphu ọ byadu e-mebaa g'alị-a te emehujehẹ iphe ọzobaa.’ ” ²² Mini ono bya adū ree; bya asụ ntanụ-a, bụ iya bụ ẹgube ono, Elayisha pfuru iya.

²³ Elayisha shi l'ẹka ono jeshia Bẹtelu. Ọ nọdu eje l'ụzo; unwokoro shi l'ime mkpụkpu ono wụfuta; bya achiahaa ya ọchi; asụje iya: “Tụgbua je iphe iije; gube ishi-ọnmo ono! Tụgbua; gube ishi-ọnmo ono!”

²⁴ Elayisha bya aghakọbe hụma phẹ; o gude ẹpha Chipfu tūa phẹ ọnu. Ẹjo anụ-ẹgbudu labọ, bụ biye, bụgbaa nyee ya shi l'ọswa futa bya alabushia anụ unwokoro ụkporo ụmadzu labọ l'ụmadzu labọ ono alabushi.

²⁵ Elayisha shi l'ẹka ono ọ bụru iya eje l'úbvú Kamẹlu; ọ bụru l'ẹka ono bẹ o shi lashia Samériya.

3

Ọgu, ndu Ízurẹlu; waa ndu Mówabu

¹ Jiehoramu nwa Éhabu bẹ byaru aburu eze ndu Ízurẹlu l'apha, kwe Jiehoshafatu apha iri l'ẹsato, o shi bularu eze ndu Jiuda. Ẹka Jiehoramu nọ buru eze bu lẹ Samériya. Iphe ọ nọru l'aba-eze bu apha iri l'ẹbo. ² O mee ẹjo-ememe l'ẹnya Chipfu; ọle o to mebeduru iya gẹ nna iya; mẹ gẹ ne iya meru. Ọ phofuru itso, duru Balu nsọ ono, nna iya kpọberu ono. ³ Obenu l'o yelẹru-a ẹka l'iphe-ẹji ono, Jierobowamu nwa Nebatu meru; mbu iphe-ẹji ono, o meru ndu Ízurẹlu mee ono. Ọ tọ dudu ọphu ọ haru ememe.

⁴ No iya; Mesha, bu eze ndu Mówabu bẹ azu aturu. Aphagapha bẹ ọokpujeru ukporo unu unwu aturu iri l'ẹbo l'unu iri kpẹe eze ndu Ízurẹlu; nukwa iya pho ẹjí, shi l'ebili ukporo unu iri l'ẹbo l'unu ebili iri. ⁵ Ọle Éhabu nwuhuerupho; eze ndu Mówabu wata ekwefuru eze ndu Ízurẹlu ike. ⁶ Ọo ya bu; eze, bu Jiehoramu lufu lẹ Samériya je akpakọo ndu Ízurẹlu l'ophu. ⁷ Ọ bya ezia Jiehoshafatu, bu eze ndu Jiuda sụ: “Eze ndu Mówabu bẹ kwefukwaru mu ike. ?Ii-tsoru mu g'anyi je etsoo ndu Mówabu ọgu tọo?”

Jiehoshafatu sụ iya: “Mu e-tsoru ngu-a je. Mbẹdua bẹ dūwaa gẹ gubedua; ndibe mu dūwaa g'ẹphe bu ndu nkengu; inya mu duakwapho g'ọ bu inya nkengu.”

⁸ Ọ jia sụ: “?Bu ọzo ole bẹ anyi e-shi jeshia ọgu ọbu?”
Jiehoramu sụ: “Anyi e-shi echiẹgu ndu Edomu.”

⁹ Ọo ya bu; eze ndu Ízurẹlu; waa eze ndu Jiuda; mẹ eze ndu Edomu tuko swiru jeshia. Ẹphe jeẹpho ngbango ọzo abali ẹsaa mgburugburu; mini phẹ bvụ; ọphu ọ duedu ọphu ndu ojogu ono; mẹ ẹku, ẹphe chi a-ngu.

¹⁰ Eze ndu Ízurèlu chishia sù: “Hae! Chipfu kuakwaru anyibe ndu eze èto-a g'ò chiru anyi ye ndu Mówabu l'èka.” ¹¹ Jiehoshafatu jĩa sù: “?Tò dùdu onye mpfuchiru Chipfu, nò l'èka-a; k'òphu anyi e-shi iya l'èka jĩa Chipfu g'ije anyi gbaru?”

Onye lanù l'ime ndu-ozì eze ndu Ízurèlu sù: “Elayisha nwa Shafatu bukwa l'èka-a. Oo ya shi agbashije Elayijia mini l'èka.”

¹² Jiehoshafatu sù: “Ò kwa onye Opfu Chipfu bu l'èhu bẹ ọ bụ.” Oo ya bụ; eze ndu Ízurèlu waa Jiehoshafatu; mẹ eze ndu Edomu jepfushia ya.

¹³ Elayisha sù eze ndu Ízurèlu: “?O nweru iphe, mu lẹ ngu jigba tọo? Jepfu ndu mpfuchiru ono, nna ngu; mẹ ne ngu shi ejefuje ono.”

Eze ndu Ízurèlu sù iya: “Waawakwa. Ọ kwa Chipfu kukòbewaru anyibe ndu eze èto-a g'ò chiru anyi ye ndu Mówabu l'èka.”

¹⁴ Elayisha sù: “Oo gẹ Chipfu, bụ Okalibe-Kakòta-Ike nò ndzù g'ò nò iya-a; mbù onye mu ejeru ozi; bẹ bụ g'ò bụ ire-lanù; lẹ mu tege eledu ngu ẹnya; ọphu ọ bụ kẹ gẹ mu hụma ngu; ọme ọ tọ bụ Jiehoshafatu, bụ eze ndu Jiuda, nọnu-a bẹ mu akwabẹ ùbvù. ¹⁵ Ngwa-a; unu je ekuaru mu onye akpọje ogumogu.” Onye ogumogu ono byaẹpho bya awata iya akpọkpo; ike Chipfu bya akparwuta Elayisha l'èhu.

¹⁶ Ọ sù: “Waa iphe, Chipfu epfu baa: ‘Unu tushia nsù g'ò tũko nsùda nsùda-a sweta.’ ¹⁷ Kẹle Chipfu sùru-a: ‘Unu ta abyadù a-hụma ẹka pherephere ezi; ọphu ọ bụro kẹle ọo mini eedze; ọle mini e-jikòta nsùda ono pyimu. Oo ya bụ g'unubèdua; mẹ eswi unu; mẹ anù unu angua mini. ¹⁸ Ọ bụ iphe, dù nphe l'ẹnya Chipfu. Oo-wokwarùpho ndu Mówabu ye unu l'èka. ¹⁹ Iphe, bụkota mkpukpu, a kpùshiru ike bẹ

unu a-lwụkọta; mę mkpụkpu, nwegbaarụ ęnya. Unu egbutsushikọta iphe, bụ oshi, dụ ree; tụko ęnya-obvu mini nwuchishia; kwakọo mkpuma kụbechaa l'ọkpobe alị phẹ; gude mebyishia ya.' ”

²⁰ O be l'ụtsu echele iya; lẹ teke egweje ngweja ụtsu; mini shi l'ụzo ibe iya kẹ Edomu asọ gborogboro; bya ejikọta alị ono ejiji.

²¹ Ndu Mówabu nụmaepho lẹ ndu eze ono byaru phẹ etso ọgu; ẹphe bya ekukọbe unwoke, a-dụ ike kwaa ngwọgu; e -shi lẹ ndu ha nwanshii je akpaa lẹ ndu ha shii; ẹphe je apfukachaa l'oke alị phẹ. ²² Ẹphe tehushia l'ọnmewa ụtsu; anwụ ụtsu nọdu echi lẹ mini ono. Ndu Mówabu hụma mini ono l'azụ iya ọphuu; ọ dụ phẹ uswe uswe l'ęnya gẹ mee. ²³ Ẹphe sụ: “Ọ kwa mee dụ egube phọ! Ndu eze ono lwụakwaru ọgu gbushia onwophẹ. Unubẹ ndu Mówabu; ngwa; g'anyi je akwaa iphe phẹ l'ọkwata.”

²⁴ Ndu Mówabu wụba nụ l'ọdu ndu Ízurẹlu. Ndu Ízurẹlu wụ-lihu tsoahaa phẹ ọgu; jeye ẹphe ye ọkpa l'oso. Ndu Ízurẹlu zehu tsoru phẹ; zeba l'alị phẹ; je awata phẹ egbushi. ²⁵ Ẹphe mebyishikọta mkpụkpu lẹ mkpụkpu phẹ l'ophu. Onyenonu kwaa mkpuma kụbechaa l'ọkpobe alị phẹ; gude mebyishia ya; jeye ẹphe kụ-jikọta mkpuma l'alị ndu ẹka ono. Ẹphe nwuchishichaa ęnya-obvu mini phẹ; gbutsushichaa oshi, dụ ree lẹ mkpụkpu ono. Ẹka ẹphe harụ mkpuma, nọ iya nụ ọ nọdu l'ẹka ọ nọ bẹ bụ mkpụkpu Kiru-Harẹsetu kpoloko. Ọle ndu agbajẹ mgbẹka nọ-phekwanụru iya mgburugburu; lwụa ya lwụta.

²⁶ Eze ndu Mówabu hụmaepho l'ọgu ono nabawaru iya ẹka; ọ chịta unu umadzu ụkporo l'umadzu iri l'ise, bụ ndu chigbaa ogu-echi; g'ẹphe kpata ụzo jepfushia eze ndu Edomu. Ọle ẹphe ta akpataduru ụzo. ²⁷ Tọbudu iya

bụ; ọ kpụta ọkpara iya nwoke, bụ onye gege aburu eze nọchia ọnya iya gude gwee ngweja-akpọ-ọku l'eli igbulọ mkpukpu ono. Ndzụ rwuta ndu Ízurẹlu; ẹphe tsuphu azụ; lashia alị phe.

4

Manụ, nwanyị, ji iya anọedu

¹ O nweru nwanyị, bụ onye lanụ l'ogbo ndu mpfuchiru shi alụ iya. Ọ byapfuta Elayisha bya araku iya sụ: “Onye-ozu ngu, bụ iya bụ ji mu bẹ nwụhuakwaru nụ. O doru ngu ọnya l'onye-ozu ngu ono shi atsụ Chipfu ebvu. Ọle nta-a bẹ onye o ji ụgwo bẹ byaru g'ọ nata mu ụnwu mu: unwokoro mu labọ l'opfu ụgwo ono; g'ẹphe bụru ohu iya.”

² Elayisha sụ nwanyị ono: “?Bụ gụnu bẹ mu e-meru ngu? ?Bụ gụnu bụ iphe, i nweru l'ụlo ngu? Karụ mu iya.”

Nwanyị ono sụ: “Nwozi ngu nwanyị ta adụkwa iphe, o nweru l'ụlo; gbahaẹpho nwite-mkpa manụ lanụ.”

³ Tọbudu iya bụ; ọ sụ: “Je arwọkokpo ndu obutobu unu phe ite iphoro. Rwọtakpoo ya igwerigwe. ⁴ Teke i mechaarụ nno; g'unu l'ụnwu ngu bahụ l'ụlo; swọchia onwunu l'ụzo. Unu wụ-jishikọta ite ono g'ọ hakọta ọ manụ; ọphu jierupho; unu edocha iya.”

⁵ Ọo ya bụ; nwanyị ono haa ya lufu; je aswọchite onwiyi; mẹ ụnwegirima iya l'ụlo. Ẹphe nọdu apatagbaaru iya ite ono; ọ nọdu awụ manụ eye iya. ⁶ O be g'ite ono jikotachaa g'ọ ha; ọ sụ nwa iya: “Patabanaaru mu ite ọzo!” Ọ sụ iya: “Ọ tọ dụekwa ite ọzo, dụkwadu nụ.” Tọbudu iya bụ; manụ ono sọshi-buhu.

⁷ Nwanyị ono tųgbua je epfuaru iya onye kẹ Chileke ono.

Ọ sụ iya: “Je ereshia manụ ono gude p̄fua ụgwọ ọbu. Unu l'ụnwu ngu egude ọp̄hu p̄họduru n̄ buru.”

Eme nwatibe nwanyị Shunemu g'o teta nọdu ndzụ

⁸ O -rwua ujiku lanụ; Elayịsha jeshia mkp̄ukpu Shunemu. O nweru nwanyị, nweru iphe, bu l'ẹka ono, shiru iya ite ẹbyaa. O nọdu abụjewaruro; ọ -nọdu aghata l'ẹka ono; l'ọ bahu je eria nri.

⁹ Tọbudu iya bụ; nwanyị ono sụ ji iya: “Lenu; nta-a bẹ mu humawaru lẹ nwoke-a, anọduje abya ẹka-a tekenteke-a bẹ bụ onye kẹ Chileke, dū nsọ. ¹⁰ G'anyi meta nwulo nshii kpọ-pfube l'eli iya nkanyi; doberu iya ya iphe-azẹ; mẹ teburu; mẹ oshi-anọo; mẹ iphe, aapfubeje orọku; k'ọp̄hu bụ ọ -byaephō; l'ọ nọduje iya.”

¹¹ O be ujiku lanụ gẹ Elayịsha byaru l'ẹka ono; ọ bahu lẹ nwulo ono je azẹ. ¹² Ọ sụ nwozi iya, bụ Gehazi: “Je ekuaru mu n̄ nwanyị Shunemu ono.” O kua ya; ọ bya bya apfuru iya l'ip̄hu.

¹³ Elayịsha sụ nwozi iya g'ọ sụ nwanyị ono: “?Bụ ḡunu bẹ ee-meru ngu lẹ k'onwongu, ìlashi lẹ k'iswi ẹhu anyi-a? ?Bụ g'anyi pfuru op̄fu ẹhu ngu yeru eze; tọ g'anyi p̄fua ya yeru onye-ishi ndu ojogu?”

Nwanyị ono sụ: “Ọ tọ dukwa iphe mkpa iya d̄uru mu. Mu bukwa t̄saru ẹhu l'echilabọ ndu nwe mu n̄.”

¹⁴ Elayịsha jia sụ: “?Bụ ḡunu bẹ ee-meru nwanyị ono?”

Gehazi sụ: “Ọkpobe op̄fu bụ l'ọ tọ nwutaduru nwa; t̄eme ji iya kahuwaa akahu.”

¹⁵ Elayịsha sụ: “Kuëshidukwa iya.” O bya ekua ya; nwanyị ono jeta bya apfuru l'ọnu mgbo.

¹⁶ Elayịsha sụ: “Egube nta-a apha ọzo bẹ l'ii-hewaru nwa nwoke l'ẹka.”

Nwanyị ono sụ: “Waawaa; nnaj̄iup̄hu mu; ba kabeshinu dz̄aru mu ụka ḡube onye kẹ Chileke.”

¹⁷ E mechaa; nwanyị ono tsuta ime; nwua nwa nwoke l'egube teke ono, Elayisha pfuru iya opfu iya ono le mgbatapha iya.

¹⁸ O be ujiku lanu ge nwata ono vutawaru; o tugbua jepfushia nna iya l'egu l'eka yee ndu akpata iphe, o koru l'opfu tukoru nodu. ¹⁹ A nonyaa; o rashiaru nna iya su: "Ishi mu-o! Ishi mu-o!"

Nna iya su onye-ozu iya: "Kuta iya kulaaru ne iya."

²⁰ Onye-ozu iya ono bya ekuta nwata ono kulaaru ne iya; ne iya heru iya l'utapfu jeye o rwua l'eswe; nwata ono nwuhu. ²¹ O je eworu iya nyebe l'iphe-azee onye ke Chileke ono; gu-buru iya ye l'ime ulo ono; tugbushia.

²² Tobudu iya bu; o bya ekua ji iya su: "Jiko yenuru mu onye-ozu lanu; waa nkafu-igara lanu ge mu gbaru egwegwa je ibe onye ke Chileke; ge mu alwa."

²³ Ji iya su: "?Bukwa gunu be iije ibe iya ntanu-a; g'o to budu l'oo onwa ophu; ozoo eswe-atuta-unme-a?"

Nwanyị ono su: "O bukwa k'oma be o bu."

²⁴ Oo ya bu; o dozia nkafu-igara ono; su nwozi ono: "Gbaru iya g'anyi je; te ejekwa iya ato nwehu; gbahaa le mu suru g'i to nwehu." ²⁵ Nwanyị ono gbagbua; bya ejepfu onye ke Chileke l'ubvu Kamelu.

Teke o nokwaduro uzanya be onye ke Chileke ono humaru iya; o su Gehazi, bu onye-ozu iya: "Lenu; o kwa nwanyị Shunemu pho bu ophu. ²⁶ Gbagbua je agba iya ndzuta; g'i ja ya su: ?Bua k'oma? ?Ehu dua ji iya ree? ? Nwatibe iya be ehu dua ree?"

Nwanyị ono su iya: "O bukwa oma ayi ayi."

²⁷ Nwanyị ono byapfutaepho onye ke Chileke ono, l'ubvu ono; o woru iya aka l'okpa. Gehazi byatashia ya enwufu; onye ke Chileke ono su: "Paru iya haa; kele aphu jiru iya obu. Ophu Chipfu ta abudu l'o meru ge mu maru; teme ophu o pfuduru mu iya."

²⁸ TỌbudu iya bụ; nwanyị onọ sụ: “Nnajiuphu mu! ? Mu pfunaru ngu-a opfu nwa? ?Mu ta asụnuru ngu-a g'i ti kobeshi mu obu l'eli?”

²⁹ Elayisha sụ Gehazi: “Rụkota onwongu; wota oshim-palẹka mu phọ gude jeshia. Teke unu lẹ nemadzu dzudaru; te kelekwa iya ekele; ophu o dukwa onye iikwe ekele mẹ o -kele ngu. Je atụ-kobe nwata ono oshim-palẹka mu ono l'atiphu!”

³⁰ Ne nwata ono sụ: “Ọo gẹ Chipfu nọ ndzu g'ọ nọ iya-a; tẹme gubedua nọdua ndzu g'i nọ iya-a; bụ g'ọ bụ ire-lanụ lẹ mu ta abyadu aha ngu!” Ọo ya bụ; Elayisha gbalihu tsoru iya jeshia. ³¹ Gehazi vuru ụzo tughua je atụ-kobe nwata ono oshim-palẹka ono l'atiphu. Ophu nwata ono ta tsukpodaru nụ mẹ pfuu; ọzoo mee ukporo. Ọo ya bụ; ọ laphu azụ jepfu Elayisha je asụ iya: “Nwata obu te etetakwaru.”

³² Elayisha bya abahụ l'ulo; bya ahuma gẹ nwata ono nwuhuru; nyeru l'iphe, ọozeje azẹ. ³³ Ọo ya bụ; ọ bahu l'ime ulo; bya aswo-chia ụzo; ọ buru yẹ nwata ono bẹ nọ l'ulo ono; ọ nọdu epfu anụ Chipfu. ³⁴ Ọ bya agbalihu je azẹ-koru nwata ono l'eli; woru onu nkiya tsupfube iya l'onu nkiya; pfube iya ẹnya iya l'ẹnya nkiya; woru ẹka iya dobe l'ẹka nkiya. Ọ machinyaepho onwiya l'eli nwata ono; ẹhu bya evuahaa nwata ono ọku. ³⁵ Elayisha bya agbalihu; jephee l'ulo ono; bya alaphu azụ je azẹ machia onwiya l'eli nwata ono. Nwata zee uze ugbo ẹsaa; bya eworu ẹnya saa.

³⁶ TỌbudu iya bụ; Elayisha kua Gehazi sụ: “Kuẹshidu nwanyị Shunemu-a!” Ọo ya bụ; o kua ya. Nwanyị ono bya abya; Elayisha sụ iya: “Kutawarọ nwa ngu.” ³⁷ Nwanyị ono bata bya adaa kpurumu l'iphu Elayisha; phozeru iya; bya eduta nwa iya ọ buru iya atughbu.

Ine, egbu egbugbu, nọ l'ite

³⁸ O be teke Elayisha lashiaru mkpukpu Gilugalu; egu nodu eme l'ali ono. Ogbo ndu mpfuchiru bya adoru iya l'iphu; o su nwozi iya: "Wota eze ite pho gwooru ndu ogbo mpfuchiru ine g'ephe ria."

³⁹ No iya; onye lanu tugbua bahu l'egbudu ge ya kpata eba, ee-ye l'ine ono. O je ahuma vayinu oswa. O wokoo mebyi iya; phukobe uwe-mgbalanu iya chiru iya jejia ya eyeji. O lwaepho; o byia ya ebyibi chiru ye l'ite ono, e shiberu ine ono; ophu o dudu onye maru iphe o bu. ⁴⁰ A gwoghe ya pho; a wufuta iya yeru ndu ono g'ephe ria. Ephe riyeepho ine ono; ephe chishia mkpu; su: "Gube onye ke Chileke; iphe, no l'ite-a egbukwa egbugbu!" Ophu ephe aduhedu ike ria ya.

⁴¹ Elayisha su: "Kpotaeduru mu ukpokutu iphe." E kpotaru iya ya. O kpota iya ye l'ite ono; bya asu: "Wufutawa iya ro; nu ndu ono g'ephe ria." A wufuta iya; ophu o duedu iphe, egbu egbugbu nokwadu le nri ono.

Elayisha anu umadzu ukporo ise nri

⁴² No iya; nwoke lanu, shi le mkpukpu Belu-Shalisha wotaru onye ke Chileke ishi buredi ukporo, e gude ukpokutu bali, bu akpuru-iphe-mbu ghee; me ishi akpe olemole, o gbutaru k'ophuu ye l'eda iya. Elayisha su nwozi iya: "Woru iya nu ndu ono g'ephe ria."

⁴³ Nwozi iya ono su: "?Denu ge mu e-shi doberu umadzu ukporo ise iphe-a l'iphu?"

Elayisha su: "Woru iya nu phe roo g'ephe ria; kele Chipfu suru-a: 'Ephe e-ri iya riphodo eriphodo.'" ⁴⁴ Oo ya bu; o bya edoberu phe iya l'iphu; ephe ria ya riphodo eriphodo; bu iphe ono, Chipfu pfuru ono.

¹ Nemanu bu onye-ishi ndu ojogu eze ndu Aramu. O bu oke amadu l'enya nnajuphu iya; teme o buru onye aakwabe oke ubvu; kele o l'eka iya be Chipfu shi mee ndu Aramu ndu alwu-kpeje l'ogu. O bu ebekpo onye ojogu, ike du l'ogu egube ono; ole ekpenta emekwanu iya.

² O nweru teke ndu ojogu o-lwua-olaa, shi l'alij Aramu jeru ugu l'alij Izuru; ephe kpata nwamgboko lanu le ndzu bya edobe; o ndu ejeru nyee Nemanu ozi. ³ O -rwua ujiku lanu; nwamgboko ono su nyee nnajuphu iya ono: "O du mu g'a su le nnajuphu mu jeru ahuma onye mpfuchiru Chileke, no le Sameriya. O gege eme iya l'o ka mma l'ekpenta ono, eme iya nu ono."

⁴ Oo ya bu; Nemanu je epfuaru nnajuphu iya ono su: "Nwamgboko ono, shi l'alij ndu Izuru ono be pfukwaru egube-a; bya epfua egube-a." ⁵ Eze ndu Aramu su: "Jewar. Mu e-deru-a ekwo-ozu nu g'e je anu eze ndu Izuru." Oo ya bu; Nemanu tugbuna jeshia. Iphe, o gude bu mkpola-ochaa, erwa iya du talentu iri; waa mkpola-ododo, erwa iya du unu shekelu iri l'ise; waa akpawuru-uwe iri. ⁶ O je eworu ekwo-ozu ono nu eze ndu Izuru. Ekwo-ozu ono be suru: "Mu gude ekwo-ozu-a ezi onye-ozu mu, bu Nemanu g'o byapfuta ngu; g'i mee ya g'o ka mma l'ekpenta, eme iya nu."

⁷ Eze ndu Izuru bya agua ekwo-ozu ono; bya eworu uwe iya zijashia; bya echishia; su: "?Bu mu bu Chileke? Mu a-du ike gbua egbugbu bya anu-phu ndzu azu ozo to; mbu meru g'o gude nwoke-a zia onye-a g'o bya ge mu mee ya g'o ka mma l'ekpenta, eme iya nu? Unu lewa iya ro enya; to budu g'o daru mu l'iya be ocho ono."

⁸ Elayisha onye ke Chileke bya anuma l'eze ndu Izuru be zijashiru uwe iya; o zia eze nzi su: "?Bu gunu meru

iphe, i zijashiru uwe ngu? Gẹ nwoke ono byapfuta mu; g'ọo-maru l'onye mpfuchiru Chileke nọ lẹ Ízurẹlu.”⁹ Ọo ya bụ Nemanu chiru inya iya; mẹ ugbo-inya iya byarwuta ọnu-ulo Elayisha; bya apfuru.¹⁰ Elayisha zia onye-ozí g'ọ je asụ iya: “Je je awụa ẹhu ugbo ẹsaa l'enyimu Jíódanu! Ọo ya bụ; ẹhu ngu abya adu g'ọ shi du; l'ibiya adu iche.”

¹¹ Obenu lẹ Nemanu gude ẹhu-eghu tughua asuje: “Mu gbekwa ría l'ọ gege afuta byapfuta mu; bya apfuru kpoku ẹpha Chipfu, bụ Chileke iya; mbụ phuphechakponu ẹka iya l'ẹka ono, ekpenta l'eme mu ono; bya emee mu gẹ mu du iche.¹² Enyimu Abana; mẹ ẹnyimu Farụpa, dugbaa lẹ Damasukosu; ?ta akakotadu mini, dukota lẹ Ízurẹlu ree? Mu e-jenu je awụa ẹhu obu l'ẹka ono duwaro iche obu.” Ọo ya bụ; ọ ghakobe gude ẹhu-eghu tughua lashia.

¹³ Ndu ozi Nemanu jepfu iya je asụ iya: “Nna; ọ - bụ l'onye mpfuchiru Chileke ono suru g'i mee iphe ọzo, kabaa shii; ?ti g'i medu iya to? ?Denwaro g'ọ du l'ẹka ọ suru ngu g'i je awụa ẹhu; du iche?”¹⁴ Ọo ya bụ; Nemanu tughua je atsua ọtsiri l'enyimu Jíódanu ugbo ẹsaa ẹgube ono, onye kẹ Chileke pfuru ono; akpẹhu iya bya alwa azu du gẹ kẹ nwatanshii; ọ bya ewekorohu.

¹⁵ Teke ono; Nemanu yẹ ndu-ozí iya swiru laphu azu jepfu onye kẹ Chileke ono. O rwua bya apfuru iya l'iphu su: “Nta-a bẹ mu kabewa maru l'ọ to dudu ẹka Chileke nobaa lẹ mgboko-a l'ophu; gbahaa lẹ Ízurẹlu. Jiko natanu iphe, mube nwozi ngu anu ngu.”

¹⁶ Elayisha su: “Eshinu Chipfu nọ ndzu g'ọ nọ iya-a; mbụ onye ono, mu ejeru ozi; bẹ ọ bụ ire-lanu l'ọ to dudu iphe, mu anata.” Nemanu rwokota iya nta rwo imo g'ọ nata iya; ọ jika.

¹⁷ Nemanu su: “Ọ -buru l'i tị natadu iya; jiko kponaa mube onye-ozí ngu ẹja, inya-mulu labo a-du ike vua.

Noo kẹle mụbe onye-ozì ngu ta abyadụ egwebaa ngweja-akpọ-ọku; m'ọ bụ ngweja ọzo nụ agwa ọzo; gbahaẹpho Chipfu. ¹⁸ Ọle-a; gẹ Chipfu gụaru mụbe onye-ozì ngu nvụ l'iphe lanụ kpoloko. Iphe ono bụ ọ -bụru lẹ nnajịuphu mu jeshiaru l'ụlo agwa Rìmonu eje iya abarụ ẹja; mu duru iya ọ nọdu eje; mu -jerwua je etsoru iya phozetakwaphọ l'ụlo agwa Rìmonu ono; jiko gẹ Chipfu gụnaaru iya mụbe onye-ozì ngu nvụ.”

¹⁹ Elayịsha sụ iya: “Tọkwa ẹhu-o.”

Nemanu bya atugbua jeriberu ụzenya nwanshiji; ²⁰ Gehazi, bụ onye-ozì onye kẹ Chileke, bụ Elayịsha pfuahaa l'ime onwiya; sụ: “Nta-a bẹ nnajịuphu mu harụ Nemanu, onye Arámu-a kẹ mmanụ; ọphu ọ dudu iphe, o gude bya, ọ natarụ iya. Eshinu Chipfu nọ ndzụ g'ọ nọ iya-a; bẹ ọbu g'ọ bụ ire-lanụ lẹ mu a-gbapfu iya je anata iya iphe.”

²¹ Ọo ya bụ; Gehazi gbapfushia Nemanu. Nemanu hụmaepho onye agba agbapfuta iya nụ; o shi l'ugbo-inya iya nyizeta jeshia ya ndzuta; bya asụ iya: “?Bụ-a k'oma tọo?”

²² Gehazi sụ “Ee; ọ bukwa-a k'oma. Ọo nnajịuphu mu bẹ ziru mu gẹ mu bya asụ ngu l'ọo nta-a bẹ unwokoro labọ, bụ ndu shi l'ogbo ndu mpfuchiru gbẹ shi l'alị úbvú úbvú ndu Ifuremu bya ibe iya. Sụ-a; jiko g'ị nūnu phẹ mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dụ talentu lanụ; waa upfu ẹkwa labọ.”

²³ Nemanu sụ: “Wotarọo ya mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dụ talentu labọ.” Ọ rwọahaa Gehazi g'ọ nata iya rọ. O kekọbe mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dụ talentu labọ l'ime ẹda labọ; ye iya akpawuru-uwe labọ ono woru bo ndu-ozì iya ụmadzu labọ; ẹphe vuta iya vuru Gehazi ụzo.

²⁴ Gehazi rwuẹpho l'úbvú ono; ọ nata ndu-ozì ono iphe ono woru pahaa l'ụlo. Ọ bya edufu ndu ono; ẹphe lashia.

²⁵ TỌbudu iya bụ; Ọ bya abahụ l'ụlo je apfuru l'iphu nnajịuphu iya. Elayịsha jìahaa ya sụ:

“Gehazi; ?Bụ awe bẹ i shi jee?”

Gehazi sụ: “Ọ tọ dukwa ẹka onye-ozì ngu shi jee.”

²⁶ Elayịsha sụ iya: “?Unme mu te eshinu-a etso ngu teke ono, nwoke ono shi l'ụgbo-ìnya iya nyizeta byapfu-tashia ngu phọ? ?Bụ nta-a bẹ Ọ gbaru g'a nata okpoga; mẹ ẹkwa; mẹ mgbabu olivu; mẹ opfu-vayinu; mẹ igwe aturu; mẹ eswi; mẹ ndu-ozì unwoke mẹ unwanyi?

²⁷ Ekpenta ono, shi eme Nemanu l'e-sweru unu l'awa ngu jasụ l'ojejeje.” Ọo ya bụ; Gehazi shi l'iphu Elayịsha lufu; ekpenta dzuru iya ẹhu. Ọ chanwehu; chaaha g'aka-mini-suno.

6

Ire ogbunkụ, ese eli

¹ O rwuru ujiku lanụ; ọgbo ndu mpfuchiru sụ Elayịsha: “Lenu; ẹka-a, anyi lẹ ngu tukuror buru-a ta asụekwa anyi eburu. ² G'anyi jenu Jìódanu, bụ ẹka onyenonu e-gbuta oswebe, anyi e-gude meta ẹka anyi l'a-nọduje l'ẹka ono.”

Elayịsha sụ: “Unu jenu.”

³ TỌbudu iya bụ; onye lanụ l'ime phẹ sụ: “Jiko tsonuru anyịbe ndu-ozì ngu jee.”

Elayịsha sụ: “Mu e-je-a.” ⁴ Ọo ya bụ; o tsoru phẹ jeshia.

Ẹphe rwuẹpho Jìódanu; ẹphe wata egbutsushi oshi.

⁵ Onye lanụ nọdu egbuta oswebe nkiya; ire ogbunkụ, o gude kpọfu dalahụ lẹ mini. O chishia mkpu; sụ: “Nnajiuphu mu-e; nshio mu-e! Ọ kwa anguta bẹ mu ngutaru iya-o.”

⁶ Ọo ya bụ; Elayisha, bụ onye kẹ Chileke ono sụ: “? Bụ l'awe bẹ Ọ dalahuru?” O goshi iya ẹka Ọ dalahuru. Elayisha gbuta oshi chiee l'ẹka ono. Ire ogbunkụ ono see

eli. ⁷ Ọ sụ: “Ngwa-a; gụta iya rọ.” Nwoke ono machia ẹka guta iya.

Ndu ojogu ndu Arámu atsụ ishi

⁸ A nonyaa; eze ndu Arámu tsoahaa ndu Ízurẹlu ọgu. Yẹe ndu-ishi ojogu iya bya achia idzu sụ: “Eka phọ; mẹ ẹka dū ẹgube phọ bẹ mu e-dobe ọdu-ọgu.” ⁹ Onye kẹ Chileke bya ezia eze ndu Ízurẹlu; sụ: “Kwabekwaru onwongu ẹnya g'ì tì ghata ẹka ono aghata; kẹle ndu Arámu ejekwa ala l'ẹka ono.” ¹⁰ Ọo ya bụ; eze ndu Ízurẹlu zia g'e jeshia l'ẹka ono, onye kẹ Chileke pfuru iya opfu iya ono. Elayisha nọdu anọduje agbaru eze ama tekenteke; k'ọphu ọ kwabekwanuru onwiya ẹnya l'ẹgube ẹka dū nno.

¹¹ Iphe ono ghushiaha eze ndu Arámu egbu ike. Ọ bya ekua ndu-ishi ojogu iya sụ phẹ: “Unu karu mu onye ọphu turu ikè yeru eze ndu Ízurẹlu l'ime anyi.”

¹² Onye lanu l'ime ndu-ishi ono sụ: “Nnajiuphu mu, bụ eze; ọ tọ dukwa. Ọo Elayisha, bụ onye mpfuchiru Chileke, bu l'alì Ízurẹlu bẹ epfukọtajeru iya iphemiphe, ì nọ l'ime mkpuru-azẹe ngu pfua.”

¹³ Eze ndu Arámu sụ: “Unu je achọo ẹka Elayisha ọbu nọ; k'ọphu mu e-ye ndu e-je egude iya nū.” A bya epfuaru iya l'ọ nọ lẹ mkpukpu Dotanu. ¹⁴ Ọ bya eyefu ikpoto ndu ojogu; ẹphe chigbaaru ìnya; mẹ ugbo-ìnya. Ẹphe gude ẹnyashi je je asọ-pher mkpukpu ono mgburugburu.

¹⁵ O be teke nwozi onye kẹ Chileke ono tehuru l'onmewa utsu; bya alufu etezi. O jeshia ele ẹnya; ikpoto ndu ojogu; mẹ ìnya phẹ; waa ugbo-ìnya phẹ sọ-phewaa mkpukpu ono mgburugburu. Nwozi iya ono chishia sụ: “Owa-e! Nnajiuphu mu; ?Bụ gūnu bẹ anyi e-me?”

16 Onye mpfuchiru Chileke ono sụ: “Ba tsushi ebvu; noo kẹle ndu ọp̄hu n̄ swiru anyi bẹ ka ndu ọp̄hu n̄ swiru ẹp̄hebedua shii.”

17 Elayisha bya ep̄furu n̄ Chileke sụ: “Jiko Chipfu; menaa g'ẹnya sahu nwozi mu-a; k'ọp̄hu ọo-huma ụzo.” Ọo ya bu; Chipfu bya eme ẹnya sahu nwokoro ono; ọ huma l'ip̄he, jiru úbvú ono gbap̄he Elayisha mgburug-buru bu inya; m̄ ụgbo-inya, l'enwugbaa ọku.

18 Gẹ ndu ojogu Arámu ono abyap̄futa Elayisha ọgu bẹ o pfuru n̄ Chipfu sụ: “Mena gẹ ndu-a tsukotaaha ishi.” Chipfu meru ishi tu phẹ; ẹgube ono, Elayisha pfuru n̄ iya ono.

19 Tọbudu iya bu; Elayisha sụ phẹ: “Eka-a ta abukwa ụzo; ọp̄hu ọ tọ bukwa mkpukpu ono baa. Unu tsoru mu gẹ mu duta unu jep̄fu onye unu achọ.” O duru phẹ jeshia Samériya.

20 Ẹp̄he bahụep̄ho lẹ Samériya; Elayisha pfuru n̄ Chipfu sụ: “Gube Chipfu; menaa gẹ ndu-a saa ẹnya; phụahaa ụzo.” Ọo ya bu; Chipfu bya emee ẹnya sahu phẹ. Ẹp̄he bya elee ẹnya huma l'ọo l'echilabọ Samériya bẹ ẹp̄he n̄o.

21 Tọbudu iya bu; eze ndu Ízurẹlu humae phẹ phọ; ọ sụ Elayisha: “Nnana mu; ?Bu gẹ mu gbushia phẹ tọ? ? Mu gbushiwa phẹ rọ?”

22 Elayisha sụ iya: “Te gbushikwa phẹ. ?Ndu i gude ogu-echi ngu waa ap̄fu ngu kp̄ta lẹ ndzụ bẹ iigbushije tọ? N̄-chia phẹ nri; l'i doberu phẹ mini; k'ọp̄hu ẹp̄he e-ri; nḡua; lap̄fushia nnajiup̄hu phẹ.” 23 Ọo ya bu; eze ndu Ízurẹlu bya eshiaru phẹ ọkpobe ite ẹbyaa. Ẹp̄he rijishia ẹpho; nḡu-jishia ẹpho; o dufu phẹ; ẹp̄he lap̄fushia nnajiup̄hu phẹ. Ọo ya bu; ndu ojogu ọ-lw̄a-ọlaa, shi l'al̄i ndu Arámu byaberu ọgu l'al̄i ndu Ízurẹlu.

Ọkpa-nri, dū lẹ Samériya

²⁴ E mechaa; Benu-Hadadu, bụ eze ndu Arámu bya akpakọo ndu ojọgu iya l'ophu; chĩa phẹ; ẹphe jeshia je ekephee mkpụkpu Samériya. ²⁵ Ọkpa-nri bya apaa ẹka lẹ mkpụkpu Samériya ono. Ẹphe kepheru iya nọo ọdu k'ophu bụ l'e reaharu ishi nkafụ-igara lanụ ụkporo mkpọla-ọchaa ugbo ẹno; bya ereaha nshị ndo, habe nwahabe mkpọla-ọchaa ise.

²⁶ O be teke eze ndu Ízurẹlu eje aghata l'eli igbulọ, e gude kpụ-pheta mkpụkpu ono mgburugburu; nwanyị lanụ rashịaru iya sụ: “Nnajiuphu mu, bụ eze; gbanaaru mu mkpu!”

²⁷ Eze sụ: “Ọ -bụru lẹ Chipfu ta agbaduru ngu mkpu; ?bụ awe bẹ mu e-shi gbaaru ngu mkpu? ?Mu e-shi l'ẹka eechije bali; tọ l'ẹka aazoshije mẹe?” ²⁸ Eze bya ajĩa ya sụ: “?Bụ gūnu eme ngu?”

Nwanyị ono sụ iya: “Ọo nwanyị-a bẹ sūru gẹ mu wota nwa mu g'anyi taa anụ iya ntanụ; o -rwua echele; o wota nwa nkiya g'anyi taa anụ iya. ²⁹ Ọo ya bụ; anyi woru nwa nkemu shia taa anụ iya. O be lẹ nchitabọhu iya; mu sụ iya g'o wota nwa nkiya g'anyi taa anụ iya; o wowaru iya wohaa.”

³⁰ Eze nūmachaepho iphe ono, nwanyị ono kọru ono; bya alajashĩa uwe iya. Teke ọoghata l'eli igbulọ ono; ndu nọ l'ẹka ono lee ẹnya hūma g'o yeru uwe-aphụ l'ime ẹhu.

³¹ O pfua sụ: “Gẹ Chileke gwakwaa mu ọchi; mbụ g'o mekwaa mu ọphu ka njọ m'ọ bụru l'ishi Elayisha nwa Shafatu bẹ kpopfuru iya nū ntanụ-a!”

³² Teke ono bẹ Elayisha yẹe ndu bụ ọgerenya mkpụkpu tūkokporuro nọdu l'ibe iya. Eze bya ezia onye-ozị; o vuru iya ụzo jeshia ibe Elayisha. Onye ọbu, e ziru ozi ọbu bya ejerwu; Elayisha vuwaru ụzo pfuaru

ndu bu ọgerenya ono su: “?Unu humawaro onye mgbugbumadzu-a g'o yeru onye a-bya egbuta mu ishi? Onye ono, o ziru ozi ono -byaephō; unu gu-chia ụzo; swo-chia ya iphe g'ọ tọ bata. ?Tọbudu igiji-ọkpa nnajịuphu iya be mu anụ g'ootso iya l'azụ pho?”

³³ Elayisha kpukwaduru-a iphe ono l'onu epfu; onye ono, e ziru ozi ono byapfutawa iya. Eze su: “Iphe-ehuka-a bu l'eka Chipfu be o shi. ?Bu ke gunu be mu a-da ngabebaru Chipfu ọzobaa?”

7

¹ Tọbudu iya bu; Elayisha su: “Unu nụmadupho iphe, Chipfu pfuru. Chipfu sụru-a: ‘Egube nta-a echele be aa-nodu ere ogbongu utu-iphe, eegudeje eme buredi mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya du shekelu lanu; l'e ree ogbongu balị labo mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dukwapho shekelu lanu l'onu-abata Sameriya.’”

² Onye-ishi, anoduje eyeru eze eka su onye ke Chileke ono: “Ooyapho! O-betakpo Chipfu guhashia ụzo eku k'imigwe be o tọ byadu adu nno.”

Elayisha su iya: “li-gude enya ngu huma iya; ole i ti byadu atsọ iya onu.”

Ndu ojogu Aramu agba oso

³ O nweru umadzu eno, ekpenta emegbaa, anoduje l'onu eka eeshije abahu le mkpukpu Sameriya. Ephe su nwibe phe: “?Bu gunu meru iphe anyi a-nodu l'eka-a jasụ anyi anwushihu? ⁴ Anyi -su g'anyi bahu l'ime mkpukpu be anyi a-nwushihu; kele egu eme l'eka ono. Teke anyi no l'eka-a; anyi anwuhukwapho. G'anyi jechia l'odu-ogu ndu Aramu je eworu onwanyi nu phe. Ephe -haa anyi; o ya bu anyi anodu ndzu; teke ephe gburu anyi; anyi anwushihu nu.”

⁵ O be lẹ nchi-atụ-chite; ẹphe gbalihu jeshia l'odu-ọgu ndu Arámu ono. Ẹphe rwuẹpho l'aguga ọdu-ọgu ono; ọphu ọ tọ dudu m'onye nọkwadu l'ẹka ono; ⁶ kele Chipfu meru ẹẹ ndu ojogu ndu Arámu numa igiji ikpoto ugbo-inya; me k'inya; me igiji ikpoto ndu ojogu; k'ọphu ẹphe sụru nwibe phe: “Unu lekpodapho! Eze ndu Ízurelu be butaakwaru eze ndu Hetu; me eze ndu Ijiputu g'ẹphe bya etsoo anyi ọgu.” ⁷ Ọo ya bu; o be lẹ nchi-atụ-chite; ẹphe wulihu; gbalachaa; gbadochaa ụlo-ẹkwa phe; me inya phe; me nkapfu-igara phe. Ẹphe gbado ọdu-ọgu phe ono g'ọ du; gbakashihu; gbaahaa ọso ndzu phe.

⁸ Ndu ekpenta ono rwuẹpho l'aguga ọdu-ọgu ono; ẹphe bahụ l'ụlo-ẹkwa lanu; ria; bya angua; vuta mkpola-ochaa; me mkpola-ododo; me ẹkwa je eworu domia. Ẹphe bya alaphuta azu; bya abahụ l'ime ụlo-ẹkwa ọzo; vukọo iphe, du iya nu; je edomikwapho.

⁹ Tọbudu iya bu; ẹphe sụ nwibe phe: “Anyi te emekwa ree. Ntanu-a be bu eswe ozi-oma; ọle anyi gbẹ nọkirishia. Ọ -buru l'anyi kwabẹru jeye l'utsu be aa-nukwa anyi aphụ. Unu g'anyi jeekwapho nta-a je epfuaru iya ndibe eze.”

¹⁰ Ọo ya bu; ẹphe tughua je ekua ndu echeje nche l'onu-abata mkpukpu ono pfuaru phe iya sụ: “Anyi jeru l'odu-ọgu ndu Arámu; ọphu ọ dudu m'onye lanu, nọ l'ẹka ono; ọphu anyi ta nmaduru ukporo nemadzu. Ọ buru inya; me nkapfu-igara be likachaaru l'ẹka ono; ụlo-ẹkwa phe duẹpho g'ọ du.” ¹¹ Ndu nche ono raa ozi ono arara; e je epfua ya l'ibe eze.

¹² Eze gbalihu l'enyashi ono; bya asu ndu-ozi iya: “Mu a-karu unu iphe, ndu Arámu meru anyi nta. Ẹphe maru l'egu eme anyi. Ọo ya meru g'ọ gude ẹphe lufu l'odu-ọgu phe ono je edomishia onwophe l'egu. Ọriri phe bu

l'anyi futajenu pho afuta; g'ephe akpuko anyi le ndzu; zebata l'ime mkpukpu-a.”

¹³ Onye lanu le ndu-ozu eze ono su: “G'anyi haru zia unwoke g'ephe gude inya ise, phoduru le mkpukpu-a jeshia. E -gudeshia phe be onodu phe a-duhukwapho ge ke ndu Izuruelu ono, a haru l'eka-a. Mbụ l'ephe a-duepho g'ikpoto ndu Izuruelu ono, lawaru l'iyi ono. Oo ya bu g'anyi zikwa phe g'ephe je amaru iphe, meru nu.”

¹⁴ Oo ya bu; ephe bya achita ugbo-inya labo; megbaa inya. Eze bya ezia g'a choru ndu ojogu ndu Aramu jeshia; bya asu phe: “Unu je amaru iphe, nwuru nu.” ¹⁵ Ephe choo phe jasụ l'enyimu Jiordanu; ephe huma g'uwe me ivu, ndu Aramu tuphashiru l'eka ephe agba egwegwa agbala jiru le gbororo. Oo ya bu; ndu ono, jeru ozu ono laphushia azu je epfuaru iya eze. ¹⁶ Todbudu iya bu; ephe tugbu je egweko iphe l'odu-ogu ndu Aramu ono. Noo ya; e mecha ree ogbongu utu-iphe, eegudeje eme buredi mkpola-ochaa, erwa iya du shekelu lanu; bya eree ogbongu balị labo mkpola-ochaa, erwa iya dukwapho shekelu lanu; egube ono Chipfu pfuru l'oo-du ono.

Aazọ onye-ishi ozu eze pyakapyaka

¹⁷ Eze ndu Izuruelu yeru onye-ishi ozu, eyejeru iya eka go leta enya l'onu-abata mkpukpu ono. O buru l'eka ono be e gude okpa zo ya pyakapyaka; o nwuhu; egube ono, onye ke Chileke pfuhawaru iya teke ono, eze jeru ibe iya-a. ¹⁸ Kele teke ono, onye ke Chileke pfuru eze su: “Egube nta-a echele be ee-re ogbongu utu-iphe, eegudeje eme buredi mkpola-ochaa, erwa iya du shekelu lanu; bya eree ogbongu balị labo mkpola-ochaa, erwa iya dukwapho shekelu lanu l'onu-abata Sameriya;” ¹⁹ be onye-ishi ozu ono, eyejeru eze eka ono suru: “Ooyapho! O

tọ byakwa l'eme nno; o betakpọoru Chipfu gụhashia ụzo ẹku k'imigwe.” Elayisha sụkwanu iya: “Ii-gude ẹnya ngu hụma iya; ọle ị tị byadu eri iya.” ²⁰ Ọ bụru g'ọ nwuru iya bụ ono; mbụ ẹ ndiphe zọru iya pyakapyaka; ọ nwuhu l'ọnu-abata mkpụkpu ono.

8

Aanu-phu nwanyị Shunemu alị iya azụ

¹ Ọ nweru teke Elayisha pfujeru nwanyị ono, o mejeru nwa iya, nwuhuru anwuhu; o teta nọdu ndzụ pho sụ: “Gbeshi; duta ndibe ngu g'unu lufu je anọdu l'eka unu ejekpọepho anọdu; kele Chipfu be kuwaru okpa-nri oku g'ọ bya l'alị-a. Okpa-nri ono be a-nọ apha ẹsaa.” ² Ọo ya bụ; nwanyị ono gbeshi bya emee iphe, onye ke Chileke ono pfuru; duta ndibe iya; ephe lufu; je anọo apha ẹsaa l'alị ndu Filisitayinu.

³ A nọchaepho apha ẹsaa ono; nwanyị ono shi l'alị ndu Filisitayinu lwa. Ọ bya ejepfu eze je arwọahaa ya g'a nū-phu iya ụlo iya mē alị iya azụ. ⁴ Teke ono be eze epfuru Gehazi, bụ onye-ozị onye ke Chileke asuje: “Kakotanuru mu iphe-ọhumalenya, Elayisha meshikọtaru?” ⁵ Gehazi nọdu akọru eze gē Elayisha gude mee g'onye nwuhuru anwuhu teta nọdu ndzụ ọzo; a bya l'amaru; nwanyị ono, Elayisha meru nwa iya o teta nọdu ndzụ ono bata bya arwọahaa eze g'a nū-phu iya ụlo iya azụ; yēe alị iya.

Tọbudu iya bụ; Gehazi sụ: “Gube nnajịuphu mu, bụ eze; ọo nwanyị ọbu ba; yēe nwa iya ono, Elayisha mejeru; o teta nọdu ndzụ ono.” ⁶ Eze bya ajịa nwanyị ono k'iphe ono; ọ kọkotaru iya ya.

Ọo ya bụ; eze bya eduru onye-ozị lanu yeru iya sụ: “woru iphe, bụ ke nwanyị ono g'ọ ha nū-phukọta iya azụ. Nụkota iya iphe, shikọta l'alị iya futa; e-shi mboku, ọ lufuru l'alị-a byasụ nta.”

Hazelu egbu Benu-Hadadu

⁷ Tɔbudu iya bu; Elayisha bya ejee Damasukosu. Teke ono be iphe-ememe guderu Benu-Hadadu, bu eze ndu Aramu. A bya epfuaru iya l'onye ke Chileke be byaru nu. ⁸ Eze su Hazelu: “Wota iphe, i-nu onye ke Chileke ono gude; g'i shi iya l'eka kpataedu Chipfu ishi su: ‘?Mu a-ka-a mma l'iphe, eme mu nu-a to?’ ”

⁹ Oo ya bu; Hazelu bya ewota iphe, dugbaa iche iche, kakota ree, shi le Damasukosu dojia l'eli inya-kamelu ukporo labo gude jepfushia Elayisha. O rwua bya apfuru iya l'iphu su: “Nwa ngu, bu Benu-Hadadu, bu eze ndu Aramu be ziru mu ge mu bya ajia ngu me ya ?a-ka-a mma l'iphe, eme iya nu?”

¹⁰ Elayisha su iya: “Je asu iya l'oo-ka-a mma; ole Chipfu be goshikwanuru mu l'o nwuhufutaje.” ¹¹ O woru enya dazibe Hazelu jeye iphere gude iya. Onye ke Chileke ono, raahaa ekwa.

¹² Hazelu su: “Nnajiuphu mu; ?bu gunu be iraru?”

Elayisha su: “Ishi ekwa mu bu le mu mawaru ejo-iphe, ii-me ndu Izurelu. Ii-tushikota oku l'ekameka, ephe kpuru; o shihu ike; teme unwokoro phe be ii-gude oguechi gbushia; gwee unwegirima phe arakabya; kpfushia unyomu phe, du ime ephe.”

¹³ Hazelu su: “?Denu ge mube onye-ozu ngu, buepho nkuta be obu e-shi mee iphe, paru eka nno?”

Elayisha su: “Chipfu be goshiwaru mu l'ii-mechaa buru eze ndu Aramu.”

¹⁴ Oo ya bu; Hazelu haa Elayisha lapfushia nnajiuphu iya, bu Benu-Hadadu. Benu-Hadadu jia ya su: “?Bu gunu be Elayisha pfuru ngu?” Hazelu su: “O sukwaru mu l'ii-ka-a mma.” ¹⁵ O rwua le nchitabohu iya; Hazelu wota ukpo tsee le mini; o ngugua ya angugu; o wota iya

kwechia Benu-Hadadu iphu; ọ nwuhu. Hazelu buru eze nọchia ẹn्या iya.

*Teke Jióramu bu eze ndu Jiuda
(2Iphe 21:1-20)*

¹⁶ L'apha, kwe Jióramu nwa Éhabu apha ise, ọ wataru aburu eze ndu Ízurelu, bu iya bu teke Jiehoshafatu shi buru eze ke ndu Jiuda; be Jióramu nwa Jiehoshafatu byaru aburu eze ndu Jiuda. ¹⁷ Jióramu be nọwaru ukporo apha l'apha iri l'ẹbo teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze buru apha ẹsato le Jierúsalemu. ¹⁸ O tsoo ẹka ndu eze ndu Ízurelu; mee ge ndibe Éhabu meru; kele ọ luru nwada Éhabu. O meru ẹjo-iphe l'ẹn्या Chipfu. ¹⁹ Ọle Chipfu gude k'onye-ozí iya, bu Dévidi; ọphu o too vudu iya evuvu g'o mebyishia ndu Jiuda; kele o kwehawaru Dévidi ukwe l'unwu iya; me awa iya ta abyadu abubuhuru eze jasuru asuru.

²⁰ Teke Jióramu bu eze; be ndu Edomu kwefuru ndu Jiuda ike; bya ahotaru onwophe onye a-buru eze phe. ²¹ Noo ya bu; Jióramu chita ugbo-inya iya g'o ha jeshia mkpukpu Zayi. Ndu Edomu bya ekephee ye ndu-ishi ugbo-inya ono mgburugburu. O be l'enyashi; ọ gbeshi bapfu ndu Edomu ono ọgu. Ọle ndu ojogu iya gbaru nanu nanu lashia ibe phe. ²² Ọ buru ge ndu Edomu ekwefuru ndu Jiuda ike bu ono byasu ntanu Ọ bukwarupho teke ono be ndu Libuna kwefuru ike nkephe.

²³ Iphemiphe ozo, Jióramu megbaberu be e dekotaru l'ekwo-ako ke ndu eze ndu Jiuda. ²⁴ Ọo ya bu; Jióramu nwuhu lapfushia nna iya phe; e lia ya l'eka e liru nna iya phe le mkpukpu Dévidi. Nwa iya nwoke, bu Éhazaya buru eze nọchia ẹn्या iya.

Teke Éhazaya bụ eze ndu Jiuda
(2Iphe 22:1-6)

²⁵ L'apha, kwe Jióramu nwa Éhabu apha iri l'ẹbo, ọ bụ eze ndu Ízurẹlu bẹ Éhazaya nwa Jióramu byaru abụru eze ndu Jiuda. ²⁶ Éhazaya nọwaru ụkporo apha l'apha labo teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze bụ apha lanu ọ Jierúsalem. Epha ne iya bụ Atalaya, bụ nwanwa Omuri, bụ onye ono, bụ eze ndu Ízurẹlu ono. ²⁷ O tsoo ẹka ndibe Éhabu; mee ẹjo-iphe l'ẹnya Chipfu ẹgube ndibe Éhabu meru; kele ọ bụ ọgo ndu unuphu ibe Éhabu.

²⁸ O tsoru Jióramu nwa Éhabu; ẹphe jepfu Hazẹlu, bụ eze ndu Arámu ọgu ọ mkpụkpu Ramotu, du l'alị Giladu. Ndu Arámu ono meka Jióramu iphe. ²⁹ Ọo ya bụ; eze, bụ Jióramu lashia mkpụkpu Jiezerẹlu g'o je anọdu nyaa iphe-ẹhuka ono, ndu Arámu mekaru iya ọ mkpụkpu Ramotu teke ono, o tsoru Hazẹlu, bụ eze ndu Arámu ọgu ono.

No iya; Éhazaya nwa Jióramu, bụ eze ndu Jiuda jeshia aji Jióramu nwa Éhabu ọ mkpụkpu Jiezerẹlu l'iphe-ẹhuka ono, e mekaru iya ono.

9

Aawu Jiehu manụ l'ishi g'ọ buru eze ndu Ízurẹlu

¹ Onye mpfuchiru Chileke, bụ Elayisha bya eku onye lanu l'ogbo ndu mpfuchiru su iya: "Jikobe; wota mgbere manụ-a jeshia mkpụkpu Ramotu, du l'alị Giladu. ² Teke i rwuru ẹka ono; lee ẹnya Jiehu nwa Jiehoshafatu; mbu nwanwa Nimushi. Kuchi iya ekuchi l'eka unwanwa iya no; duru iya g'unu bahu l'ime ulo. ³ Teke ono be ii-wota mgbere manụ ono; woru manụ ono wua ya l'ishi su: 'Chipfu suru-a: Mu wuru ngu manụ l'ishi gi buru

eze ndu Ízurelu.' I -mechaa nno; guhaa uto gbagbua; ba kpokwa upfu!"

⁴ Oo ya bu; nwokorobya ono, bu onye mpfuchiru ono tugbua jeshia mkpukpu Ramotu, du l'alì Giladu. ⁵ O -rwuepho; o huma ndu-ishi ndu ojogu g'ephe no ndzukò; o su: "Onye-ishi ojogu; mu nwekwaru ozi, mu e-ziekwa ngu."

Jiehu jia ya su: "?Bu onye ole l'ime anyi be iipfuru?"

O su iya: "Oo gubedua; onye-ishi ojogu."

⁶ Oo ya bu; Jiehu gbalihu ephe bahu l'ime ulo. Onye mpfuchiru ono woru manu ono wua ya l'ishi su: "Chipfu, bu Chileke ke Ízurelu suru-a: 'Mu wuwaru ngu manu l'ishi g'i buru eze ndibe ke Chipfu; mbu ndu Ízurelu. ⁷ Ii-tuko ndu onu-ulo ibe Ehabu, bu nnajiuphu ngu gwee arakabya; k'ophu mu e-shi nno gwata ugwo ochi ndu-ozì mu ono, bu ndu mpfuchiru; waa k'iphe, bukpoò ndu-ozì Chipfu, bu ndu Jiezebèlu gbushikotaru. ⁸ Ndibe Ehabu l'ophu a-buru mkpurupyata. Mu e-gbufu iphe, bukpoò nwa nwoke l'onulo ibe Ehabu l'alì ndu Ízurelu; m'o bu ohu m'o bu amadu. ⁹ Mu e-me ibe Ehabu g'o du g'ibe Jierobowamu nwa Nebatu; mekwapho g'o du g'ibe Basha nwa Ahayijia. ¹⁰ Jiezebèlu be bu nkuta a-ta iya l'egu, du le Jiezerelu. O to dudu onye e-li iya elili.' " O pfuchaa nno; bya aguhaa uto gbafu.

¹¹ E mechaa; Jiehu bya ejepfushia ndu-ishi ndu ojogu ophuna; onye lanu jia ya su: "?Bu-a k'oma? ?Bu gunu be onye obvu ono achò-doru ngu?"

Jiehu su: "G'unu mahawaru onye obu bya amaru g'oopfuje opfu-a."

¹² Ephe su: "Oo uka be obu! Pfuaru anyi iphe obu."

Jiehu su: "Iphe, o pfuru mu bu le Chipfu suru le ya wuwaru mu manu l'ishi ge mu buru eze ndu Ízurelu."

¹³ Ẹphe mekebe ẹgwegwa je achikoo uwe phe bya atọoru iya l'alì g'ọ zọ ọkpa. Ẹphe nọdu egbu opu asuje: “Jiehu buakwaa eze!”

Jiehu egbu Jióramu

¹⁴ Noo ya; Jiehu nwa Jiehoshafatu; mbu nwanwa Nimushi bya agbaarù Jióramu ẹjo idzu. Teke ono bẹ Jióramu yẹe ndu Ízurẹlu l'ophu shi etso Hazẹlu, bu eze ndu Arámu ọgu g'ẹphe e-shi gbobuta mkpukpu Ramotu, du l'alì Giladu. ¹⁵ Ọle eze, bu Jióramu bẹ larù mkpukpu Jiezerẹlu je anyaa iphe-ẹhuka ono, ndu Arámu mekarù iya ono; teke ẹphe lẹ Hazẹlu, bu eze ndu Arámu lwuru ọgu ono. Ọo ya bu Jiehu sù: “Ọ -bùru l'ọo uche unu bu ono; g'ọ tọ dukwa onye e-shi lẹ mkpukpu-a pyofu jeshia mkpukpu Jiezerẹlu je edoo iphe-a.” ¹⁶ Tọbudu iya bu; Jiehu nyihu ugbo-inya iya gbaru jeshia mkpukpu Jiezerẹlu; kẹle ọo ẹka ono bẹ Jióramu zẹ. Éhazaya, bu eze ndu Jiuda bẹ jeru iya ajiji.

¹⁷ O be teke onye-nche, pfuru l'ulo eli, du lẹ mkpukpu Jiezerẹlu ono humaru Jiehu; mẹ ndu awu etso iya nu g'ẹphe dzeberu abya; o chishia mkpu sù: “O nwekwaru ndu mu humaru, awu abyanu-o!”

Jióramu sù: “G'a chọta onye agba l'inya zia g'ọ gba phe ndzuta je ajia phe sù: “?Bù-a k'ọma tọo?” ”

¹⁸ Onye agbajẹ inya gbagbua je agba Jiehu ndzuta sù iya: “Eze sùru: “?Bù-a k'ọma tọo?” ”

Jiehu sù iya: “?Unu gude k'ọma eme gunu? Ghakọbe; tso mu l'azu!”

Onye-nche ono sù eze: “Onye e ziru jepfuakwaru phe; ọle ọ gbẹ ophu ọ tọ lwaẹdu azu.”

¹⁹ Ọo ya bu; eze; bya ezia onye agbajẹ inya lẹ k'ugbo ẹbo. Ọ bya ejepfu phe bya asù: “Eze sùru-a: “?Bù-a k'ọma tọo?” ”

Jiehu sụ iya: “?Unu gude k'oma eme gunu? Ghakobe; tso mu l'azu!”

²⁰ Onye-nche ono sụ eze: “O jepfuakwaru phe; ọle ọ to lwakwapho azu. G'onye obu gude agba be ọ dukwa ge Jiehu nwa Nimushi; kele oogba ehuka ehuka.”

²¹ Jioramụ sụ: “Doziaru mu ugbo-inya mu.” E doziaru iya ya. Jioramụ, bu eze ndu Izurelu; yee Ehzaya, bu eze ndu Jiuda gbagbu jepfushia Jiehu. Onyenonu noduchaa l'ugbo-inya nkiya. Eka epha gbapfuru iya bu l'alị Nabotu, bu onye Jiezerelu. ²² Jioramụ hụmaepho Jiehu bya aja ya sụ: “Jiehu; ?bu-a k'oma too?”

Jiehu sụ: “?Denụ ge k'oma e-shi du; l'eka urwuali; me agwo nshi ono, shi ne ngu, bu Jiezebelu l'eka; kutaru l'ikpo l'ikpo egube-a?”

²³ Oo ya bu; Jioramụ ghakobe; gbagbu arajeru Ehzaya sụ: “Ehzaya; ọ bu ogu-o!”

²⁴ Jiehu gudeepho ike iya g'ọ ha seta apfu iya gbaa Jioramụ le mgbaka ukuvu; o foo ya l'obu; ọ daa dakoru l'eli ugbo-inya iya. ²⁵ Oo ya bu; Jiehu pfuaru onyeshi ugbo-inya iya, epha iya bu Bidika sụ: “Pata iya je etuphaa l'alị Nabotu, onye Jiezerelu pho. Nyatakwa le teke pho, mu le ngu tukojeru gude ugbo-inya agbatso nna iya, bu Ehabu l'azu pho be Chipfu pfuru opfu ehu iya sụ: ²⁶ ‘Unyaphu be mu humaru mee Nabotu; me mee k'unwu iya, e gburu egbugbu. Nnajiuphu pfua sụ; mu a-gwata ngu ugwo iya l'alị-a. Noo iphe, Chipfu epfu bu ono.’ Oo ya bu; pata iya je etuphaa l'alị ono; egube Chipfu pfuru iya ono.”

Egbu Ehzaya

²⁷ Ehzaya, bu eze ndu Jiuda hụmaepho iphe, e me nu; o ye okpa l'oso tsoru uzo, shiru bahu le mkpukpu Betu-Haganu gbalaaha. Jiehu chipyabe iya; asuje: “Gbagbufua

ya l'eli ugbo-inya ono!" Epe gbaa ya apfu l'eka o no l'uzo, jeru lasha mkpukpu Guru, du le mgboru mkpukpu Ibulamu. O gbaru laa mkpukpu Megido; je anwuhu l'eka ono. ²⁸ Ndu ozi iya gude ugbo-inya pata iya jeshia Jierusalemu je elia l'ilu iya l'eka e liru nna iya phe le mkpukpu Dévidi. ²⁹ O buru l'apha, kwe Jióramu; nwa Éhabu apha iri le nanu, o shi butaru eze ndu Ízurèlu be Éhazaya byaru aburu eze ndu Jiuda.

Egbu Jiezebèlu

³⁰ Noo ya; Jiehu tugbua jeshia mkpukpu Jiezerèlu. Jiezebèlu numaepho l'o byaru; o tee pensuru enya; memaa egbushi iya emema; je eworu enya pyofu le windo. ³¹ Jiehu bya abyarwuta l'onu-abata; Jiezebèlu su: “?Bu-a k'oma Zimiri; mbu gube onye ono, gburu nnajuphu ngu?”

³² Jiehu palia enya l'uzo windo ono su: “?Bu onye be turu ikè yeru mu nu? ?Bu onye?” Tobudu iya bu; iphe, du gumadzu labo; ozoo umadzu eto, bu ndu eleta ibe eze enya shi le windo lee ya enya. ³³ Jiehu su phe: “Unu gbè l'eka ono pata Jiezebèlu zee ogbu g'o bya ada!” Oo ya bu; ephe tufu iya o bya adaa. Mee ya pfukashihu kpua l'igbulo; me inya, nogbaa l'eka ono. Jiehu gude inya gbaa ya eli; zo o ya tolitoli.

³⁴ Jiehu bahu l'ime ulo je eria; ngua su: “Unu pata nwanyi ono, vu onu ono je elia; kele o bu pho nwada eze!” ³⁵ Epe lufushia g'ephe je elia ya; o buwaru iphe, ephe humaru kpoloko bu okpokoroko ishi iya; me okpu ogboro iya; waa okpu oshi-eka iya. ³⁶ Epe laphu azu je epfuaru iya Jiehu; o su: “Oo ya bu iphe ono, Chipfu shi l'onu onye-ozu iya, bu Elayijia ke Tishibe pfua su: ‘Oo l'ali, du le mkpukpu Jiezerèlu be nkuta a-ta anu Jiezebèlu.’” ³⁷ Jiezebèlu be odzu iya a-du ge nshi, a nyiru

tụkaa nanụ nanụ l'alị, dụ ịe Jiezerelu; k'ọphu bụ l'ọ tọ dudu onye byaru a-hụbe iya ama ke g'ọ sụ: 'Ọo Jiezebẹlu baa.' ”

10

Egbushi ndibe Éhabu

¹ Éhabu be unwu iya dụ ukporo ẹto l'umadzu iri ịe Samériya. Ọo ya bụ; Jiehu bya edeshia ẹkwo-ozì keshiaru ndu-ishi ịe mkpụkpu onọ; mẹ ndu bụ ọgerenya; mẹ ndu bụ phẹ mefutaru unwu Éhabu onọ. Ẹkwo-ozì onọ be o deru sụ: ² “Eshi ọphu unu l'unwegirima nnajịuphu unu tükoru nọdu; tẹme unu nweru ugbo-inya; nweru inya bya enweru ngwọgu; nweru mkpụkpu, a kpụshiru ike; be bụ ẹkwo-ozì-a -bebeephọ rwu unu ẹka; ³ unu họtà onye kachaa ree; mbụ onye ọ gbaru g'unu họtà l'unwu nnajịuphu unu; mee ya eze; g'unu lwụa ọgu see iswi ọnu-ulo nnajịuphu unu.”

⁴ Ọle ndzụ-agụgu rwutaru phẹ; ẹphe sụ: “lewarọ; ndu eze labọ phọ ta adudu ike pfuru wọta iya ọgu. ?Denu g'anyịbedua e-shi dụ ike pfuru wọta iya ọgu?”

⁵ Tọbudu iya bụ; onye bụ ishi l'ibe eze; mẹ onye bụ ishi mkpụkpu; mẹ ndu bụ ọgerenya; waa ndu bụ phẹ mefutaru unwu Éhabu zia Jiehu ozì sụ: “Anyi bụ ndu-ozì ngu; ọo iphe, ị sụru g'anyi mee be anyi e-me. O to nwedu onye anyi eme eze; mekpọephọ iphe, ị rịru l'ọ pfuru ọto.”

⁶ Jiehu bya edeeru phẹ ẹkwo-ozì k'ugbo ẹbo sụ: “Ọ -bụru l'unu tūru ikè yeru mu; unu je a-nọdu eme iphe, mu sūru g'unu mee; unu gbukọo ishi unwu nnajịuphu unu onọ g'ẹphe ha vutaru mu ịe mkpụkpu Jiezerelu ẹgube nta-a echele.”

Ụnwu ibe Éhabu ono, bụ iya bụ ụmadzu ụkporo ẹto l'iri ono bẹ bụ ẹphe ẹ ẹ ndu oke amadụ ẹ mkpụkpu ono shi nọdu; ọ bụru ndu ono metseshiru phẹ.

⁷ Ẹkwo-ozì ono ruwẹpho ndu ono ẹka; ẹphe kpụta ụnwu ibe eze ono; gbushikọta ẹphene ụkporo ẹto l'iri ono. Ẹphe parụ ishi phẹ yechaa ẹ nkata; vulaaru Jiehu ẹ mkpụkpu Jiezerẹlu. ⁸ Onye-ozì bya ezia Jiehu sụ: “E vulataakwaru ishi ụnwu Éhabu ọbu.”

Jiehu sụ: “Kùbẹ phẹ l'ikpo labọ l'Ọnu-abata mkpụkpu g'ẹphe nọdu l'ẹka ono jeye l'ụtsu.”

⁹ O be l'ụtsu; Jiehu lụfu je apfuru pfuaru ndu ono g'ẹphe ha sụ: “Ụta ta adụkwa unu l'ẹhu. Ọo mbedua bẹ gbaru nnajjuphu mu ẹjo-idzu; woru iya gbua. Ọle ọ bụ; ?bụkwanu onye bẹ gbushiru ndu ọwana? ¹⁰ Ọo ya bụ g'unu maru l'ọ tọ dudu opfu, Chipfu pfuru ẹ k'ẹhu ndibe Éhabu duru ọphu tee mekọtadu nụ. Chipfu bẹ mewaru iphe, o shi l'Ọnu onye-ozì iya, bụ Elayijia pfua.” ¹¹ Ọo ya bụ Jiehu gbushikọta iphe, bụ ndibe Éhabu, phọduru ẹ mkpụkpu Jiezerẹlu. O gbukọtaru ndu oke amadụ, o nweru; mẹ ndu ẹguru ọnyà iya; mẹkpoo ndu-uke, o nweru; ọphu ọ tọ dudu m'onye lanụ, ọ harụ; ọ nọdu ndzụ l'ime phẹ.

Jiehu egbushi ndu abụbu eze Éhazaya

¹² Noo ya; Jiehu bya agbẹshi jeshia mkpụkpu Samériya; o jetabeẹpho rwua ẹka ndu nche aturu anọduje ebushi aturu ẹji; ¹³ yee ndu bụ abụbu Éhazaya ono, shi bụru eze ndu Jiuda phọ dzuda. Ọ jia phẹ sụ: “?Unu bụ ndu ole?”

Ẹphe sụ iya: “Anyi bụkwa abụbu Éhazaya. Iphe, anyi abya bụ g'anyi kele ụnwu ibe eze; mẹ ụnwu ibe eze-nwanyị.”

¹⁴ Jiehu sụ: “Unu kpukoo phẹ ẹ ndzụ.” Ẹphe bya akpukoo phẹ ẹ ndzụ je egbushia; chiru ye l'iduma, dū

l'ẹka ono, ndu nche aturu anọduje ebushi aturu ẹji ono. Ẹphe dū ụmadzu ụkporo labọ l'ẹbo. E gbushia phẹ; ọphu ọ tọ dudu onye ọphu a haru; ọ nọdu ndzu m'onye lanu.

Egbufufua ndibe Éhabu, phoduru nu

¹⁵ Jiehu bya alufu l'ẹka ono; ọ hụma Jiehonadabu nwa Rekabu g'Ọobyapfuta iya. Jiehu kele iya ekele bya asu: “? Obu ngu guru-a iphóró l'ẹka mu nọ; g'obu nkemu guru l'ẹka i nọ-a?”

Jiehonadabu sụ iya: “Ee; obu mu gukwaru-a iphóró.”

Jiehu sụ iya: “Ọ -buru l'ọ dū nno; machiaru mu ẹka ngu.” O bya amachiaru iya ẹka; Jiehu selita iya lobata l'ugbo-inya. ¹⁶ Jiehu sụ iya: “Tsoru mu g'i hụma gẹ kẹ Chipfu aphu-beru mu l'ẹhu.” Oo ya bu; ọ pata iya l'ugbo-inya. ¹⁷ Jiehu phẹ rwuepho Samériya; ọ tuko iphe, bu ndibe Éhabu, phoduru nu l'ẹka ono gbushikota. O gwekota phẹ arakabya g'ẹphe ha; ẹgube ono, Chipfu shi l'Onu Elayija pfua ya ono.

Egbushi ndu abaru Balu ẹja

¹⁸ Jiehu bya akpakoo ndu Ízurẹlu l'ophu sụ phẹ: “Éhabu bẹ bapeteru Balu ẹja; mbẹdua a-baru iya ẹja; barweru iya ya abarwe. ¹⁹ Ngwa; unu kukota ndu mp-fuchiru Balu g'ẹphe ha; mẹ ndu abaru iya ẹja; mẹ ndu bugbaa uke iya. G'ọ tọ dukwa onye a-gbala nu; noo kele mu abya egweru Balu ngweja, paru ẹka. Onye gbalaru nu bẹ ta adzukwaru ndzu.” Obenu lẹ Jiehu gude ẹregede eme gẹ ya mee gẹ ndu abaru Balu ẹja bukotaru mkpurupyata.

²⁰ Jiehu sụ: “Unu tụa ndzukọ; g'e dzukoo gude kwabẹ Balu ùbvù.” Ẹphe bya araa kẹ ndzukọ obu arara. ²¹ Jiehu bya atuko alì Ízurẹlu l'ophu zidzuru ozi; ndu bukpo

ndu abarū Balū ẹja g'ẹphe ha byakọta; ọphu ọ tọ dudu m'onye lanū, ta abyaduru nū. Ẹphe wubakota l'ime eze ọlo Balū ono; jikọta iya pyimu; shita l'ishi iya ọphuu je akpaa l'ishi iya ọphuu. ²² Jiehu bya epfuaru onye eleta ẹnya l'ọlo, eedobeje uwe sū iya: “Chitaru ndu abakotakporu Balū ẹja awurukpata uwe g'ẹphe yee!” Ọ bya achitaru phẹ iya.

²³ Tọbudu iya bụ; Jiehu yẹe Jiehonadabu; nwa Rekabu bahū l'ime ọlo Balū ono. Jiehu sū ndu ono, abarū Balū ẹja ono: “Unu lerwee ẹnya maru; ?tọ dukwanu onye kẹ Chipfu tso unu nọdu l'ẹka-a; abuedupho ndu abarū Balū ẹja kpoloko.”

²⁴ Ọo ya bụ; ẹphe bya abahū jeshia egwe ẹja; mẹ ngweja-akpo-ọku.

Jiehu bẹ wowaru umadzu ukporo ẹno ye g'ẹphe kwakaa l'etezi; bya asū phẹ: “O -nwewaru onye harū m'onye lanū lẹ ndu-a, mu eye unu l'ẹka-a; ọ gbalaa bẹ e-gude ishi ndzū nkiya pfua ugwo iya.”

²⁵ Egweghe, Jiehu egweghe ngweja-akpo-ọku ono; ọ sū ndu nche; mẹ ndu-ishi: “Unu wubawaro je eg-bushikọta phẹ! G'ọ bọ dukwa onye ọphu a-gbala nū!” Ọo ya bụ; ẹphe gude ogu-echi gbugbushikọta phẹ. Ndu nche ono; waa ndu-ishi ono tufuchaa odzu phẹ l'etezi. Ndu nche ono bya abamihuchaa l'ime ime ọlo Balū ono. ²⁶ Ẹphe pafutagbaa ntẹkpe, dū l'ọlo Balū ono; kpoo ya ọku. ²⁷ Ẹphe bya etsukpọshia ntẹkpe Balū; nwukpọshia ọlo Balū ono. Ọ buri nshị bẹ aanọduje anyi iya byasū ntanū-a.

²⁸ Noo ya bụ; Jiehu mebyia k'abarū Balū ẹja l'alị Ízurẹlu. ²⁹ Ọle Jiehu te wofuduru ẹka l'eme iphe-ẹji ono, Jierobowamu nwa Nebatu kpatarū gẹ ndu Ízurẹlu mee ono. Mbū ẹja ono, ẹphe barū unwu-eswi phọ, e gude

mkpọla-ododo kpua dobe le mkpukpu Bẹtelu; me le mkpukpu Danu pho.

³⁰ Chipfu su Jiehu: “Eshinu i meru iphe, du ree; mee iphe, pfuru nhamunha l'anya nkemu; bya emee ndibe Ehabu iphe, du mu l'obu g'e mee phe iya; be awa ngu a-nodu l'aba-eze ndu Izurelu jasụ l'ogbo k'eno.” ³¹ O le Jiehu te egudegbudu obu iya g'o ha dobe iphe, ekemu Chipfu, bu Chileke ke Izurelu pfuru. O to haduru eme iphe-eji ono, Jierobowamu meru; mbu ono, o kpataru ge ndu Izurelu mee ono.

Anwuhu Jiehu

³² Teke ono be Chipfu wataru akpa ndu Izurelu mkpa-eka. Hazelu lwu-kpekota mkpukpu le mkpukpu ndu Izurelu l'ophu; ³³ shita l'uzo enyanwu-awawa enyimu Jiordanu; mbu ali Giladu l'ophu; me ali ndu Gadu; me ke ndu Rubenu; me ke ndu Manase e -shi le mkpukpu Arowa, du le mgboru nsuda Anonu je akpaa le Giladu; waa Beshanu.

³⁴ Iphe ozo, nwugbaberu nu teke Jiehu bu eze; waa iphemiphe, o meru; me ehuka ehuka, o mekotaru be e dekotaru l'ekwo-ako ndu eze ndu Izurelu.

³⁵ Tobudu iya bu; Jiehu nwuhu lapfushia nna iya phe; e lia ya le mkpukpu Sameriya. Jiehowahazu, bu nwa iya nwoke buru eze nochia enya iya. ³⁶ Iphe, Jiehu noru l'aba-eze ndu Izurelu le Sameriya bu ukporo apha l'apha esato.

11

Atalaya yee Jiowashi (2Iphe 22:10—23:15)

¹ Tobudu iya bu; Atalaya, bu ne E hazaya humaeppo le nwa iya nwuhuwaru; o gbeshi je atuko ndibe eze

g'ẹphe ha saa ọsa-mpfu. ² Ọle Jiehosheba, bu nwada eze, bu Jióramu; bya aburu nwune Éhazaya kẹ nwanyi bẹ dutaru Jiowashi, bu nwa Éhazaya dufu l'echilabọ unwu eze ono, eeme g'e gbushia ono. O duta Jiowashi yẹle onye ehe iya nu je edomia lẹ mkpuru-azẹ; shi nno wohaaruru iya Atalaya; k'ọphu bu l'o to gbuduru iya. ³ E domiru Jiowashi; yẹle onye ehe iya nu l'eze-ulo Chipfu apha ishii gẹ Atalaya bukpoepho ishi l'alị ono.

*E kwefuru Atalaya ike
(2Iphe 23:1-15)*

⁴ O be l'apha k'ẹsaa; Jiehojada bya ezia g'e je ekua ndu bugbaa ishi ndu ojogu ukporo ise ise, bu ndu anọduje eche eze; me ndu anọduje eche ibe iya; g'e duru phe byapfuta iya l'eze-ulo Chipfu. Epe l'ẹphe woru ndzu gbaa; o mee; ẹphe ribuaru iya nte l'ulo Chipfu l'eka ono. O bya egoshi phe Jiowashi, bu nwatibe eze ono. ⁵ O bya atuaru phe ekemu su: “Waa iphe, unu e-me baa; unube ndu ono, anọduje lẹ nche l'eswe-atuta-unme; unu kee onwunu uzi ẹto. G'uzi lanu je anodu chee nche l'ibe eze; ⁶ uzi lanu eje anodu eche lẹ Onu-abata Suru; uzi lanu ọphuu a-nodu l'azu ndu nche ono; mbu l'azu oguzo ono azu iya ọphuu. Noo g'unu e-shi bu ono chee ulo ono nche. ⁷ Uzi labọ l'ime unube ndu anọduje lẹ nche l'eswe-atuta-unme bẹ a-nodukwapho eche eze-ulo Chipfu nche; gude gbobuta eze; g'ọ tọ du iphe e-me iya nu. ⁸ Unu pagbaaru ngwogu unu l'eka nọ-pee eze, bu Jiowashi mgburugburu. Iphe, bukpo onye shitaru ẹka unu nọ; unu gbua onye obu. Ekameka, eze ejekpo; unu swiru iya eswiru.”

⁹ Ndu-ishi ndu ojogu ukporo ise ise ono mee gẹ Jiehojada, bu onye uke Chileke pfuru phe ono. Onyenonu chita ndu nkiya, bu ndu echeje nche l'eswe-atuta-unme; me

ndu ophu afuta le nche l'eswe-atuta-unme ono; ephe byapfutashia Jiehoyada, bu onye uke Chileke ono. ¹⁰ Onye uke Chileke ono bya achita arwa; me iphe, eegudeje egbobuta onwonye ono, shi buru ke Dévidi ono; mbu ono, e doberu l'eze-ulo Chipfu ono; woru keshiaru ndu bugbaa ishi ndu ojogu ukporo ise ise ono. ¹¹ Ndu nche ono pagbaarū ngwogu phe l'ehu l'ehu pfuru gbaphee eze mgburugburu le mgboru oru-ngweja Chipfu; waa eze-ulo ono gededede; shita l'uzo ekutara jeye l'uzo ekicha.

¹² Jiehoyada bya edufuta nwatibe eze ono, bu Jiowashi; bya eworu okpu-eze kpube iya; woru ekwo, e deru ekemu Chileke dee ya l'eka su l'oo ya bu eze. Ephe bya awua ya manu l'ishi; bya atuko aku eka; atu uzu su: “Nodukwa ndzu ogologo; gube eze!”

¹³ Atalaya numaepho wowoowoo, ndu nche; me ndu oha atu; o tugbua jepfushia phe l'eze-ulo Chipfu. ¹⁴ O bya eje elee enya; bya ahuma eze g'o pfuru le mgboru itso, bu iya bu g'ephe emeje iya l'omelali phe; bya ahumakwapho ndu-ishi ndu ojogu; me ndu egbuje opu g'ephe pfu-kubegbaaru iya; me ge ndu ali ono l'ophu tukoru etegbaa eswa; egbu opu; o gbajashia uwe iya chishia su: “Ebyi anwua-o! Ebyi anwua-o!”

¹⁵ Tobudu iya bu; Jiehoyada, bu onye uke Chileke bya atuaru ndu-ishi ndu ojogu ukporo ise ise ono ekemu su: “Unu kpufuta nwanyi ono l'echilabo ndu nche ono. Iphe, bu onye ephe l'ia swi; unu gude ogu-echi gbua ya.” Noo kele onye uke Chileke ono be suru g'e tee gbukwa iya l'eze-ulo Chipfu. ¹⁶ Oo ya bu; ephe gude iya; kpu-rwua onu eka inya eshije abahu l'ibe eze; ephe woru iya gbua l'eka ono.

Jiehojada edozi alì Jiuda
(2Iphe 23:16-21)

¹⁷ No iya; Jiehojada bya emee eze ephe lẹ Chipfu gbaa ndzụ; bya emekwaphọ ndu ono ephe lẹ Chipfu gbakwaphọ ndzụ. Ogbandzu obu bu l'ephe a-buru ndibe Chipfu. O mekwaphọ eze; ephe lẹ ndu ono gbaa ndzụ nkephẹ. ¹⁸ Ndu Jiuda l'ophu jeshia l'eze-ulo Balu je enwutsushia ya. Ephe tuko iphe, bu oru-ngweja Balu; me ntẹkpe iya tsukposhichaa yogiri yogiri. Ephe gbua Matanu, bu onye uke Balu l'iphu oru-ngweja Balu.

Oo ya bu; Jiehojada, bu onye uke Chileke bya eye ndu nche; ephe cheahaa eze-ulo Chipfu nche. ¹⁹ O chita ndu-ishi ndu ojogu ukporo ise ise ono, bu ndu anoduje eche eze; waa ndu anoduje eche ibe iya; me ndu alì ono l'ophu; ephe dufuta onye eze ono l'eze-ulo Chipfu. Ephe shia eka ndu nche eshije abahu duba iya l'ibe eze. Oo ya bu; eze je anodu l'aba-eze. ²⁰ Noo ya; ehu kwatakpo tsoo ndu alì ono l'ophu okpobe atsotso. Nchi bya adu doo lẹ mkpukpu ono; kele e gbuaru Atalaya l'ibe eze.

²¹ Jiowashi nowaru apha esaa teke o wataru aburu eze.

12

Teke Jiowashi bu eze ndu Jiuda
(2Iphe 24:1-16)

¹ L'apha, kwe Jiehu apha esaa, e-shi teke o beberu buru eze ndu Izurelu; be Jiowashi bataru l'aba-eze ndu Jiuda. Iphe, o noru l'aba-eze ono lẹ Jierusalẹmu bu ukporo apha labo. Epha ne iya bu Zibaya. Eka ne iya obu shi bu lẹ mkpukpu Biye-Sheba. ² Jiowashi be mekotaru iphe, pfuru oto l'enya Chipfu l'apha ono g'ọ ha, Jiehojada, bu onye uke Chileke kpọ-zikotaru iya uzo. ³ Obenu l'eka aagwaje iphe ono be a ta alwuduru; ndu alì ono nodu egweje eja bya akpo unwu-isensu oku l'eli eka ono.

⁴ TỌbudu iya bụ; Jiowashi bya epfuaru ndu-uke Chileke sụ phẹ: “Unu nakọbe iphe, bụ okpoga, dū nsọ, ee-wobatajẹ l'eze-ulo Chipfu; mbụ okpoga, atụtajẹ l'utu; mẹ okpoga, e ketarụ onyenonu g'ọ pfuje; mẹ okpoga, nemadzụ gude obu iya bya anụ l'eze-ulo Chipfu. ⁵ Gẹ ndu-uke Chileke l'ẹhu l'ẹhu nakọta okpoga ono l'ẹka ndu edobeje okpoga g'e gude iya mekwakọta iphe, mebyihuru emebyihu l'ulo Chipfu; l'ẹka bụkpoo ẹka a hụmaru mebyihuru emebyihu.”

⁶ Ole a nọru jeye l'apha, kwe Jiowashi ụkporo apha l'apha ẹto; ọphu ndu-uke Chileke ono te emekwaduru iphe, mebyishihuru l'eze-ulo Chipfu ono. ⁷ TỌbudu iya bụ; eze, bụ Jiowashi bya ekua onye uke Chileke, bụ Jiehoyada; mẹ ndu-uke Chileke ọzo jia phẹ sụ: “?Bụ gūnu meru iphe, unu te emekwaeduru iphe, mebyishihuru l'eze-ulo Chipfu ọbu? Ngwa; g'ọ bọ dukwa okpoga ọzo, unu a-natabaa l'ẹka ndu edobeje okpoga. Iphe, unu e-mechia bụ g'unu tuko iphe, bụ okpoga unu natawaru nū g'e gude mekwaa eze-ulo ọbu.” ⁸ Oo ya bụ; ndu-uke Chileke ono kweta l'ẹphe taa nakọedu ndu ono okpoga; ọphu ẹphe emekwaeduru eze-ulo Chipfu ono l'onwophẹ.

⁹ Noo ya bụ; onye uke Chileke, bụ Jiehoyada bya apata okpoko; swofua ụzo l'opfu iya; dokube iya ọru-ngweja Chipfu l'ẹkutara; mẹ a-nọdu abahụ l'eze-ulo Chipfu ono. Ndu uke Chileke, eche ọnu-abata nche tuko okpoga, e wobataru l'eze-ulo ono yekọta l'okpoko ono. ¹⁰ O nọdu abụjeru; okpoga ono -haẹpho shii l'okpoko ono; onye ederu eze ẹkwo; mẹ onye-ishi ndu-uke Chileke abya agụa okpoga ono ọgu; chiru ye l'ẹkpa kechia. ¹¹ Ẹphe pyachaa okpoga ono g'ọo-dụ; ẹphe eworu iya nū ndu-ishi ozi ọbu, eeje l'eze-ulo ono. Ẹphe nọdu eshije l'okpoga ono pfula ndu eje ozi l'eze-ulo Chipfu ono ụgwọ; mbụ ndu kapyinta; mẹ ndu akpụ ulo ọbu akpukpu; ¹² mẹ ndu

edo eja edodo; mę ndu akwacha mkpuma. Ọ bụru l'okpoga ono bę ęphe eshije zụta oshi; mę mkpuma, a gbakpọshiru agbakpọshi, e gude emekwa eze-ụlo Chipfu ono. Ọ bụru iya bę ęphe eshije emephu okpoga l'iphe, l'ala, l'iphe, eemekwa emekwa l'eze-ụlo ono. ¹³ Ọle ọ tọ bụdu okpoga ono, e wobataru l'eze-ụlo Chipfu ono bę e gude mee gbamụgbamu mkpọla-ọchaa; mę iphe, apaję oghu orọku; mę gbamụgbamu ọzo; mę opu; męwaro iphe ọzo, e gude mkpọla-ododo; mę mkpọla-ọchaa mee dobe l'eze-ụlo Chipfu ono. ¹⁴ Ọ bụepho ndu eje ozi l'eze-ụlo ono bę a nūru iya g'ęphe gude mekwaa eze-ụlo ono. ¹⁵ A ta sụjeduru ndu a nūru okpoga ono g'ęphe bya edoo g'ęphe gude mepushia okpoga ono; kęle ęphe bụ ndu gude ire-lanụ eje ozi ọbu.

¹⁶ Okpoga, shi lę ngweja-apfu-ugwo; mę kę ngweja-iphe-ęji; bę e te ewobatajędu l'eze-ụlo Chipfu; ndu nwe iya nū bụ ndu-uke Chileke.

¹⁷ Ọ bụru teke ono bę Hazęlu, bụ eze ndu Arámu jeru etsoo mkpụkpu Gatu ọgu; lwụa ya lwuta. Ọ bya adakọbe jeshifua ọgu lę Jierúsalem. ¹⁸ Jiowashi, bụ eze ndu Jiuda wota iphemiphe, nna iya phę, bụ Jiehoshafatu; mę Jiehoramu; mę Éhazaya, bụ ndu shi bụru eze ndu Jiuda doberu Chipfu iche; mę ọphu yębedua doberu Chipfu iche; mękota mkpọla-ododo, a hūmaru l'ęka eedobeje ęku l'eze-ụlo Chipfu; mę l'ụlo ibe eze; wolaaru Hazęlu, bụ eze ndu Arámu. Ọ bụru teke ono bę Hazęlu bebe parụ Jierúsalem haa tųgbua.

¹⁹ Iphe ọzo, nwụgbaberu nū teke Jiowashi bụ eze; mę iphemiphe, o meru bę e dekọtaru l'ękwo-akọ ndu eze ndu Jiuda.

²⁰ Ndu ozi Jiowashi bya agbaarụ iya ęjo-idzu; woru iya gbua l'ụlo Bętu-milo l'ụzo, shiru jeshia Sila. ²¹ Ndu ozi iya, gburu iya nū ọbu bụ Jiozaka nwa Shimeyatu;

mẹ Jiehozabadu; nwa Shoma. TỌbudu iya bụ Jiowashi nwụhu; e lia ya l'ẹka e liru nna iya phẹ lẹ mkpụkpu Dévidi. Amazaya, bụ nwa iya bụru eze nọchia ẹnya iya.

13

Jiehowahazu bụ eze ndu Ízurẹlu

¹ L'apha, kwe Jiowashi; nwa Éhazaya ụkporo apha l'apha ẹto; e -shi teke o beberu bụru eze ndu Jiuda bẹ Jiehowahazu nwa Jiehu byaru aburu eze kẹ ndu Ízurẹlu lẹ mkpụkpu Samériya. Iphe, ọ nọru l'aba-eze bụ apha iri l'ẹsaa. ² O mee ẹjo-ememe l'ẹnya Chipfu. O tsokọtaru ẹjo-iphe ono, Jierobowamu; nwa Nebatu meru ono; mbụ ono, o meru ndu Ízurẹlu mee ono. Ọ tọ gbakutaduru ẹjo-ememe ono azụ. ³ Ọo ya bụ; Chipfu woru oke-ẹhu-eghu iya swibe ndu Ízurẹlu. Ọ parụ phẹ harụ Hazẹlu bụ eze ndu Arámu; waa nwa iya bụ Benu-Hadadu ẹphe ka phẹ ọkpehu nọ ọdu.

⁴ Jiehowahazu bya epfuru nụ Chipfu; Chipfu ngabẹru iya nchị; kẹle ọ hụmaru g'eze ndu Arámu gude akpaberu ndu Ízurẹlu ẹhu. ⁵ TỌbudu iya bụ; Chipfu bya anụ ndu Ízurẹlu onye dzọru phẹ nụ; ọ bụru iya bụ l'ẹphe anahụ ndu Arámu. Ndu Ízurẹlu bya eburu l'ibe nkephẹ g'ẹphe shihawaa buru iya. ⁶ Obenu l'ẹphe ta tų-woduru ẹka l'eme iphe-ẹji ono, ndibe Jierobowamu meru; mbụ ono, o meru ndu Ízurẹlu g'ẹphe mee ono. Ọ tųkoru iya mekọta. Nokwaphọ g'itso Ashera dụ lẹ Samériya g'ọ dụ iya.

⁷ Ọphu ọ dudu ndu ojọgu Jiehowahazu phọduru nụ; a -gụfuepho ndu ojọgu ụkporo labọ l'iri, bụ ndu agbajẹ l'inya; mẹ ụgbo-inya iri; waa ụnu ndu ojọgu ugbo ụkporo l'ise, bụ ndu ojọgu oje-l'ọkpa; kẹle eze ndu Arámu bẹ sakọtaru phẹ ọsampfu; bya egude ọkpa gwee phẹ uji l'ali.

Anwụhu Jiehowahazu

⁸ Iphemiphe, nwụgbaberu nụ teke Jiehowahazu bụ eze; waa iphe, o meęberu; mę ẹhuka ẹhuka, o mekọtaru bę e dekọtaru l'ẹkwo-akọ ndu eze ndu Ízurẹlu. ⁹ Jiehowahazu bya anwụhu; lapfushia nna iya phę; e lia ya lę mkpụkpu Samériya. Jiowashi, bụ nwa iya nwoke bụru eze nọchia ẹnya iya.

Jiowashi bụ eze ndu Ízurẹlu

¹⁰ O bụru l'apha, kwe Jiowashi ụkporo apha l'apha iri l'ẹsaa, e -shi teke o beberu bụru eze ndu Jiuda; bę Jehowashi nwa Jiehowahazu byaru abụru eze ndu Ízurẹlu. Iphe, o nọru l'aba-eze bụ apha iri l'ishii lę Samériya. ¹¹ O mee ẹjo-ememe l'ẹnya Chipfu. O tọ haduru eme iphe-ẹji ono, Jierobowamu nwa Nebatu meru; mbụ ono, o meru ndu Ízurẹlu ẹphe mee ono. Iphe-ẹji ono bę o yeru ẹka l'ememe.

Anwụhu Jiowashi

¹² Iphe ọzo, nwụgbaaru nụ lę teke Jiowashi bụ eze; mę iphemiphe, o meru; mę ọkpehu iya, o gude tsoo Amazaya, bụ eze ndu Jiuda ọgu; bę e dekọtaru l'ẹkwo-akọ ndu eze ndu Ízurẹlu. ¹³ Ọo ya bụ; Jiowashi nwụhu lapfushia nna iya phę; e lia ya l'ẹka e liru ndu eze ndu Ízurẹlu lę Samériya. Jierobowamu, bụ nwa iya bya anọdu l'aba-eze nọchia ẹnya iya.

Anwụhu Elayisha

¹⁴ Lę teke iphe-ememe, bụ iya mechaaru gbua Elayisha gudeshiru iya ike bę Jiowashi, bụ eze ndu Ízurẹlu jeru iya ajji. O rwua bya araaha ẹkwa l'iphu iya sụ: “Nna mu-e! Nna mu-e! Gụbe onye bụ ụgbo-inya; bya abụru o-gba-l'inya-ọgu ndu Ízurẹlu!”

¹⁵ Elayisha sụ iya: “Wota ụta yẹe apfụ.” Jiowashi bya ewota iya. ¹⁶ Elayisha bya asụ eze ndu Ízurẹlu ono: “Seta apfụ ono!” Ọ bya eseta iya. Elayisha bya atụ-kobe eze ono ẹka l'ẹka nkiya.

¹⁷ Elayisha sụ iya: “gụhaa windo ọpụ nọ laaru ụzo ẹnyanwu-awawa!” Ọ gụhaa ya. Elayisha sụ iya: “Gbaa apfụ ono!” Ọ gbaa ya. Elayisha pfua sụ: “Ọwa-a bụ apfụ Chipfụ, e-gude lwụ-kpee! Ọo apfụ, ee-gude lwụ-kpee ndu Arámu; kẹle ịi-lwụ ndu Arámu ẹ mkpụkpu Afẹku; mbụ woru phẹ saa ọsampfụ.”

¹⁸ Ọ sụkwa iya phọ: “wota apfụ ono!” Ọ wota iya. Ọ sụ eze ndu Ízurẹlu ono: “Wata iya asụ l'alị!” Ọ sụa ya ụgbo ẹto; bya ahaa ya. ¹⁹ Ọ mee; ẹhu ghuahaa onye kẹ Chileke ono eghu; ọ sụ: “I gege asụ iya ugbo ise m'Ọbu ụgbo ishii; k'ọpụ i gege alwụ-kpekwanụ ndu Arámu jasụ ii-mebyishikọta phẹ. Ọle nta-a bụ ugbo ẹto kpoloko bẹ ịi-lwụ-kpe phẹ.”

²⁰ Tọbudu iya bụ; Elayisha nwụhu; e lia ya.

Ndu ojọgu ọ-lwụa-ọlaa, shi l'alị ndu Mówabu bẹ ezebatajẹ l'alị Ízurẹlu; mẹ a bahụepho l'apha ọphúú. ²¹ Ọ be teke o nweru ndu eli odzu; ẹphe bya amaru; ndu ojọgu ọ-lwụa-ọlaa ono bụwaru phẹreketeki; ẹphe parụ odzu nwoke ono tụa l'ilu Elayisha. Odzu nwoke ono je edenyi l'ọkpu Elayisha; o teta bya anọdu ndzụ ọzo; gbẹshi pfuru apfuru.

Ọgu ndu Ízurẹlu waa ndu Arámu

²² Hazẹlu, bụ eze ndu Arámu bẹ kpakọtaru ndu Ízurẹlu ẹhu teke Jiehowahazu bụ eze. ²³ Ọle Chipfụ l'anọduje emeru ndu Ízurẹlu eze-iphe-ọma; aphuru phẹ obu-imemini; tẹme ọ ghakwaaru phẹ phọ iphu. Ọ bụru iphe, kparụ iya nụ bụ ọgbandzu ono, yẹe Ẹbirihamu; mẹ Áyizaku; waa Jiékọpu gbaru ono. Byasụ ntanụ-a bẹ ọ

tọ bụdu uche iya g'o mebyishia phẹ; ọzoo g'ọ chifu phẹ l'atatiphu iya.

²⁴ Teke Hazẹlu, bụ eze ndu Arámu nwụhuru; bẹ nwa iya, bụ Benu-Hadadu byaru aburu eze nọchia ọnya iya. ²⁵ Ọ bụru teke ono bẹ Jiowashi, bụ nwa Jiehowahazu tukuror mkpụkpu lẹ mkpụkpu ono, Hazẹlu shi natakoṭa nna iya, bụ Jiehowahazu l'ọgu ono naphutakoṭa azu. Jiowashi lwu-kpekotaru iya ugbo ẹto; shi nno naphutakoṭa mkpụkpu ndu Ízurelu ono azu.

14

*Teke Amazaya bụ eze ndu Jiuda
(2Iphe 25:1-24)*

¹ O be l'apha, kwe Jiowashi nwa Jiehowahazu apha labo, e-shi teke ọ wataru aburu eze ndu Ízurelu; Amazaya nwa Jiowashi bya aburu eze ke ndu Jiuda. ² Ọ nọwaru ukporo apha l'apha ise teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze bụru ukporo apha l'apha tete lẹ Jierúsalem. Ẹpha ne iya bụ Jiehowadinu. Ẹka ne iya obu shi bụ Jierúsalem. ³ Amazaya bẹ meru iphe, pfuluru ọto l'ọnya Chipfu. Ọle o to mebeduru iya g'ochooroke iya, bụ Dévidi meru. O mekoṭaerupho gẹ nna iya, bụ Jiowashi meru. ⁴ Obenu l'ọ tọ lwuduru ẹka aagwajẹ iphe ono; ndu Jiuda nọdu anọduje egwe ẹja; bya akpo unwu-isensu oku l'eli ẹka ono.

⁵ Alị-eze ono laephọ Amazaya l'ẹka okpobe alala; o gbushia ndu-ozu iya ono, bụ phẹ gburu nna iya teke ọ bụ eze pho. ⁶ Ọle o to gbuduru unwegirima ndu mgbugbumadzu ono; kele o tsoru iphe ono, e deru l'ekwo ekemu Mosisu l'ẹka ono, Chipfu turu ekemu su: “Ndu nwuru nwa bẹ e tee gbudu l'ugwo iphe, unwu phẹ metaru; ophu eegbukwapho unwegirima l'ugwo iphe,

nna, nwuru phẹ nū metaru; onyenonu bẹ aa-lajẹ l'iphe-
ẹji, o metaru.”

⁷ Oo yẹbedua bẹ gburu ndu Edomu ụnu ugbo ụkporo
l'ise* lẹ nsuda alị Únú; bya alwuta mkpukpu Sela l'ogu;
woru iya gube Jiokutelu. O buri epha ono bẹ oza
byasụ ntanu-a.

⁸ Tọbudu iya bu; Amazaya bya ezia ozi g'e je ezia eze
ndu Ízurẹlu, bu Jiowashi nwa Jiehowahazu mbu nwanwa
Jiehu; su iya: “Bya g'anyi lẹ ngu zụgbabe ogu.”

⁹ Jiowashi, bu eze ndu Ízurẹlu ziphu Amazaya, bu eze
Jiuda ozi azu su: “Oshi uke, du l'ubvu ubvu Lébanonu
bẹ ziru oshi sida, dukwapho l'ubvu ubvu Lébanonu su
iya: ‘Kena nwatibe mu ke nwoke nwada ngu g'o luru.’
Tọbudu iya bu; anu-egbudu, bu l'ubvu ubvu Lébanonu
ono ghatajẹpho; o zo oshi ukèè ono pyaapya. ¹⁰ I
lwu-kpearu ndu Edomu; i ndu ekuanaa onwongu.
Nodule-a l'ibe ngu ku onwongu; k'alwu-kpe, i lwu-kperu.
?Bu gunu bẹ iime g'i kpataru onwongu opfu, e-me g'unu
lẹ ndu Jiuda daa?”

¹¹ Ole Amazaya ta ngaduru iya nchi. Oo ya bu;
Jiowashi, bu eze ndu Ízurẹlu chita ndu ojogu iya jeshia;
ephẹ l'eze ndu Jiuda, bu Amazaya je aghaa ya lẹ
mkpukpu Betu-Shemeshi, no l'alị Jiuda. ¹² Ndu Ízurẹlu
lwu-kpee ndu Jiuda; mee phẹ; ephẹ gbaa nanu nanu
lashichaa ibe phẹ. ¹³ Jiowashi, bu eze ndu Ízurẹlu bya
egude Amazaya nwa Jiowashi; mbu nwanwa Éhazaya;
mbu eze ndu Jiuda lẹ mkpukpu Betu-Shemeshi. O jek-
wapho Jierusalẹmu je enwutsushia igbulọ Jierusalẹmu;
a -gbẹ lẹ Onu-abata Ifuremu; je erwua l'onu-abata
Mgbureku. Eka o nwutsuru bẹ ogologo iya rwuru unu

* ^{14:7} ^{14:7} BU iya bu 10,000 lẹ mbekee.

nkwo-eka. ¹⁴ Ọ chitakota mkpola-ododo; me mkpola-ochaa; mewaro ivu, o humaru l'eze-ulo Chipfu; me ophu du l'eka eedobeje eku l'ulo eze. Ọ chitakwapho ndu a tu-chiru atu-chi lashia Sameriya.

¹⁵ Iphe, nwugbaberu nu teke Jiehowashi bu eze; mbu iphe, o meeberu; me ehuka ehuka, o mekotaru; waa ge yee Amazaya, bu eze ndu Jiuda gude lwa ogu; be e dekotaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Izurelu. ¹⁶ To budu iya bu; Jiehowashi nwuhu lapfushia nna iya phe; e lia ya l'eka eelije ndu eze le mkpukpu Sameriya. Oo ya bu; Jierobowamu, bu nwa iya buru eze nochia enya iya.

¹⁷ Amazaya, bu nwa Jiowashi; mbu eze ndu Jiuda bya anofua apha iri l'ise; ge Jiowashi nwa Jiehowahazu, bu eze ndu Izurelu nwuhuchaaru. ¹⁸ Iphe ozo, Amazaya megbaberu be e dekotaru l'ekwo-akọ, ndu eze ndu Jiuda.

¹⁹ Le Jierusalemu be a no gbaaru Amazaya ejo-idzu; o gbalaa lashia mkpukpu Lakishi. Ephe ye ndu jepfuru iya le Lakishi l'eka ono je egbua ya. ²⁰ Ephe gude inya palata iya bya elia le Jierusalemu l'eka e liru nna iya phe le mkpukpu Devidi.

²¹ Ndu Jiuda l'ophu wofuta Azariya, bu onye nowaru apha iri l'ishii mee ya eze l'ozo nna iya, bu Amazaya.

²² O buru Azariya ono mechaaru; kpukwaa mkpukpu Elatu woru iya nu-phu ndu Jiuda azu ge Amazaya nwuhuchaaru lapfushia nna iya phe.

Jierobowamu k'ebbo bu eze ndu Izurelu

²³ O be l'apha, kwe Amazaya nwa Jiowashi apha iri l'ise, o shi butaru eze ndu Jiuda; Jierobowamu nwa Jiehowashi bya aburu eze ke ndu Izurelu. Iphe, o noru l'aba-eze iya bu ukporo apha labo l'apha lanu le Sameriya. ²⁴ O mee ejo-ememe l'enya Chipfu. O to haduru eme iphe-aji ono, Jierobowamu nwa Nebatu meru; mbu ono, o

meru ndu Ízurèlu mee ono. ²⁵ Ọo ya bẹ e shi l'ẹka; a nataphukọta oke alì ndu Ízurèlu azụ; e -shi lẹ mkpụkpu Lebo-Hamatu jeye l'eze-ẹnyimu nsụda Araba†. O shi nno vù; mbụ iphe ono, Chipfu, bụ Chileke kẹ ndu Ízurèlu shihawaa l'Ọnu onye-ozì iya, bụ Jiona nwa Amìtayì pfua; mbụ onye mpfuchìru Chileke ono, shi lẹ mkpụkpu Gatu-Hefa.

²⁶ Chipfu bẹ hụmawaru g'iphe-ẹhuka, ndu Ízurèlu eje habe shii; mbụ lẹ g'ẹphe ha bẹ o rwubekọtaru ẹka; mbụ iphe ẹhuka ono; shita l'ohu je akpaa l'amadụ; ọphu ọ dudu onye a-gbaru phẹ mkpu. ²⁷ Ọle eshinu Chipfu ta asụduru lẹ ya e-me g'ẹpha ndu Ízurèlu chìhu lẹ mgboko-a bẹ o shi l'ẹka Jierobowamu, bụ nwa Jiowashi dzọta phẹ.

²⁸ Iphe, nwụgbaberu nụ teke Jierobowamu bụ eze; mẹ iphe, o meeberu; mẹ ẹhuka ẹhuka, o mekọtaru; waa k'ọgu, ọ lwụgbaberu; mẹwaro g'o shi nataphu mkpụkpu Damasụkosu; mẹ mkpụkpu Hamatu azụ l'ẹka ndu Jiuda woru nụ ndu Ízurèlu bẹ e dekọtaru l'ẹkwo-akọ ndu eze ndu Ízurèlu. ²⁹ Tọbudu iya bụ; Jierobowamu nwụhu lapfushia nna iya phẹ, bụ ndu eze ndu Ízurèlu. Zekaraya, bụ nwa iya nwoke bụru eze nọchia ẹnya iya.

15

Teke Azaríya bụ eze ndu Jiuda
(2Iphe 26:1-5)

¹ O be l'apha, kwe Jierobowamu ụkporo apha l'apha ẹsaa, e -shi teke ọ wataru aburu eze ndu Ízurèlu; Azaríya nwa Amazaya bata l'aba-eze ndu Jiuda. ² Ọ nọwaru apha iri l'ishi teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze bụru ụkporo apha labọ l'apha iri l'ẹbo lẹ Jierúsalem.

† 14:25 14:25 Ọo mini ono bụkwapho 'Eze-ẹnyimu Únú'.

Èpha ne iya bụ Jiekolaya. Èka ne iya ọbu shi bụ Jierúsalemụ. ³ Azaríya bẹ meru iphe, p̄furu ọto l'ènya Chipfu; ẹgube ono, nna iya, bụ Amazaya meru. ⁴ Obenu l'ọ tọ lwuduru ẹka aagwajẹ iphe; ẹphe nọdu egweje ẹja l'ẹka ono; bya akpọ ùnwù-isensu ọku.

*Ekpenta eme Azaríya
(2Iphe 26:16-23)*

⁵ Chipfu bya alọru ekpenta tū eze ono; ekpenta ono mee ya jasū mbọku, ọ nwuhuru. O buru l'ulo iche. Ọ bụru Jiótamu, bụ nwa iya nwoke bẹ bụ onye-ishi l'ibe eze; bụru iya bụ onye bụ ishi ndu alì ono.

⁶ Iphe ọzo Azaríya megbabẹru bẹ e dekọtaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Jiuda. ⁷ No iya; Azaríya nwuhu lapfushia nna iya phẹ. E lia ya l'ẹka e liru nna iya phẹ lẹ mkpukpu Dévidi. Jiótamu, bụ nwa iya nwoke bụru eze nọchia ẹnya iya.

Zekaraya bụ eze ndu Ízurẹlu

⁸ Ọ bụru l'apha, kwe Azaríya ukporo apha l'apha iri l'ẹsato, e -shi teke o beberu bya aburu eze ndu Jiuda; bẹ Zekaraya nwa Jierobowamu; byaru aburu eze ndu Ízurẹlu. Iphe, ọ nọru l'aba-eze bụ ọnwa ishii lẹ Samériya. ⁹ Zekaraya mee ẹjo-ememe l'ènya Chipfu gẹ nna iya phẹ. Ọ tọ haduru eme iphe-ẹji, Jierobowamu nwa Nebatu meru; mbụ iphe-ẹji ono, o meru ndu Ízurẹlu mee ono.

¹⁰ Ọo ya bụ; Shalumu nwa Jiabẹshi gbaaru iya ẹjo-idzu; nọdu l'iphu ndu Ízurẹlu gbua ya; bya aburu eze nọchia ẹnya iya. ¹¹ Iphe, nwugbaberu nū teke Zekaraya nọ bẹ e dekọtaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Ízurẹlu. ¹² Ọo ya bụ; iphe ono, Chipfu pfuru Jiehu vua; mbụ iphe ono, o pfuru iya sū: “Oshilọkpa ngu bụ phẹ a-nọdu l'aba-eze ndu Ízurẹlu; bụru eze jeye l'ogbo k'eno.”

Shalumu bu eze ndu Ízurèlu

¹³ Shalumu nwa Jiabèshi bya abùru eze l'apha, kwe Uzáyá ùkporo apha l'apha iri lè tete, e -shi teke o beberu bya abùru eze ndu Jiuda. Iphe, Ọ nọru l'aba-eze bú ọnwa lanù lè Samériya. ¹⁴ Menahèmu nwa Gadi bya eshi lè mkpùkpu Tìza jeshia Samériya. Ọ nọdu lè Samériya l'èka ono tsoo Shalumu nwa Jiabèshi ọgu; gbua ya; búru eze nọchia ẹnya iya.

¹⁵ Iphe, nwùgbaberu nù teke Shalumu bú eze; mè ẹjo-idzu, ọ gbaru bè e dekotaru l'èkwo-akọ ndu eze ndu Ízurèlu.

¹⁶ Teke onoya bè Menahèmu gbè lè mkpùkpu Tìza tsoo ndu mkpùkpu Tifusa ọgu; woru phè lwù; mè ndu bukube phè nù; kèlè ẹphe jìkaru iya. Ọ kpafushicha unwanyi, dù ime ẹpho.

Menahèmu bu eze ndu Ízurèlu

¹⁷ O be l'apha, kwe Azaríya ùkporo apha l'apha iri lè tete, e -shi teke ọ byaru abùru eze ndu Jiuda; Menahèmu nwa Gadi bahù l'aba-eze ndu Ízurèlu. Iphe, Ọ nọru l'aba-eze bú apha iri lè Samériya. ¹⁸ Menahèmu mee ẹjo-ememe l'ẹnya Chipfu. Teke ọ bú eze bè ọ tọ hadùru eme iphe-ẹji ono, Jierobowamu nwa Nebatu meru ono; mbù ono, o meru ndu Ízurèlu mee ono.

¹⁹ Eze ndu Asiriya, bú Pulu bya achita ndu ọgu zebata l'alì ndu Ízurèlu. Menahèmu nù iya mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dù unu talentu labọ l'ùkporo talentu iri; g'o mee g'ọ nọshia ike l'aba-eze iya. ²⁰ Ọ búru l'alì Ízurèlu bè Menahèmu shi wofuta okpoga ono. Ndu nweru iphe bè o keshiru utu ono; onyenonu bè o keru mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dù ùkporo shèkelu labọ lè shèkelu iri nù; g'a chikobe nù eze ndu Asiriya. Ọo ya bú;

eze ndu Asiriya ono tughua laphushia azu; ophu o to nodubaeduru l'ali ono.

²¹ Iphe ozo, nwugbaberu nu teke Menahemu no; me iphe, o mekotaru be e dekotaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Ízurelu. ²² Menahemu kuru mgbenya ikpazu; o buru iya alapfu nna iya phe. Pekahaya, bu nwa iya buru eze nochia enya iya.

Pekahaya bu eze ndu Ízurelu

²³ O be l'apha, kwe Azariya ukporo apha labo l'apha iri, e -shi teke o beberu buru eze ndu Jiuda; Pekahaya nwa Menahemu bahu l'aba-eze ndu Ízurelu. Iphe, o noru l'aba-eze bu apha labo le Sameriya. ²⁴ Pekahaya be meru ejo-ememe l'enya Chipfu. O to haduru eme iphe-eji ono, Jierobowamu nwa Nebatu meru ono; mbu ono, o meru ndu Ízurelu ephe mee ono. ²⁵ Onye-ishi ndu ojogu Pekahaya, epa iya bu Peka nwa Remalaya gbaaru iya ejo-idzu; gbata ukporo umadzu labo l'iri le Giladu; ephe tsoru iya je etsoo Pekahaya ogu l'eka a kpuru o shihu ike l'ulo-eze le Sameriya; ephe gbua ya; gbukwapho Agobu; me Ariye yeru iya. Oo ya bu; Peka gbua Pekahaya; buru eze nochia enya iya.

²⁶ Iphe ozo, nwugbaberu nu teke Pekahaya bu eze; me iphe, o mekotaru be e dekotaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Ízurelu.

Peka bu eze ndu Ízurelu

²⁷ O be l'apha, kwe Azariya ukporo apha labo l'apha iri l'ebo, o byaru aburu eze ndu Jiuda; Peka nwa Remalaya bahu l'aba-eze ndu Ízurelu. Iphe, o noru l'aba-eze ono bu ukporo apha le Sameriya. ²⁸ Peka meru ejo-ememe l'enya Chipfu. O to haduru eme iphe-eji ono,

Jierobowamu; nwa Nebatu meru; mbụ ono, o meru ndu Ízurẹlu mee ono.

²⁹ Teke Peka bụ eze ndu Ízurẹlu bẹ Tigulatu-Pilesa, bụ eze ndu Asiriya nataru mkpụkpu Ijionu; mę mkpụkpu Abẹlu-Bẹtu-Maka; waa mkpụkpu Jianowa; mę mkpụkpu Kadeshi; mę mkpụkpu Hazo. O natakwaru pho alị Giladu; mę alị Gálili, bụ iya bụ alị ndu Nafutali l'ophu; kpụkoo ndu ẹka ono lẹ ndzụ lashia Asiriya. ³⁰ O be l'apha, kwe Jiótamu nwa Uzaya ụkporo apha, e -shi teke o beberu bya aburu eze ndu Jiuda; Hosiya nwa Ela gbaaru Peka nwa Remalaya ẹjo-idzu; woru iya gbua; buru eze nọchia ẹnya iya.

³¹ Iphe ozo, nwugbaberu nụ teke Peka bụ eze; mę iphe, o mekọtaru bẹ e dekọtaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Ízurẹlu.

*Teke Jiótamu bụ eze ndu Jiuda
(2Iphe 27:1-9)*

³² O be l'apha, kwe Peka nwa Remalaya apha labo, e -shi teke o wataru aburu eze ndu Ízurẹlu; Jiótamu nwa Uzaya bahu l'aba-eze ndu Jiuda. ³³ Iphe, o nọru bụ ụkporo apha l'apha ise teke o wataru aburu eze. Iphe, o nọru l'aba-eze lẹ Jierúsalemụ bụ apha iri l'ishii. Epha ne iya bụ Jierusha nwada Zadoku. ³⁴ Jiótamu meru iphe, pfulu oto l'ẹnya Chipfu ẹgube ono, nna iya, bụ Uzaya meru. ³⁵ Obenu l'o tọ lwuduru ẹka aagwaje iphe. Ndu Jiuda nọdu egweje ẹja; bya akpo ụnwù-isensu oku l'eka ono. Jiótamu bụ iya kpụkwaru onu-abata ono, eeshije abahu l'eze-ulo Chipfu ono, bụ iya bụ Onu-abata Imeli.

³⁶ Iphe ozo, Jiótamu megbaberu bẹ e dekọtaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Jiuda. ³⁷ Oo teke ono bẹ Chipfu byaru awata ezi Rezinu, bụ eze ndu Arámu; mę Peka nwa Remalaya g'ephe je etsoo ndu Jiuda ogu. ³⁸ No iya;

Jiótamu nwụhu lapfushia nna iya phẹ; e lia ya l'ẹka e liru nna iya phẹ lẹ mkpụkpu Dévidi, bụ ochooroke iya. Nwa iya, bụ Éhazu bya abụru eze nọchia ẹnya iya.

16

*Teke Éhazu bụ eze ndu Jiuda
(2Iphe 28:1-4)*

¹ O be l'apha, kwe Peka nwa Remalaya apha iri l'ẹsaa, e -shi teke ọ wataru aburu eze; Éhazu nwa Jiótamu bya aburu eze kẹ ndu Jiuda. ² Éhazu bẹ nọwaru ụkporo apha teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze lẹ Jierúsalemụ bụ apha iri l'ishii. O to meduru iphe, pfulu ọto l'ẹnnya Chipfu, bụ Chileke iya egube ochooroke iya, bụ Dévidi meru. ³ O tsoru ẹka ndu eze ndu Ízurẹlu. Ọ kpọru nwa iya nwoke ọku gude gwee ẹja, bụ iya bụ ẹbyi ono, ọha ono, Chipfu chifuru l'iphu ndu Ízurẹlu shi anọduje eme ono. ⁴ O gweru ẹja; kpọo ụnwù-isensu ọku l'ẹka aagwajẹ iphe; mẹ l'úbvú úbvú; mẹkpoo lẹ mkpula mkpula oshi, jakashiru ajakashị.

⁵ Tọbudu iya bụ; Rezinu, eze ndu Arámu; mẹ Peka nwa Remalaya, eze ndu Ízurẹlu bya eje ọgu lẹ Jierúsalemụ; ẹphe kepheta Éhazu; ọle ẹphe ta alwu-kpeduru iya. ⁶ Ọ bụru teke ono bẹ eze ndu Edomu lwuta-phuru mkpụkpu ilatu azu nu ndu Edomu. Ọ chishikotaru ndu Jiuda lẹ mkpụkpu Elatu ono; ndu Edomu bya ebuchishia ya byasu ntanụ-a.

*Éhazu arwo n-yemeka l'ẹka ndu Asiriya
(2Iphe 28:16-21)*

⁷ Ọo ya bụ; Éhazu bya ezia ndu-ozu g'e je ezia Tigulatu-Pilesa, bụ eze ndu Asiriya sụ: “Mu bụ onye-ozu ngu; tẹme mu bụru nwa ngu; byanụ bya anafuta mu l'ẹka eze ndu Arámu; mẹ l'ẹka eze ndu Ízurẹlu, bụ ndu etso mu ọgu.”

⁸ Éhazu bya achikoo mkpola-ọchaa; mẹ mkpola-ododo, dū l'eze-ulo Chipfu; mẹ ọphu dū l'ulo ẹku l'ibe eze nū g'a nū eze ndu Asiriya onoya. ⁹ Eze ndu Asiriya bya ekweta iphe, Éhazu rwọru iya; chita ndu ojogu iya ẹphe wuru jeshia Damasukosu je alwuta iya; kpukoo ndu bu l'eka ono le ndzu lashia ali Kiru; bya eworu Rezinu gbua.

¹⁰ Noo ya; eze, bu Éhazu tugbua jeshia Damasukosu ge ya je ahuma Tigulatu-Pilesa, bu eze ndu Asiriya. O jerwua; bya ahuma ọru-ngweja le Damasukosu; o woru ọphu dū egube ono see esese nū g'e wolaaru Uraya, bu onye uke; dekota ugbugba iya; mẹ egube, ee-gude kpua ya woru nū iya. ¹¹ Ọo ya bu; Uraya, bu onye uke ono kpua ọru-ngweja; mbu ọphu dūepho g'ono, Éhazu shi Damasukosu nū iya ono. Ọ kpū-gheru iya teme eze, bu Éhazu shi Damasukosu lwa. ¹² Eze bya eshi Damasukosu lwa; bya ahuma ọru-ngweja ono. Ọ bya ejerwua ya; bya egwee ngweja l'eli iya. ¹³ O gweru ngweja, a kpokotaru oku; mẹ ngweja-nri; mẹ ngweja-mee; bya epee mee anu, o gburu ke ngweja-ẹhu-guu l'eli ọru-ngweja ono. ¹⁴ Ọru-ngweja ono, e gude onyirubvu mee, shi ndu l'iphu Chipfu ono be ọ pafutaru l'ataphu ulo ono; mbu ono, dū le mgbaka ọru-ngweja ono, a kpuru k'ophuu; yele eze-ulo Chipfu; woru iya dobe l'uzo isheli ọru-ngweja ono, ọ kpuru ono.

¹⁵ No iya; eze, bu Éhazu bya atuaru Uraya, bu onye uke ekemu su: “Ọo l'eli ọru-ngweja-a, a kpuru k'ophuu-a be ii-gweje ngweja-akpo-oku, eegweje l'utsu; gwee ya ngweja-nri, eegweje l'uzenyashi; mẹ ngweja-akpo-oku; waa ngweja-nri, shi eze l'eka; mẹ ngweja-akpo-oku, shi ndu ali-a l'eka; mẹ ngweja-nri phe; mẹ ngweja-mee phe. Nokwapho g'ii-pheje iya mee anu, ngweja-akpo-oku; mẹ mee anu, e gude gwee ngweja ozo. Ọru-ngweja

ono, e meru l'on'yirubvu ono be mu e-jeje akpata ishi iphe.” ¹⁶ Uráya, bu onye uke ono mekọta iphe, eze, bu Éhazu kakọtaru iya g'o mee.

¹⁷ Eze, bu Éhazu bya akpọkashia iphe ono, e swebegbaru le mgburẹku mgburẹku ọgba-kperekpere pho; pashikwaapho eze gbamugbamu, shi nọdugbaa ya l'eli. O pafukwarupho eze durongu mini pho, e doberu l'eli oke-eswi, a kpuru l'on'yirubvu pho; mbu ono, shi nọdu iya le mkpula ono; woru iya tu-kobe l'eli mkpuma. ¹⁸ O gude ge ya mee iphe, a-du eze ndu Asiriya ree l'obu pafu eka oshi-eze atụ-kojeru; bya agu-chia eka eze eshije abahu l'eze-ulo Chipfu.

Anwuhu Éhazu
(2Iphe 28:26-27)

¹⁹ Iphe ọzo, Éhazu megbaberu be e dekọtaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Jiuda. ²⁰ No iya; Éhazu nwuhu lapfushia nna iya phe; e lia ya l'eka e liru nna iya phe le mkpukpu Dévidi. Hezekaya, bu nwa iya nwoke buru eze nọchia enya iya.

17

Hosiya bu eze ndu Ízurẹlu

¹ O be l'apha, kwe Éhazu apha iri l'ẹbo, e -shi teke o byaru aburu eze ndu Jiuda; Hosiya nwa Ela bahu l'aba-eze ndu Ízurẹlu. Iphe, o noru l'aba-eze ono buru apha tete le Sameriya. ² Hosiya be meru ejo-ememe l'enya Chipfu. Iphe o buephho kpoloko bu l'ejo-iphe, o meru te erwuduru ge ke ndu vuhawa iya uto buru eze l'ali Ízurẹlu.

³ Shalumanesa, bu eze ndu Asiriya bya ejepfu Hosiya ọgu; je alwu-kpee ya. Hosiya bya awata iya ejeru ozi; bya atuhaha akiriko nuhaha ya. ⁴ Eze ndu Asiriya bya amaru

lẹ Hosiya achiru iya ejo-idzu; kele Hosiya ziru ndu-ozì g'ẹphe je ezia So, bu eze ndu Ijiputu g'o yetaru iya ẹka; ọphu ọ tuedu akiriko anu eze ndu Asiriya ẹgube ono, o shi atuje iya aphagapha ono. Ọo ya bu; eze ndu Asiriya gude Hosiya tu-chia lẹ mkpọro. ⁵No iya; eze ndu Asiriya chita ndu ojogu iya ẹphe zebata l'alì Ízurẹlu l'ophu; ẹphe wuba lẹ Samériya kephee ya apha ẹto. ⁶Ọ buru l'apha, kwe Hosiya apha tete, e -shi teke ọ bataru l'aba-eze; be eze ndu Asiriya lwutaru Samériya; kpukoo ndu Ízurẹlu lẹ ndu chita lashia Asiriya; je edobe phe ẹphe buru lẹ mkpukpu Hala; waa l'uzo ẹnyimu Habo lẹ mkpukpu Gozanu; bya achita ndu ọphu ọ chitaru dobe; ẹphe buru lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu, du l'alì Midiya.

Iphe-ẹji, ndu Ízurẹlu

waa ndu Jiuda megbaberu

⁷Iphe, meru g'o gude ọ nwuru ndu Ízurẹlu nno bu l'ọo l'ẹphe mesweru Chipfu, bu Chileke phe; mbu onye ono, dufutaru phe l'alì Ijiputu l'ẹka Fero, bu eze ndu Ijiputu ono. Ẹphe baaharu agwa ẹja; ⁸teme ẹphe tsoru meahaa g'oha ono, Chipfu chishiru l'iphe ẹphebe ndu Ízurẹlu ono shi eme; mbu meahaa iphe ono, ndu eze ndu Ízurẹlu wobataru l'alì ono. ⁹Ndu Ízurẹlu ono nodu anoduje l'edomi eme Chipfu, bu Chileke phe iphe, apfuduru-oto. Lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu phe be ẹphe kpushiru ẹka aagwaje iphe dobegbaaru onwophe. Ẹphe kpushiru iya lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu, hagbaa nwanshi je akpaa lẹ mkpukpu, a kpuru; o shihu ike. ¹⁰L'úbvú úbvú, nogbaa l'alì ono; me lẹ mkpula mkpula oshi, jakashiru ajakashì be ẹphe dobekotaru agwa; kpobegba itso Ashera. ¹¹Ẹphe nodu anoduje akpo unwu-isensu oku l'ẹka ono, aagwaje iphe ono; egube ono, ndu oha ono, Chipfu chifuru ẹphe shi akpoje iya ono. Ẹphe

meru ẹjo-ememe gude kpatsua Chipfu ẹhu-eghu. ¹² Ẹphe baarụ agwa ẹja; mbụ iphe ono, Chipfu sụru phẹ: “Unu be emekwa iphe, dū nno-a!” ¹³ Chipfu shi l'ọnu ndu mpfuchiru iya l'ophu; mẹ ndu aphụ ọphulenyia l'ọo ndu Ízurẹlu mẹ ndu Jiuda ẹka lẹ nchị sụ: “Unu haa eme ẹjo-ememe, unu eme. Unu meje ekemu mu; mẹ iphe, mu tọru ọkpa iya; mbụ ekemu ono, mu tūru nū nna unu phẹ ono; mbụ ono, mu shi l'ẹka ndu-ozu mu phẹ, bụ ndu mpfuchiru nū unu ono.”

¹⁴ Obenu l'ẹphe ta angaduru nchị; ẹphe kwefuru ike; gẹ nna phẹ ono, te ekwetaduru kẹ Chipfu, bụ Chileke phẹ ono. ¹⁵ Ẹphe jikaru eme iphe, ọ tọru ọkpa iya; mẹ ọgbandzu ono, yẹle nna phẹ gbaru ono; ẹphe kwefuru ike l'iphe, ọ nmarụ phẹ ọkwa iya. Ẹphe tsoru abapheru agwa, adudu iphe, ọ yị ẹja; ẹphebedua l'onwophẹ bya abufuaru ndu ta aduedu iphe, ẹphe yị. Ẹphe tsoru ẹka ndu ọha ono, bupheru phẹ mgburugburu, bụ iya bụ ndu ono, Chipfu sụru g'ẹphe te emekwa gẹ ndu ono eme ono.

¹⁶ Ekemu, Chipfu, bụ Chileke phẹ tūkotaru phẹ l'ophu bẹ ẹphe jikakotaru. Ẹphe kpuru agwa labo, dū g'unwu oke-eswi doberu onwophẹ; bya edobekwapho itso Ashera; bya abaahaarụ kpokpode; mẹ Balu ẹja. ¹⁷ Ẹphe kpọru unwu phẹ unwoke; mẹ unwada phẹ ọku; gude gwee ẹja. Ẹphe nọdu anọduje ejekwapho l'ẹja; bya eme ọmamanshi. Ẹphe woru onwophẹ togboru eme ẹjo-ememe l'ẹnya Chipfu; gude nno akpatsu iya ẹhu-eghu.

¹⁸ Ọo ya bụ; ndu Ízurẹlu mee; ẹhu ghushiaha Chipfu egu ike; ọ chifu phẹ l'iphu iya. Ndu ọphu ọ haru kpoloko bụru ndu ọkpa-ipfu Jiuda. ¹⁹ Ọphu ndu Jiuda edobekwarupho ekemu Chipfu, bụ Chileke phẹ. Ẹphe jekwapho eye ẹka l'eme iphe ono, ndu Ízurẹlu wobataru ono. ²⁰ Chipfu jikakota iphe, bụ oshilokpa Ízurẹlu; nua

phẹ aphụ bya enwuru phẹ nụ ndu kwarụ phẹ l'okwata; jeye ọ chifukota phẹ l'atatiphu iya.

²¹ Teke Chipfu bufuērupho Ízurẹlu l'Ọnulo Dévidi bẹ ẹphe meru Jierobowamu nwa Nebatu eze phẹ. Jierobowamu mee ndu Ízurẹlu ẹphe haa etso Chipfu; bya akpata ẹphe mee iphe-ẹji, parụ ẹka apaa. ²² Ndu Ízurẹlu bẹ yekọtaru ẹka l'eme iphe-ẹji ono, Jierobowamu meru ono. Ẹphe ta ahaduru iya ememe; ²³ jeye teke Chipfu chifuru ndu Ízurẹlu ono l'iphu iya ẹgube ono, o shihawaa l'Ọnu ndu-ozì iya, bụ ndu mpfuchiru pfua l'Ọo-dụ ono. Noo ya; a kpụkoo ndu Ízurẹlu l'alì phẹ chiru lashià Asiriya byasụ ntanụ-a.

Ndu ọhozo byaru ebuchishia Samériya

²⁴ Eze ndu Asiriya je achita nemadzụ l'alì Bábilonu; mẹ lẹ Kuta; mẹ lẹ Ava; mẹ lẹ Hamatu; mẹ lẹ Sefavayimu je edobe phẹ g'ẹphe buru lẹ mkpụkpu lẹ mkpụkpu, dụ l'alì Samériya l'ozo ndu Ízurẹlu. Ọo ya bụ; ẹphe nweru alì Samériya; tuko mkpụkpu, dụ iya nụ buchishikota. ²⁵ Lẹ mbụ teke ẹphe bya eburu l'ẹka ono bẹ ẹphe te eshidu abajeru Chipfu ẹja. Ọo ya bụ Chipfu yenu oduma; ọ nọdu l'echilabọ phẹ; harụ phẹ gbushiaha. ²⁶ E pfuaru iya eze ndu Asiriya sụ: “Ndu-a ì chítaru dobe g'ẹphe buru lẹ mkpụkpu lẹ mkpụkpu, dụ l'alì Samériya-a bẹ ta amakwa nsọ Chileke alì ono. O ye oduma; ọ nọdu l'echilabọ phẹ egbushi phẹ; kẹle ẹphe ta amadụ nsọ Chileke alì ono.”

²⁷ Tọbudu iya bụ; eze ndu Asiriya tụa ekemu sụ: “Unu duta onye lanụ lẹ ndu-uke Chileke ono, unu kpọtaru l'ẹka ono; g'o je eburu eburu l'ẹka ono; g'o zia phẹ nsọ Chileke alì ono.” ²⁸ No iya; onye lanụ lẹ ndu-uke Chileke ono, ẹphe shi lẹ Samériya kpụta jenụ je eburu lẹ

mkpukpu Bẹtelu; ziahaa phẹ g'ẹphe e-shi abajeru Chipfu ẹja.

²⁹ Ole ọha, nọnu bẹ metacharu agwa alị phẹ swibe onwophẹ ẹ mkpukpu, ẹphe bugbaa; woru iya dobechaa ẹ nwulo-agwa, ndu Samériya kpushiru l'ẹka ẹphe agwajẹ iphe. ³⁰ Ndu ọphu shi l'alị Babilonu metaru agwa Sukotu-Benotu; ndu ọphu shi l'alị Kutu; meta agwa ọphu bu Nẹgalu; ndu ọphu shi l'alị Hamatu meta agwa, bu Ashima; ³¹ ndu ọphu shi ẹ Ava meta agwa, bu Nibuhazu yẹ Tatau. Ndu ọphu shi l'alị Sefavayimu meta agwa, bu Adurameleku; yẹ Anameleku. Ndu Sefavayimu ono bẹ akpoje unwu phẹ ọku gude gweeru agwa phẹ ẹja.

³² Ẹphe abajekwarupho Chipfu ẹja. Ole iphe, ẹphe meru bu l'ọo ndu nkephẹ bẹ ẹphe hotaru g'ẹphe gwajeru phẹ iphe ẹ nwulo-agwa, dugbaa l'ẹka aagwajẹ iphe ono. ³³ Ẹphe nọdu abajeru Chipfu ẹja; obenu l'ẹphe abajekwarupho agwa phẹ ẹja l'uzo ndu alị ẹka ẹphe shi emeje.

³⁴ Ẹphe emeephọ g'ẹphe shi emejehawaa ono byasun tanu-a. Ẹphe ta abaduru Chipfu ẹja; ọphu ẹphe emedu iphe, ọ toru okpa iya; mẹ omelalị iya; ọphu ẹphe emedu ekemu iya; waa ekemu ono, ọ turu nu oshilokpa Jiékọpu, bu onye ono, ọ guberu Izurelu. ³⁵ Teke Chipfu yẹ ndu Izurelu gbaru ndu bẹ ọ suru phẹ: “G'ọ tọ dukwa agwa ọzo, unu a-baru ẹja; ọzo phozeru iya; ọzo jeeru iya ozi; ọzo gwaa ya agwagwa. ³⁶ Ọo Chipfu, bu onye gude ike iya, paru ẹka; mẹ okpehu iya dufuta unu l'alị Ijiputu bẹ unu a-bajeru ẹja. Ọo yẹbedua bẹ unu e-phozejeru; ọ buru iya bẹ unu e-gwejeru ẹja nu. ³⁷ Unu kwabekwa ẹnya meje iphe, mu toru okpa iya; mẹ omelalị mu; mẹ iphe, mu suru g'e meje; waa ekemu ono, mu deru doberu unu ono jasuru asuru. Unu ta abajekwaru agwa ẹja. ³⁸ Unu ta azohakwa oğbandzu ono, mu l'unu gbaru ono; ọphu unu

abajekwaru agwa eja. ³⁹ Oo Chipfu, bu Chileke unu be unu a-bajechiaru eja. Oo ya bu onye a-nafuta unu l'eka ndu ohogu unu l'ophu.”

⁴⁰ Olee epehe ta angaduru nchi; epehe kwaa l'eme g'ephe shi emejehawaa pho. ⁴¹ Noo ya; oha ono ndu abaru Chipfu eja; bya abakwarupho agwa nkephe eja. Unwu phe je akpaa le nwanwa phe buru ge nna phe meru bu g'ephebedua eme byasu ntau.

18

Teke Hezekaya bu eze ndu Jiuda
(2Iphe 29:1-2)

¹ O be l'apha, kwe Hosiya nwa Ela apha eto, e -shi teke o wataru aburu eze ndu Izurelu; Hezekaya, bu nwa Ehazu bahu l'aba-eze ndu Jiuda. ² O nowaru ukporo apha l'apha ise teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierusalemu buru ukporo apha l'apha tete. Epha ne iya bu Abi nwada Zekaraya. ³ Hezekaya be meru iphe, pfuru oto l'enya Chipfu egube ochoroke iya, bu Devidi meru. ⁴ O lwuru eka aagwaje iphe; bya akupyashia mkpuma, e doberu nsor; bya egbutsushichaa itso Ashera. O tsupyashikwarupho agwo ono, Mosisu gudeje onyirubvu mee pho; kele jasule teke ono be ndu Izurelu shi akpokewadu unwu-isensu oku anu iya. E shi ekuje agwo ono Nehushutau.

⁵ Hezekaya be dakoberu Chipfu, bu Chileke ke Izurelu. O to dudu onye eze ozo, dubaa g'oo ya le ndu eze ndu Jiuda g'ephe ha; mbu je akpaa le ndu ophu vu iya uzo buru eze; me ndu ophu tsotaru iya nu. ⁶ Noo kele o turu Chipfu swiswia. O to tsonyadaru Chipfu o tsobuhu iya. O dobekotaru ekemu ono, Chipfu turu nu Mosisu ono. ⁷ Chipfu swiru iya okpobe eswiru; k'ophu

bụ l'iphemiphe, o yeru ẹka l'abụjeru iya pho upete. O kwefuru eze ndu Asiriya ike; ophu o to jeduru iya ozi. ⁸ O Iwu-kperu ndu Filisitayinu; e -shi le mkpukpu, ha nwanshii je akpaa le mkpukpu phe, a kpuru; o shihu ike; mbu je akpaa le mkpukpu Gaza; yee mkpukpu, gbapheru iya mgburugburu.

⁹ O be l'apha, kwe Hezekaya apha eno, e -shi teke o byaru aburu eze ndu Jiuda, bu iya bu apha, kwe Hosiya nwa Ela apha esaa, e -shi teke o bahuru l'aba-eze ndu Izurelu; Shalumanesa, bu eze ndu Asiriya jee ugu le Sameriya; je ekepee ya mgburugburu. ¹⁰ A noepho apha eto; ephe naa mkpukpu ono. O buru l'apha, kwe Hezekaya apha ishii be a nataru Sameriya, bu iya bu apha, kwe Hosiya apha tete, e -shi teke o bahuru l'aba-eze ndu Izurelu. ¹¹ Eze ndu Asiriya chita ndu Izurelu lashia Asiriya; je edobe phe le mkpukpu Hala; me l'uzo enyimu Habo le mkpukpu Gozanu; me le mkpukpu le mkpukpu, du l'ali Midiya. ¹² Iphe, kparu iphe o du nno bu le ndu Izurelu jikaru eme iphe, Chipfu, bu Chileke phe suru g'ephe mee; ephe mebyiru ogbandzu Chileke ono. Iphe, Mosisu, bu onye-ozu Chipfu pfukotaru phe be ephe ta angaduru nchi; ophu ephe emeduru iya.

Senakeribu eye ndu Jierusalemu ebvu

(2Iphe 32:1-19; Azá 36:1-22)

¹³ Tobudu iya bu; o rwua l'apha, kwe eze, bu Hezekaya apha iri l'eno, o wataru aburu eze; Senakeribu, bu eze ndu Asiriya bya ugu l'ali ndu Jiuda; bya atuko mkpukpu phe g'o ha, bu mkpukpu, a kpushiru ike lwa lwa. ¹⁴ No iya; Hezekaya, bu eze ndu Jiuda bya ezia ozi g'e je ezia eze ndu Asiriya l'eka o no le mkpukpu Lakishi su: "Mu chowaru ngu opfu. Jiko laphuro azu. Iphe, i sukpoerupho ge mu pfa be mu a-pfu." Eze ndu Asiriya

ono sụ Hezekáya, bụ eze ndu Jiuda g'ọ nụ iya mkpọla-ọchaa, ọrwa iya dụ ụkporo talentu iri l'ise; yẹ mkpọla-ododo, ọrwa iya dụ ụkporo talentu ẹ talentu iri. ¹⁵ Ọo ya bụ; Hezekáya chítakota mkpọla-ọchaa, nọkota l'eze-ulo Chipfu; mẹ l'ulo ẹku ibe eze woru nụ eze ndu Asiriya ono.

¹⁶ Teke ono bẹ Hezekáya kweshiru mkpọla-ododo, o kweru ẹ mgbo; mẹ ọphu o kweru l'ọkpa mgbo eze-ulo Chipfu woru nụ eze ndu Asiriya ono.

¹⁷ No iya; eze ndu Asiriya ono bya agbẹ ẹ mkpụkpu Lakishi zia ụmadzu ẹto, bụ ndu-ishi ojogu iya; yeru phẹ ndu ojogu, dụ igwerigwe g'ẹphe jepfu eze, bụ Hezekáya ẹ Jierúsalemụ. Ẹphe jerwua Jierúsalemụ; bya eje apfuru l'ishi mgba-mini okpuru ụzo eli, dụ l'ụzo ono, eeshije eje ẹka aasajẹ uwe. ¹⁸ Ẹphe zia g'e je ekuaru phẹ eze; ọ bụru Ẹliyakimu nwa Hilikaya, bụ onye-ishi l'ibe eze; waa Shebuna, onye edeje ẹkwo; waa Jiowa nwa Asafu, bụ onye nkwaqobe bẹ lufutaru byapfutashia phẹ.

¹⁹ Onye-ishi ndu ojogu ono bya asụ phẹ: “Unu je akaru Hezekáya ẹ-a: Wakwa iphe, o pfuru; mbụ Ọkalibe eze, bụ eze ndu Asiriya. Ọ sụru-a: ?Bụ ẹ gunu bẹ ị chiru nwupfu ọphu i nweru kwẹe? ²⁰ Ị sụru l'ị machawaru ẹregede ọgu bya enweru ike, e gude alwụ ọgu. Obenu l'opfu ngu bụ okorobo opfu. ?Bụ onye bẹ ị dakoberu ekwefuru yẹbe eze ndu Asiriya ike? ²¹ Lenu nta-a; ọ kwa ndu Ijiputu bẹ ị dakoberu; mbụ Ijiputu ono, bụ mgbawa-ẹchara, abụjeru: onye dakoberu iya nụ; l'o yejashia ya ẹka meka iya iphe onoya. Ọ kwa ẹgube ono bẹ Fero dụ; mbụ eze ndu Ijiputu. Ọ kwa nno bụ g'ọ duru iphe, bụkpoo ndu dakoberu iya nụ. ²² Teke ị sụkwanuru mu l'ọo Chipfu, bụ Chileke unu bẹ unu dakoberu; ?tọ bụdu Chipfu ọbu bụ ọphu Hezekáya lwuru ẹka aagwajẹ iya; bya emebyishia ọru-ngwẹja iya; bya asụ ndu Jiuda ẹphe

le ndu Jierúsalemu g'ephe byaje abaarụ ọru-ngweja ono, du le Jierúsalemu ono eja-a?

²³ “Byalẹkwa-a g'idzù buru unu le nnajiuphu mu, bu eze ndu Asiriya nanu. Mu a-kpuru unu inya ise kpọe ngu; me o -buru l'ii-du ike yechaa ya ndu a-nodu agba iya nu. ²⁴ Odumeka; ?denu g'i riru l'ii-du ike kpafu l'iphu onyeshi ndu ojogu nnajiuphu mu; m'obeta o buru onye enya kachaa alwalwa le ndu-ishi ndu ojogu iya; l'eka o bu ndu Ijiputu be i dakoberu g'ephe chie ngu ugbo-inya; chie ngu ndu agbaje inya-ogu? ²⁵ Ozo bu le-a; ?i dobesu l'o to bu du Chipfu be mu no l'eka bya ugu l'eka-a ge mu mebyishia ya? O kwa Chipfu l'onwiya ziru mu ge mu bya ugu l'ali-a mebyishia ya.”

²⁶ Tobudu iya bu; Eliyakimu nwa Hilikaya; yee Shebuna; waa Jiowa bya asu onye-ishi ndu ojogu ono-a: “Jiko gude opfu-ali ndu Aramu* pfuru yeru anyibe ndu-ozu ngu; eshinu anyi anu iya ree. Te egudeshi opfu-ali ndu Jiuda† pfuru yeru anyi; kele ndu no l'eli igbulu anukwa iya.”

²⁷ Onye-ishi ndu ojogu ono su phe: “?Bu unu le nnajiuphu unu kpoloko be o du unu ge nnajiuphu mu ziru mu ge mu bya ezia ozi-a? Waawakwa. O kwa unu le ndu ono, no l'eli igbulu ono; mbu ndu ono, unu l'ephe e-mechaa ria nshi unu l'onu; ngua mamini, unu gboru be mu epfuru iya.”

²⁸ Onye-ishi ndu ojogu ono bya apfuru bya egude opfu ndu Jiuda bya arashia ya ike su: “Unu numakwa iphe, o pfuru; mbu Okalibe eze ono, bu eze ndu Asiriya! ²⁹ Wakwa iphe, eze ndu Asiriya pfuru: Unu te ekwekwa ge Hezekaya dephua unu. O to dukwa ike adzota unu l'eka mu! ³⁰ Ophu unu ekwekwa ge Hezekaya deta

* 18:26 18:26 Bu iya bu 'Aramaic' le mbekee. † 18:26 18:26 Bu iya bu 'Hebrew' le mbekee.

unu g'unu dakobe Chipfu; l'ẹka oopfuru unu asuje ẹ Chipfu ta adukwa iphe, e-me g'ọ tọ dzọta unu. Ẹ mkpukpu-a taa lakwa l'ẹka eze ndu Asiriya. ³¹ Unu ta angakwaru Hezekaya nchi; kele eze ndu Asiriya sukwaru g'unu wufutakwa wu-pfuta iya ge yele unu doshia. Oo ya bu g'onymonye ẹ g'unu ha eria akpuru shi ẹ vayinu iya; ria akpuru, shi l'oshi figu iya; bya angua mini, du ẹ welu iya; ³² jasụ teke ya a-bya eduta unu; lashiya ali, du ge k'unu; mbu ali, ereshi du; me ophuu du iya; ali, nri du; teme opfu-vayinu du iya; oshi olivu du iya; bya aburu ali, manu-enu du; k'ophu unu a-nodu ndu; haa anwu.

“Unu ta angakwaru Hezekaya nchi l'ẹka oodephu unu edepu asuje unu ẹ Chipfu l'a-dzọta-a unu. ³³ Ọ dukporu oha ophu agwa ali phe nafutajewaru l'ẹka eze ndu Asiriya? ³⁴ Bu awe be agwa ndu Hamatu ye ke ndu Apadu no? Agwa ndu Sefavayimu; me ke ndu Hena; me ke ndu Iva; ?ephe no l'awe? ?Epe duru-a ike dzo ndu Sameriya l'ẹka yebe eze ndu Asiriya to? ³⁵ Bu agwa ole l'ime agwa ndu ali ono be duru ike nafuta ndu ali iya l'ẹka iya? ?Denu ge Chipfu e-shi du ike nafuta ndu Jierusalemu l'ẹka iya?”

³⁶ Ndu Jiuda ono, oofu eyeru ono nduepho nggujung-guji; ophu o dudu onye ophu pfuru opfu yeru iya; kele eze, bu Hezekaya turu ekemu su g'ọ tọ dukwa onye yeru iya onu.

³⁷ Tobudu iya bu; Eliyakimu nwa Hilikaya, bu onyeshi l'ibe eze; ye Shebuna, bu onye edeje ekwo; waa Jiowa nwa Asafu, bu onye nkwakobe tgbua; o buru phe ejepfu Hezekaya. Epe gbajachaa uwe phe agbaja. Epe jerwua bya eje akoru iya iphe, onyeshi ndu ojogu ono pfuru.

19

Eepfu lẹ Chileke a-dzọta Jierúsalemu
(Azá 37:1-37)

¹ Eze, bụ Hezekáya nūmaepho iphe ono; o ye ẹka l'uwe yẹbe eze; gbajaa kẹ tarara; bya achita uwe-aphu yee; ọ bụru iya eje l'eze-ulo Chipfu. ² Ọ bya ezia Eliyakimu, bụ onye-ishi l'ibe eze; yẹ Shebuna, bụ onye edeje ẹkwo; waa ndu-ishi lẹ ndu-uke Chileke; g'ẹphe jepfu onye mpfuchiru Chileke ono, bụ Azáya nwa Emọzu. Ẹphe tuko yee uwe-aphu jeshia. ³ Ẹphe je je asu iya: "Hezekáya sūru-a: 'Ntanu-a bukwa mboku, oke iphe-ehuka dapfutaru anyi; bya aburu mboku, aanu anyi aphu; bya aburu mboku, iphe-iphere jiru anyi iphu. Ọ dukwa g'egube ime anoduje eme nwanyi; ọ tọo dudu ike nyia onyi nwua nwata obu-a. ⁴ ?Bụ onye maru; Chipfu, bụ Chileke ngu nūmaru iphe ono, onye-ishi ndu ojogu ono pfuru ono; mbu onye ono, nnajiuphu iya, bụ eze ndu Asiriya yeru g'ọ bya epfutoshia Chileke, nọ ndu ono; k'ophu bụ lẹ Chipfu a-baru iya mba l'opfu ono, yẹbe Chipfu, bụ Chileke ngu nūmaru ono. Ọo ya bụ; pfuru nū Chileke l'opfu ẹhu ndu ophu phoduru nū.' "

⁵ Ọo ya bụ; ndu ono, eze, bụ Hezekáya ziru ono bya abyapfuta Azáya; ⁶ Azáya sū phẹ: "Unu je asu nnajiuphu unu lẹ Chipfu sūru-a: 'Ba atsukwa ebvu lẹ k'iphe ono, i nūmaru ono; mbu opfu ono, ndu-ozu eze ndu Asiriya gude bya mu epfutoshi ono. ⁷ Huma lẹ mu e-woru unme lanu ye iya l'ẹhu; k'ophu bụ l'ọo-numa asulasu; lashia ali phẹ; mu emee g'e gude ogu-echi gbua ya l'ali phẹ gẹdegede.' "

⁸ Onye-ishi ndu ojogu ndu Asiriya bya anuma l'eze ndu Asiriya lufuwaru lẹ mkpukpu Lakishi; ọ lwatashia; je ahuma l'eze ndu Asiriya ono bẹ etsowa ndu Libuna Ogu.

⁹ Noo ya; a bya ezia Senakeribu ozi lẹ Tirihaka, bụ eze ndu Kushi bẹ abyapfutawa iya ọgu; o zia ndu-ozu g'ephe je ezia Hezekáya sụ: ¹⁰ “Iphe, unu e-pfuru Hezekáya baa; mbụ eze ndu Jiuda: ‘B'ekwekwa gẹ Chileke ngu, bụ onye i dakoberu duphua ngu; l'ẹka oopfu lẹ Jierúsalemụ ta alwadu l'ẹka mụbe eze ndu Asiriya. ¹¹ Ọphu doru ẹnya bụ l'ị nụmahawaru iphe, ndu eze ndu Asiriya meru ndu alị ọzo; mbụ l'o mebyishikọtaru phẹ. ?Aa-nafuta-chia gụbedua tọo? ¹² Mbụ-a; ọhamoha ono, nna mu oche phẹ mebyishiru ono; ?agwa phẹ nafutaru phẹ-a tọo? Mbụ agwa ndu Gozanu; yẹe kẹ ndu Haranu; waa kẹ ndu Rẹzefu; mẹ kẹ ndu Édenu, bụ ndu shi nọdu lẹ Telasa. ¹³ ?Bụ awe bẹ eze ndu Hamatu nọ nta-a; mẹ eze ndu Apadu; mẹ eze ndu mkpụkpu Sefavayimu; ọzoo eze ndu Hena; ọzoo eze ndu Iva?’ ”

¹⁴ Tọbudu iya bụ; Hezekáya nata ẹkwo-ozu ono l'ẹka ndu e ziru iya; bya eworu iya gụ. Ọ bya abahụ l'eze-ulo Chipfu bya eje eworu iya tọsaa l'iphu Chipfu. ¹⁵ Hezekáya bya epfuru nụ Chipfu sụ: “Gụbe Chipfu, bụ Chileke kẹ ndu Ízurẹlu; onye sụgaru l'aba-eze iya l'echilabọ chierobu. Ọo ngu kpoloko bụ Chileke, nwekọta alị-eze, dū lẹ mgboko mgburugburu. Ọo ngu meru igwe bya emee eliphe. ¹⁶ Ngabenu nchị gụbe Chipfu; numa iphe, mu epfu. Sanaa ẹnya hụmakpodapho. Ngabekpodapho nchị; numa opfu ono, Senakeribu ziru g'e gude bya epfutoshia gụbe Chileke, nọ ndzụ ono.

¹⁷ “Gụbe Chipfu; ọ kwa eviya lẹ ndu eze ndu Asiriya mebyishiwaru ọhamoha; waa alị phẹ. ¹⁸ Ẹphe chīwaru agwa ndu ono ye l'ọku; o kepyashia; kẹle agwa phẹ ọbu ta adudu iphe, ọzo ọ bụ; gbahaa nkụ; yẹe mkpuma, bụ iphe, nemadzụ gude ẹka mee. ¹⁹ Ọo ya bụ lẹ-a; gụbe Chipfu, bụ Chileke anyi; jiko dzonaa anyi l'ẹka eze ndu

Asiriya; k'Ọphu aḷi-eze, dḷkota lẹ mgboko l'ọphu a-maru l'Ọo gḷbedua kpoloko; mbḷ gḷbe Chipfu bẹ bḷ Chileke.”

Azáya aphḷ ọphulenyá gẹ Senakeribu e-gude daa

²⁰ TỌbudu iya bḷ; Azáya nwa EmỌzu bya ezia Hezekáya ozi sḷ: “Chipfu, bḷ Chileke kẹ ndu Ízurẹlu sḷru-a: ‘Iphe, i pfuru nḷ mu l'opfu ẹhu Senakeribu, bḷ eze ndu Asiriya bẹ mu nḷmawaru. ²¹ Waa iphe, Chipfu pfuru l'opfu ẹhu Senakeribu baa:

“ “Nwada ZayỌnu, nwoke teke ejepfuswee;
ta adḷkwa iphe,
Ọ gḷberu ngu;
tẹme Ọ nỌdu aja ngu ewenu.

Nwada Jierúsalemḷ ekwe
l'ishi l'ẹka ịgba Ọso ndzḷ.

²² ?Bḷ onye bḷ onye ono,
i shi ephu iphu;
bya epfutỌshi iya ono?

?Bḷ onye bẹ i shi atḷ ụzu ekpu-a;
mbḷ onye ono,
i gude eku-onwonye
vỌoru ẹnya ono?

Ọ kwa Onye dḷ NsỌ kẹ Ízurẹlu!

²³ I ziru ndu-ozí ngu;
ẹphe bya eburu iphu
nyabẹ Nnajiuphu.

Ị sḷru l'i gudewaa ikpoto
ḷgbo-inya-Ọgu ngu
nyirwuchaa mkpakpỌnu
úbvú úbvú.

Mbḷ l'i nyirwuwaru mkpakpỌnu,
ẹka úbvú úbvú LébanỌnu jeberu;
bya egbutsushiwa oshi sida,
dḷ iya nḷ, bḷ ndu ọphu

kachaa etse ogologo;
 mē oshi payĩnu iya ọ́phu
 kachaa adu ùbvù l'ẹnya;
 bya ejerwuwaa ẹka ọ́ kachaa
 aburu ẹpfukala;
 mē ẹka ọ́ kachaa aburu ọ́swa,
 du ree.

²⁴ Mbụ l'ì tųwaru wẹlu l'alì
 ndu ọ́hozo;
 bya angụa ya mini;
 bya egudewaa ọ́bochi-ọ́kpa
 ngu zọo iphe, bụ nggele,
 dukota l'alì Ijiputu tọlitoli;
 jasụ ọ́ tashihukota.

²⁵ Sụ-a; ?ọ́ du g'ì tì nụmajeduru iya?
 Ọ́ mu tųbehawaru g'ọ́ du nno
 teke dųhawaa ẹnya.

Mbụ l'ọ́o teke ndiche bẹ mu
 chihawaru iya rọo dobe.

Ọ́ bụru nta-a bẹ mu meru iya
 g'ọ́ vụa; mbụ mee;
 i woru mkpụkpụ, a kpụgbaaru
 o shihu ike mebyishia;
 ọ́ bụru ikpo mkpuma.

²⁶ Ọ́ bụru iya bụ;
 ike bvụ ndu bu iya nụ;
 ẹphe bụru ndu a tųru ẹberebete;
 e meru iphe-iphere kpua phẹ.

Ẹphe bya adu g'iphe, a kuru l'opfu;
 g'iphe, rwuru irwu k'ọ́phúú;
 mbụ du g'ẹswa,
 furu lẹ mkpotsu ụlo,
 anwụ chigbushiru l'ẹbe adu

g'ọ vutaberu l'eli.

²⁷ Obenu ẹ ẹ ẹbedua ẹ ẹ ẹbe
Chileke maru ẹka ị ọ.

Mu maru teke ịbata abata;
maru teke ịitugbu atugbu;
bya amaru g'ịba-taberu
hanyịhanyi ekpu mu.

²⁸ Eshi ọphu ọ bu ẹbe Chileke
ẹ ịbaru hanyịhanyi;
tẹme ẹẹbeebee, iipfuru
mu rwuwa mu nchi;
ẹ mu e-woru ịkokoro mu
dzube ngu l'imi;
woru mkpụrukpu-ígwè mu
ye ngu l'ọnu g'ịnya.

Mu emee ngu g'i shia ọphu
i shiru lapu azu l'ẹka i shi.”

²⁹ “A -bya ẹ ẹbedua, bu Hezekáya; waa iphe, a-buru
ngu iphe-ọhubama baa: apha-a ẹ ii-ri iphe, daru ẹda. O
-be apha ọzo l'i ria ọphu shi l'ono futa. O -rwua l'apha
k'eto iya; kọo opfu kpata iphe, ị kọru iya. Gbaa opfu-
vayinu; ria akpuru, e-shi iya nu. ³⁰ Su-a; nwa ndu ono,
a-phodu nu l'ọnulo Jiuda ẹ a-gba ọgbarabvu l'ime ali;
mịa mebyi l'eli mgboko; ³¹ noo kẹle o nweru nwa ndu a-
waa nu ẹ Jierúsalemu. Ikpoto ndu phoduru nu e-shi
l'úbvú Zayonu. Ọ buru Chipfu, bu Ọkalibe-Kakota-ike
e-gude g'ọ phụ-beru iya l'ẹhu mee g'ọ du nno.

³² “Ọo ya bu; waa iphe, Chipfu pfuru l'ẹhu eze ndu
Asiriya baa: “Ọ tọ byadu a-bata ẹ mkpukpu-a; ọphu
ọ byadu agba g'ọ ka mma l'ọo apfu l'ẹka-a. O too
gudekpodanu iphe, eegbobutaje onwonye abyakube iya
ntse; ọphu ọ byadu ebvuphe iya ose-ọgu. ³³ Ọo ọzo, o
shiru bya ẹ oo-shi laa. Ọ tọ byadu abata ẹ mkpukpu

Ọwa abata ophu. Nokwa iphe, Chipfu eepfu. ³⁴ Sụ-a; mu egude k'ẹpha mu; mẹ kẹ Dévidi, bụ onye-ozu mu gbobuta mkpụkpu-a; dzọo ya.” ’ ’ ”

³⁵ Tọbudu iya bụ; o rwua l'enyashi mbọku ono; ojozi Chipfu tųgbuepho bya eje l'ẹka ndu ojọgu Asiriya dọru; bya eje egbua ụkporo ụnu ụmadzu ugbo ụkporo l'ẹto l'ụnu ụmadzu labọ l'ụkporo ụmadzu iri* l'ime ndu ojọgu ono. E tehushia l'utsu; odzu zeshiwaa kẹ baari. ³⁶ Noo ya; Senakeribu, bụ eze ndu Asiriya tųgbua; ọ bụru iya alaphu azụ. Ọ laphushia azụ lẹ Ninive je anọdu. ³⁷ O be ujiku lanụ; ọ nọdu agwa agwa iya, bụ Nisuroku; ụnwu iya, bụ Adurameleku; mẹ Shareza je egude oguechi gbugbua ya; gbaru lashia alị Araratu. Ọo ya bụ; Esahadonu, bụ nwa iya bụru eze nọchia ẹnaya iya.

20

Iphe-ememe guderu Hezekáya
(Azá 38:1-8,21-22; 2Iphe 32:24-26)

¹ A nọnya iphe-ememe gude Hezekáya; k'ọphu bụ l'ọ byawa anwụhu. Onye mpfuchiru Chileke, bụ Azáya nwa Emọzu bya ejepfu iya je asụ iya: Chipfu sụru-a: “Dozia ibe ngu ree; kẹle ịbyawa anwụhu; ị tị kadu mma.”

² Noo ya; Hezekáya bya aghaa iphu l'uzo igbulọ pfuru nụ Chipfu sụ: ³ Gube Chipfu; nyatanụ gẹ mu bụ-be onye gude ire-lanụ; mẹ obu mu g'ọ ha tsoo ụzo nkengu; mẹ gẹ mu gude meberu iphe, dụ ree l'ẹnaya ngu. Hezekáya raa ẹkwa kpọo pfula pfula.

⁴ Tọbudu iya bụ; tẹmanu Azáya ghata ọma-unuphu k'echilabọ; bẹ Opfu Chipfu kparwutaru iya l'ẹhu bya asụ: ⁵ “Laphu azụ je akaru Hezekáya, bụ onye-ishi ndibe mu lẹ Chipfu, bụ Chileke kẹ nna ngu, bụ Dévidi sụru-a: ‘Mu

* ^{19:35} ^{19:35} Bụ iya bụ 185,000 lẹ mbekee.

nụmawaru epfupfu, i pfuru nụ mu; bya ahụmawaa ẹn्याmini, shi ngu l'ẹn्या. Mu e-me ngu g'i wekọrohu. Lẹ mbọku k'ẹto bẹ ii-je l'eze-ulo Chipfu. ⁶ Mu e-yekwafua apha iri l'ise lẹ ndzụ ngu. Ọzo bụ lẹ mu a-nafuta ngu; nafuta mkpukpu-a l'ẹka eze ndu Asiriya. Mu e-gude k'ẹpha mu; waa k'ẹpha Dévidi ono, bụ onye-ozí nkemu ono; gbaaru mkpukpu-a ọdzori.' ”

⁷ No iya; Azáya sụ: “Unu meta iphe oshi figu.” Ẹphe meta iya tụpfube Hezekáya l'ẹjo-onwo ono, phọkashiru iya l'ẹhu ono; o wekọrohu.

⁸ Hezekáya bya ajía Azáya sụ: “?Bụ gụnu bụ iphe-ọhubama, e-goshi lẹ Chipfu e-me-a gẹ mu wekọrohu; tẹme lẹ mu e-je l'eze-ulo Chipfu lẹ mbọku k'ẹto?”

⁹ Azáya sụ: “Waa iphe-ọhubama, Chipfu e-goshi ngu baa; g'i gude maru lẹ Chipfu e-me-a iphe ono, o pfuru ono. Mbụ-a; ?bụ g'ononyo jeru laa l'iphu jeberu ntọkpa iri? Tọo ?bụ g'o jeru laa azụ jerwua ntọkpa iri?”

¹⁰ Hezekáya sụ: Ọ dụkwa nphe g'ononyo jeru laa l'iphu jeberu ntọkpa iri; g'o jechiarọ laa azụ jeberu ntọkpa iri.

¹¹ Ọo ya bụ; onye mpfuchiru Chileke, bụ Azáya bya araku Chipfu; Chipfu mee g'ononyo ono, shi jerwuwa ntọkpa iri l'ulo-eli Éhazu; tsụ-phu azụ jeberu ntọkpa iri.

Ndu ozi, shi Babilonu

¹² Ọ bụru teke ono bẹ Merodaku-Baladanu; mbụ nwa Baladanu, bụ eze ndu Babilonu deshíru ẹkwọ-ozí nụ g'e je anụ Hezekáya; bya eyekwaru iya ya phọ iphe-oma g'e gude bya iya ajiji; kẹle ọ nụmaru l'iphe shi eme iya; ọ kawaa mma. ¹³ Hezekáya nabata ndu ono, e ziru ozi ono; bya egoshi phẹ iphe, nọkota l'ulo-ẹku iya; mbụ goshi phẹ mkpọla-ọchaa; yẹe mkpọla-ododo; mẹ manụ, eshi mkpọ; mẹ ngwọgu iya; mẹ iphe, bụkota ẹku iya. Ọ tọ

dudu iphe, du l'ibe iya; ozoo iphe, du l'alì-eze iya l'ophu, o to goshiduru ndu ono; mbu Hezekaya.

¹⁴ Tobudu iya bu; Azaya, onye mpfuchiru Chileke bya ejepfu eze, bu Hezekaya je aja ya su: “?Bu awe be ndu owa-a shi bya? ?Bu gunu be ephe pfuru?”

Hezekaya su iya: “Ephe shikwa aka du enya bya. Ephe shi Babilonu.”

¹⁵ Azaya bya aja ya su: “?Bu gunu be ephe humaru l'ibe ngu?”

Hezekaya su iya: “Ephe tukokwaru iphemiphe, du l'ibe mu huma-gbua. O to dukwa iphe, du g'eku, mu nweru enweru, mu te goshiduru phe.”

¹⁶ Noo ya; Azaya bya asu Hezekaya: “Numa opfu, shi Chipfu l'onu. ¹⁷ O suru-a: Le mboku abyawaa teke iphemiphe, du l'ulo eze ngu; me iphe ono, nna ngu phe setaru dobe; o noo byasu nta-a a-buru iphe, ee-vuta lashia Babilonu. O to dudu m'ophu ee-wophodo. Noo iphe, Chipfu epfu. ¹⁸ Teme unwu ngu unwoke, bu ndu a nwutaru ngu be aa-haru kpukaa; ephe eje aburu ndu anoduje eleta ibe eze ndu Babilonu enya.”

¹⁹ Hezekaya su iya: “Opfu, i suru le Chipfu pfuru dukwaa ree.” Iphe, Hezekaya gude pfua nno bu l'o riru su: ?o kwa le nchi a-du-a doo nta-a; mbu l'o to byadu ememe nta-a, mu nokwadu ndzu-a.

Anwuhu Hezekaya
(2Iphe 32:32-33)

²⁰ Iphe ozo, Hezekaya megbaberu; me ehuka ehuka, o mekotaru; mekpoo g'o gude tua okpuru; bya ebvua oswa-mini, bu aka mini e-shije asobata l'ime mkpukpu ono be e dekotaru l'ekwo-ak o ndu eze ndu Jiuda. ²¹ Oo ya bu; Hezekaya nwuhu lapfushia nna iya phe. Manase, bu nwa iya bya aburu eze nochia enya iya.

21

Teke Manáse bụ eze ndu Jiuda
(2Iphe 33:1-20)

¹ Manáse bę nọwaru apha iri l'ẹbo teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze lę Jierúsalemụ buru ukporo apha labo l'apha iri l'ise. Epha ne iya bu Hefuziba. ² O mee iphe, du eji l'anya Chipfu; ebyi, oha ono, Chipfu chifuru l'ataphu ndu Izuru lu ono shi eme; be yebedua mekotakwarupho. ³ Eka ono, aagwaje iphe ono, nna iya, bu Hezekaya mebyishiru ono be o woru kpukwaa; bya edobegbaa enya eka aagwaje Balu; kpobe itso Ashera egube ono, Ehabu, shi buru eze ndu Izuru lu meru. O phozekwarupho kpokpode, nogbaa l'igwe; bya abakwaaru iya pho aja. ⁴ O kpushia enya eka aagwaje iphe l'eze-ulo Chipfu, bu iya bu eka ono, Chipfu pfuru su: Oo Jierusalemu be mu e-me g'epha mu reje ire. ⁵ L'omaunuphu labo, du l'eze-ulo Chipfu ono be o kpushiru enya eka aagwaje kpokpode, nogbaa l'igwe. ⁶ O kporu nwa iya ke nwoke oku gude gwee aja. O meru mgbashi; gwoo obvu; bya ejeje l'aji l'eka ndu maa; me l'eka ndu aphu ophulanya. O meru ejo-iphe, paru eka l'anya Chipfu; shi nno kpatsua ya ehu-eghu.

⁷ O pyiru ntękpe Ashera woru iya je edobe l'eze-ulo Chipfu, bu eka ono, Chipfu suru Davidi waa nwa iya, bu Solomonu: "Oo l'eze-ulo-a; me lę Jierusalemu, bu mkpukpu, mu hotaru l'ipfu ndu Izuru lu l'ophu be mu e-me g'epha mu reje ire jasụ l'ojejoje. ⁸ Ophu mu ta abyadu eme ge ndu Izuru lu shi l'ali ono, mu nuru nna phe ono hata okpa lufu alufu ozo; m'o -buru-a l'ephe letaru enya emekota iphe, mu suru g'ephe meje; bya emekota ekemu ono, Mosisu, bu onye-ozu mu turu nu phe ono." ⁹ Ole ndu Izuru lu ta angaduru nchi. Manase be dusweru phe

uzo; k'ophu bu l'ephe meru ejo-iphe, ka ophu ndu oha ono, Chipfu mebyishiru l'iphu ndu Izurelu megbaberu.

¹⁰ Noo ya; Chipfu bya e -shi l'onu ndu-ozu iya, bu ndu mpfuchiru pfua su: ¹¹ “Eshi ophu Manase, bu eze ndu Jiuda mewaru akpamara; bya emewaa ejo-ememe, ka ophu ndu Amoru, bu ndu vu iya uzo meru; bya emekwapho ge ndu Jiuda ye eka l'agwa nshi; shi nno mee iphe, du eji; ¹² be Chipfu, bu Chileke ke Izurelu suru-a: mu e-wota ejo-iphe bya edoberu ndu Jierusalemu me ndu Jiuda; mbu udu iya ophu bu onye numaru iya nu; nchi agbachaa ya anwirinwa. ¹³ Mu e-wota iphe, mu meru ndu Sameriya; me iphe, mu meru ndibe Ehabu mee ndu Jierusalemu. Mu e-hucha ndu Jierusalemu egube ono, onye asa gbamugbamu ehuchaje iya kpuke iya iphu ono. ¹⁴ Ndu ophu phoduru nu l'okiphe mu ono be mu a-gwobe; woru phe ye l'eka ndu ohogu phe; g'a lwa phe alwulwu; kwaa iphe phe l'okwata. ¹⁵ Iphe, kparu iya nu buru l'ephe meru ejo-iphe l'enya nkemu; kpatsua mu ehu-eghu; e -shi mboku, nna phe shi l'ali Ijiputu lufuta bya asu ntanu-a.”

¹⁶ Ophu ka njo buru le Manase be gbushiru ndu adudu iphe, ephe metaru; k'ophu bu le mee ochi ono tukoru Jierusalemu l'ophu jikota shita l'ishi iya ophuu rwua l'ishi iya ophuu. Ono je adakpuaru iphe-eji ono, o kpataru ndu Jiuda mee; shi nno mee ejo-iphe l'enya Chipfu ono.

*Anwuhu Manase
(2Iphe 33:18-20)*

¹⁷ Iphe ozo, Manase megbaberu; me iphe-eji, o meshiru; be e dekotaru l'ekwo-ako ndu eze ndu Jiuda.

¹⁸ Oo ya bu; Manase nwuhu lapfushia nna iya phe; e lia

ya lẹ mgbabu ibe iya; mbụ lẹ mgbabu Uza. Amọnu, bụ nwa iya bụru eze nọchia ẹnya iya.

*Teke Amọnu bụ eze ndu Jiuda
(2Iphe 33:21-25)*

¹⁹ Amọnu bẹ nọwaru ụkporo apha l'apha labọ teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze lẹ Jierúsalemụ bụ apha labọ. Epha ne iya bụ Meshulemetu nwada Haruzu. Eka ne iya shi bụ mkpụkpu Jiọtuba. ²⁰ Amọnu meru iphe, dụ eji l'ẹnya Chipfu gẹ nna iya, bụ Manásẹ. ²¹ O tsokọtaru ụzo, nna iya tsoru; mbụ l'agwa, nna iya baru eja bẹ ọ bakwarupho eja bya ephozejegbaaru phẹ. ²² Ọ parụ Chipfu, bụ Chileke kẹ nna iya phẹ haa; jịka etso ụzo kẹ Chipfu.

²³ Ndu ozi Amọnu gbaaru iya ejo-idzu; woru iya gbua l'ibe iya. ²⁴ Ndu Jiuda bya eworu ndu ono, gbaru eze, bụ Amọnu ejo-idzu ono gbushikọta. Epha bya eworu Jiosáya, bụ nwa iya mee eze nọchia ẹnya iya.

²⁵ Iphe ọzo, Amọnu megbabẹru bẹ e dekọtaru l'ekwo-akọ ndu eze ndu Jiuda. ²⁶ Eka e liru iya bụ lẹ mgbabu Uza. Ọo ya bụ Jiosáya, bụ nwa iya bụru eze nọchia ẹnya iya.

22

*Teke Jiosáya bụ eze ndu Jiuda
(2Iphe 34:1-2)*

¹ Jiosáya bẹ nọwaru apha ẹsato teke ọ wataru aburu eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze lẹ Jierúsalemụ bụru ụkporo apha l'apha iri lẹ nanu. Epha ne iya bụ Jiedida nwada Adaya. Eka ne iya shi bụ lẹ mkpụkpu Bọzukatu. ² Jiosáya meru iphe, pfulu ọto l'ẹnya Chipfu. O tsokọtaru ụzo ochooroke iya, bụ Dévidi tsoru. Ọ tọ dudu ophu o mephodoru; me nanu.

*A hụmaru ẹkwo ekemu
(2Iphe 34:8-28)*

³ O be l'apha, kwe eze, bụ Jiosáya apha iri l'ẹsato, ọ wataru aburu eze; o zia onye edeje ẹkwo, bụ Shafanu, bụ nwa Azalaya; mbụ nwanwa Meshulamu g'o jee l'eze-ulo Chipfu. O ziru iya sụ: ⁴ “Jepfu Hilikaya, bụ onye-ishi ndu-uke Chileke; g'ọ gụkota okpoga, e wobataru l'eze-ulo Chipfu; mbụ okpoga, ndu ono, eche nche l'Onu eze-ulo Chipfu nataru ndu nemadzu. ⁵ G'e woru okpoga ono ye l'eka ndu eleta ẹnya l'ozi ono, eeje l'eze-ulo Chipfu; mbụ g'ẹphe woru iya nụ ndu ono, eje ozi l'eze-ulo Chipfu g'ẹphe gude kpukwaa ya; ⁶ mbụ ndu kapyinta; mẹ ndu akpu ulo; mẹ ndu edo ẹja ulo. Ẹphe egudekwa iya pho zua oshi; mẹ mkpuma, a gbakpọshiru agbakpọshi, ee-gude kpukwaa eze-ulo ono. ⁷ Ọ tọ gbaduru g'a kpaaphe ishi g'ẹphe gude mephua okpoga ono; noo kele ẹphe bụ ndu e gude ire phe ẹka.”

⁸ Hilikaya, bụ onye-ishi ndu-uke Chileke pfiaru Shafanu, bụ onye edeje ẹkwo; sụ: “Mu hụmakwaru ẹkwo ekemu l'eze-ulo Chipfu.” Ọ bya eworu ẹkwo ekemu ono nụ Shafanu; ọ gụa. ⁹ Ọo ya bụ; Shafanu, bụ onye edeje ẹkwo laphu azu je akaru eze; sụ: “Ndu ozi ngu be wotaakwaru okpoga obu, dū l'eze-ulo Chipfu ye l'eka ndu eleta ẹnya l'ozi ono, e je l'ulo Chipfu ono.” ¹⁰ Shafanu, bụ onye edeje ẹkwo bya agbe teke ono pfiaru eze sụ: “O nweru ẹkwo onye uke Chileke, bụ Hilikaya nuru mu.” Shafanu bya eworu iya gụa l'iphu eze.

¹¹ Eze nūmaepho iphe, ọ gutaru l'ẹkwo ekemu ono; ọ gbajashia uwe yẹbe eze. ¹² Ọ bya ekua Hilikaya, bụ onye uke Chileke; mẹ Ahikamu nwa Shafanu; mẹ Akubo nwa Mayikaya; mẹ Shafanu, bụ onye edeje ẹkwo; mẹ Asaya, bụ onye-ozu eze sụ phe; ¹³ “Unu je akpataru mu Chipfu ishi l'iswi ẹhu mu; mẹ l'iswi ẹhu ndu-a; waa l'iswi

ẹhu ndu Jiuda l'opfu l'opfu iphe-a, a gufutaru l'ekwo ono, a humaru ono. Noo kele oke ẹhu-eghu Chipfu be paakwaru ẹka; nodu swiru anyi; kele nna anyi phe ta angaduru nchi l'iphe, du l'ekwo-a; ophu ẹphe emeduru iphe, e deru anyi l'ekwo ekemu ono.”

¹⁴ Oo ya bu; Hilikaya, bu onye uke Chileke; me Ahikamu; me Akubo; me Shafanu; me Asaya jeshia ibe nwanyi, bu onye mpfuchiru Chileke, ẹpha iya bu Huluda. Huluda be bu nyee Shalumu, nwa Tikuva; mbu nwanwa Hahasu. Shalumu bu onye eletaje uwe ndu-uke Chileke ẹnya. Ẹka o bu bu le mkpukpu k'ẹbo le Jierusalemu.

¹⁵ Nwanyi ono su phe: “Waa iphe, Chipfu, bu Chileke ke Izurẹlu pfuru baa: Unu je ezia onye ziru unu g'unu byapfuta mu le-a; ¹⁶ le Chipfu suru-a: Mu a-byaakwa ewotaru mkpukpu Jierusalemu; waa ndu bu iya nu ẹjo iphe-ẹhuka; mbu ẹgube ono, o du l'ekwo ekemu ono, eze ndu Jiuda guru ono. ¹⁷ Eshi ophu ẹphe gwoberu mu; kpọahaa unwu-isensu oku anu agwa; o buru iphe, ẹphe gude ẹka mee be ẹphe gude akpatsu mu ẹhu-eghu; be oke ẹhu-eghu mu a-noduepho ata pfupfupfu g'oku l'ẹhu ndu ẹka-a; ophu e tee gbobotadu iya egbobuta. ¹⁸ A bya l'ẹhu eze ndu Jiuda l'onwiya, bu onye ziru unu g'unu bya akpata ishi l'ẹka Chipfu; unu karu iya le Chipfu, bu Chileke ke Izurẹlu be suru-a: Le k'opfu ono, i numaru ono; ¹⁹ be eshi ophu iphe ono rwuru ngu l'obu; i bya ewozeta onwongu ali l'iphu Chipfu teke ono, i numaru iphe, mu pfuru le k'ẹka-a; me ndu bu iya nu; mbu ke l'ẹphe a-buru mkpurupyata; buru ndu a turu onu; mbu i gude k'iphe ono gbajashia uwe ngu; raa ẹkwa l'iphu mu; be mu numawaru iphe, i pfuru. Noo iphe, Chipfu pfuru bu ono. ²⁰ Su-a; mu e-me g'i lapfu nna ngu phe; e-lia ngu jii. Ẹnya ngu ta abyadu ahuma ẹjo iphe-ẹhuka ono, mu e-wopfuta mkpukpu ẹka-a ono.”

Ọo ya bụ; ẹphe lwa bya akọoru eze gẹ nwanyi ono pfuru.

23

Jiosáya agbaphu Ọgbandzu Chipfu azu

(*2Iphe 34:3-7,29-33*)

¹ TỌbudu iya bụ; eze bya ezia; e je ekukọo ndu bụ ọgerenya ndu Jiuda; mẹ kẹ ndu bu lẹ Jierúsalemụ. ² Eze yẹle unwoke ndu Jiuda ono g'ẹphe ha; mẹ ndu bu lẹ Jierúsalemụ; mẹ ndu-uke Chileke; mẹ ndu mpfuchiru Chileke; mẹkpoo ndu Jiuda l'ophu; ndu upfu mẹ ndu nta; bya atuko swiru jeshia l'eze-ulo Chipfu. O woru ẹkwo ọgbandzu ono, a humaru l'eze-ulo Chipfu ono guru ye phe lẹ nchi. ³ Ọ bya apfuru lẹ mgboru itso eze-ulo ono; ẹphe lẹ Chipfu gbaa ndu; o kwee ukwe lẹ ya a-nodu etso Chipfu; gude obu iya g'ọ ha; mẹ ndu iya g'ọ ha eme ekemu iya; mẹ iphe, ọ sọru g'e meje; mẹ iphe, ọ tọru ọkpa iya; shi nno eme iphe, ọgbandzu ono pfuru, bukwa iya pho bụ iphe, e deru l'ekwo ọgbandzu ono. Ndu ono tuko zua mgbede lẹ k'ọgbandzu ono.

⁴ Noo ya; eze bya ezia Hilikaya, bụ onye-ishi ndu-uke Chileke; mẹ ndu-uke Chileke ophu nọ-tsotaru Hilikaya; mẹ ndu eche onu eze-ulo Chipfu nche g'ẹphe je achishikota ivu, eegudeje abaru Balu ẹja; mẹ kẹ Ashera; mẹ kẹ kpokpode l'eze-ulo ono. Ọo ya bụ; eze je akpo ivu ono oku l'oma ẹgu Kidironu l'azu Jierúsalemụ; kpota ntụ iya lashia Bẹtelu. ⁵ Ọ chishikota ndu ono, ndu eze Jiuda yeru g'ẹphe kpoje unwu-isensu oku l'eka ono, aagwaje iphe, dugbaa lẹ mkpukpu Jiuda ono; mẹ ophu nọ-pheru Jierúsalemụ mgburugburu; mbu ndu ono, akpoje unwu-isensu oku nu Balu; mẹ enyanwu; mẹ onwa; mẹ iphe, bụ kpokpode, nonu ono. ⁶ Ọ phofu itso Ashera, a kpoberu l'eze-ulo Chipfu; je akpo oku

lẹ nsuda Kidirõnu l'azu Jierúsalem; gwee ya nukuru nukuru jeye ọ buru ntụ; kpota ntụ iya wushia l'eka eelije unwu-eliphe. ⁷ O nwutsushia ọlo-ebubu unwoke, agba ukpara, du l'eze-ọlo Chipfu, bukwa iya pho bu eka unwanyi, anọduje akpa uwe, eewebeje Ashera.

⁸ Ọ bya achitakota ndu-uke, bu ndu shi lẹ mkpukpu, dugbaa l'alì Jiuda; bya aturwua eka aagwaje iphe; mbu eka ono, ndu ono shi akpoje unwu-isensu oku ono; e-shi lẹ mkpukpu Geba jeye lẹ mkpukpu Biye-Sheba. O mebyishia eka aagwaje iphe ono, du l'onu-oguzo Jioshuwa, bu onye-ishi mkpukpu ono, bu ophu du l'ekicha m'i -nodu l'onu-abata mkpukpu ono. ⁹ Ndu uke ono, shi egweje ngweja l'eka aagwaje iphe ono te etsojekwa egwe ngweja l'oru-ngweja Chipfu, bu ophu du lẹ Jierúsalem; ọle ephe etsojeru unwunna phe taa buredi, ekoduru ekoko.

¹⁰ Ọ turwua Tofetu, bu eka aagwaje iphe, du lẹ nsuda unwu Hinomu; k'ophu o to odu onye a-kpojekwadu nwa iya nwoke; ozoo nwa iya nwanyị oku gude gwee eja nu Moleku. ¹¹ O wofukota inya, ndu eze Jiuda nuru enyanwu, bu ophu no l'onu eka ono, eeshije abahu l'eze-ọlo Chipfu; bya anwuru oku ye l'ugbo-inya, e shi dobekwarupho enyanwu iche; oku kepyashia ya. Eka ephe shi nodu bu l'oma eka ono, du lẹ mgboru ọlo ono, onye eleta ibe eze enya, bu Nétanu-Meleku bu.

¹² O nwutsushia oru-ngweja ono, ndu eze ndu Jiuda kpuru l'ọlo-eli Éhazu; nwutsushia oru-ngweja, Manáse kpuru l'oma-unuphu labo, du l'eze-ọlo Chipfu. Ọ kupyashiru phe l'eka ono; kua ya pyaapaa; chita iphiriba iya je enwuru ye lẹ nsuda Kidirõnu. ¹³ Eze turwukota eka aagwaje iphe, du l'uzo enyanwu-awawa Jierúsalem; l'ekutara úbvú ejo-ememe; mbu eka aagwaje iphe, Sólomõnu kpuru doberu Ashitoretu, bu ejo agwa ndu Sayidonu; me Kemoshi, bu ejo agwa ndu

Mówabu; mę Moleku, bu ęjo agwa ndu Amonu. ¹⁴ Jiosáya bya akų-kwoshikota ntękpe, du l'ęka ono; gbukwoshia itso Ashera; woru okpu ndu nwuhuru anwuhu kuba l'ęka ono.

¹⁵ O mebyishichaaru oru-ngweja, du le mkpukpu Betelu; mbu ęka aagwaje iphe, Jierobowamu nwa Nebatu kpuru; mbu onye ono, kpataru ndu Izurelu mee iphe-ęji ono. Oru-ngweja; mę ęka aagwaje iphe be o nwutsushikotaru. O bya atua oku l'ęka aagwaje iphe; tsupyashikota iya; o buru ntụ; bya anwuru oku ye l'itso Ashera. ¹⁶ No iya; Jiosáya bya achikaa ęnya huma ilu, dugbaa l'ubvu ono; o zia; e je avoshiaru iya okpu, du l'ilu ono; o kpo ya oku l'eli oru-ngweja ono; shi nno turwua ya. Oo ya bu; o vua; mbu iphe ono, Chipfu shi l'onu onye mpfuchiru iya pfua ono.

¹⁷ Noo ya bu; Jiosáya bya ajia su: “?Bu gunu be a kpuru egube pho, mu ele ęnya pho?”

Ndu shi mkpukpu ono su iya: O kwa ilu onye ke Chileke pho, shije ali Jiuda; bya epfua k'iphe-a, i meru oru-ngweja Betelu-a.

¹⁸ O su phe: “Unu hakwaa ya; g'o to dukwa onye e-me ęka l'okpu.” Oo ya bu; ephe paru okpu onye ke Chileke ono haa; mę k'onye mpfuchiru Chileke ophu shi mkpukpu Sameriya.

¹⁹ O buru ge Jiosáya mebyishiru ęka aagwaje iphe, dukota le mkpukpu Betelu bu g'o mebyishikwarupho ęka aagwaje iphe, nogbaa le mkpukpu Sameriya; mbu ophu ndu eze ndu Izurelu kpushiru; shi nno kpatsu Chipfu ęhu-ęghu ono. ²⁰ O tuko iphe, bu ndu agwaje iphe l'ęka ono, aagwaje iphe ono gbushikota l'eli oru-ngweja ono; bya akpo okpu ndiphe oku l'eli oru-ngweja ono. E mechaa; o tugbua laphushia azu le Jierusalemu.

A bọahaaru ọbo Ojegahata Ọzo
(2Iphe 35:1-19)

²¹ Tọbudu iya bụ; eze bya epfuaru ndu Jiuda l'ophu sụ: “Unu bọoru Chipfu, bụ Chileke unu ọbo Ojegahata ẹgube e deru iya l'ẹkwo ọgbandzu.” ²² Ọ tọ dudu ọbo Ojegahata ọphu a bọjewaru g'a bọru ono. A ta abọjeduru iya nno teke ndu-ikpe shi bụru ishi l'alị Ízurẹlu; ọphu abọjeduru iya nno teke ndu eze nọ l'alị Ízurẹlu; mẹ teke ndu eze nọ l'alị Jiuda. ²³ Ọ bụru l'apha, kwe Jiosáya apha iri l'ẹsato, e -shi teke ọ wataru aburu eze bẹ a bọru Chipfu ọbo Ojegahata ono lẹ Jierúsalemụ.

²⁴ Iphe ọzo, Jiosáya meru bụ l'ọ chishikotaru ndu ejeje akpata ishi l'ẹka maa; mẹ ndu mgbashi; tuko iphe, bụ agwa; mẹ ẹjo akpamara, dukota lẹ Jierúsalemụ; mẹ l'alị ndu Jiuda l'ophu wofukọta. Iphemiphe ono o mekọtaru ono mee ọ vukota mbụ iphe, e deru l'ẹkwo ekemu ono, Hilikaya, bụ onye uke Chileke humaru l'eze-ulo Chipfu ono. ²⁵ Ọ tọ dudu eze ọzo, du gẹ Jiosáya lẹ ndu vu iya ọzo bụru eze; mẹ ndu ọphu, etso iya l'azu, bụ onye gudeje obu iya g'ọ ha; mẹ ndzu iya g'ọ ha; mẹ ike iya g'ọ ha ghaaru Chipfu iphu, bụ iya bụ g'ọ du l'ẹkwo ekemu Mosisu.

²⁶ Obenu l'oke ẹhu-eghu Chipfu, ata pfupfupfu, o kpukposhiru ndu Jiuda ono; bẹ ta tu-zetaduru atụ-zeta. Ọ bụru iphe, kparu iya nụ bụ iphemiphe ono, Manáse megbabẹru gude kpatsu iya ẹhu-eghu ono. ²⁷ Ọo ya meru iphe, Chipfu pfuru sụ: “Mu e-wofufua ndu Jiuda l'atatiphu mu ẹgube ono, mu wofuru ndu Ízurẹlu; mu ajịka Jierúsalemụ, bụ mkpukpu ono, mu họtaru; mẹ eze-ulo ono, mu sụru l'ọo ẹka ẹpha mu a-nọdu ere ire ono.”

Anwụhu Jiosáya
(2Iphe 35:20—36:1)

²⁸ Iphe Ọzo, Jiosáya megbabẹru bẹ e dekọtaru l'ẹkwo-akọ ndu eze ndu Jiuda.

²⁹ Ọ bụru teke Jiosáya bụ eze ono bẹ onye eze ndu Ijiputu, bụ Neko, chí ndu ojọgu iya jeshia ẹnyimu Yufurétisu gẹ ya yetarụ eze ndu Asiriya ẹka l'ọgu. Eze, bụ Jiosáya chíta ndu ojọgu nkiya tųgbua jepfushia ya ọgu. Eze ndu Ijiputu ono bụ Neko hụmae ya phọ bya eworu iya gbua lẹ mkpụkpu Megido. ³⁰ Ndu ozi iya shi lẹ Megido gude ụgbo-inya palata odzu iya lẹ Jierúsalem; bya elia ya l'ilu nkiya. Ndu Jiuda wofuta nwa Jiosáya kẹ nwoke, ẹpha iya bụ Jiehowahazu; wụa ya manụ l'ishi; ọ bụru eze nọchia ẹnya nna iya.

Teke Jiehowahazu bụ eze ndu Jiuda
(2Iphe 36:2-4)

³¹ Jiehowahazu bẹ nọwaru ụkporo apha l'apha ẹto teke ọ watarụ abụru eze. Iphe, ọ nọru l'aba-eze lẹ Jierúsalem bụ ọnwá ẹto. Ẹpha ne iya bụ Hamutalu nwada Jieremaya kẹ mkpụkpu Libuna. ³² Jiehowahazu bẹ meru iphe, dụ ẹji l'ẹnya Chipfu gẹ nna iya oche phẹ meru. ³³ Eze ndu Ijiputu bụ Neko tų-chiru iya lẹ mkpọro lẹ mkpụkpu Ribula l'alị Hamatu; k'ọphu bụ l'ọ tọ nọhedu lẹ Jierúsalem bụru eze. Ọ bya atụ-buaru ndu Jiuda g'ẹphe pfula mkpọla-ọchaa, ẹrwa iya dụ ụkporo talentu ise; waa mkpọla-ododo, ẹrwa iya dụ talentu lanụ. ³⁴ Ọ bya eworu Ẹliyakimu, bụ nwa Jiosáya mee eze l'ọzo nna iya, bụ Jiosáya. Ọ gbanwee ẹpha iya gụbe iya Jiehowakimu. Ọo ya bụ; o dufu Jiehowahazu je edobe l'alị Ijiputu; ọ nọdu l'ẹka ono nwụhu. ³⁵ Jiehowakimu pfula Eze ndu Ijiputu bụ Neko mkpọla-ọchaa; mẹ mkpọla-ododo ono, ọ tų-buru ndu Jiuda ono. O keru utu nụchaa ndu Jiuda g'ike beru onyemonye; shi nno gbata mkpọla-ọchaa; waa mkpọla-ododo ono.

*Teke Jiehoyakimu bu eze ndu Jiuda
(2Iphe 36:5-8)*

³⁶ Jiehoyakimu nɔwaru ɔkporo apha l'apha ise teke ɔ wataru aburu eze. Iphe, ɔ nɔru l'aba-eze le Jierusalemu buru apha iri le nanu. Epha ne iya bu Zebida nwada Pedaya ke mkpu kpu Ruma. ³⁷ Jiehoyakimu meru iphe, du eji l'enya Chipfu ge nna iya oche phe g'ephe ha meru.

24

¹ ɔ buru teke ono, Jiehoyakimu bu eze be Nebukadineza, bu iya bu eze ndu Babilonu jeru ugu l'ali ono. Jiehoyakimu nodu iya l'eka apha eto. A nonyaa; ɔ ghachi kwefuahaaru iya ike. ² Chipfu bya zia ndu ojogu olwua-ola, shi ali Babilonu; me ke ndu Aramu; me ke ndu Mowabu; me ke ndu Amonu; ephe byapfutashia Jiehoyakimu ugu; mbu g'ephe bya emebyishia Jiuda egube ono, Chipfu shi l'onu ndu-ozu iya, bu ndu mpfuchiru iya pfua l'oo-du ono. ³ Iphe, doru enya bu l'iphe ono, nwukotaru l'ehu ndu Jiuda ono; be bu Chipfu suru g'o nwua; g'o shi nno wofu phe l'atatiphu iya l'opfu iphe-eji, Manase megbaberu; mewaro iphemiphe, o meshiru; ⁴ mekwapho ke ndu ono, adudu iphe, ephe meru, o gbukotaru; ɔ tukoru Jierusalemu l'opfu gbujia ndu te nwedu iphe, ephe meru egbuji. Ophu ɔ dudu Chipfu ree; g'o gua nvu l'ono.

⁵ Iphe ozo, Jiehoyakimu megbaberu be e dekotaru l'ekwo-akɔ ndu eze Jiuda. ⁶ Oo ya bu; Jiehoyakimu nwuhu lapfushia nna iya phe. Jiehoyakinu, bu nwa iya buru eze nochia enya iya.

⁷ Ophu Eze ndu Ijiputu eshibaedu l'ali iya futabaa; kele eze ndu Babilonu be natakotaru ali, bu k'eze ndu Ijiputu; e -shi le nggele Ijiputu je akpaa l'enyimu Yufuretisu.

*Teke Jiehoyakinu bu eze ndu Jiuda
(2Iphe 36:9-10)*

⁸ Jiehoyakinu be nowaru apha iri l'eshato teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierusalemu buru onwa eto. Epha ne iya bu Nehushita; nwada Elunatanu ke Jierusalemu. ⁹ Jiehoyakinu meru iphe, du eji l'enya Chipfu ge nna iya meru.

¹⁰ O bya erwua teke ono; ndu-ozu Nebukadineza, bu eze ndu Babilonu wuru byatashia Jierusalemu bya ekepheta mkpukpu ono. ¹¹ Nebukadineza l'onwiya bya abyapfuta ndu-ozu iya ono le Jierusalemu l'eka ephe kephetaru iya ono. ¹² Tobudu iya bu; Jiehoyakinu, bu eze ndu Jiuda; me ne iya; me ndu-ozu iya; me ndu-ishi iya; me ndu eleta ibe iya enya toko woru onwophe nu eze ndu Babilonu.

O buru l'apha, kwe eze ndu Babilonu apha esato, o byaru aburu eze be o kputaru Jiehoyakinu le ndzu. ¹³ O woshikota eku, du l'eze-ulo Chipfu; me k'ulo-eze; bya evutakota ivu ono, Solomonu gude mkpola-ododo mekota, dobe l'eze-ulo Chipfu; teke ono, o bu eze ndu Izurelu ono. O vutakotaru iya egube ono, Chipfu pfujehawaru opfu iya ono. ¹⁴ O kpukota ndu Jierusalemu l'ophu le ndzu lashia ali Babilonu; kputa ndu-ishi; me ndu ojogu; me ndu eme ona; me ndu akpu uzu. Iphe, ephe du bu unu umadzu ugbo ukporo l'ise*; o kpu a phe. Ophu o dudu onye phoduru nu; gbahaa ndu kachaa aburu ndu ukpa l'ali ono.

¹⁵ Nebukadineza bya eshi le Jierusalemu kpu Jiehoyakinu le ndzu laa ali Babilonu; kputa ne Jiehoyakinu; me unyomu iya; me ndu eleta ibe iya enya; me ndu ike du l'ali ono. ¹⁶ Eze ndu Babilonu ono kputaru ndu ojogu, du unu iri l'esaa l'ukporo ndu ojogu iri, bu ndu okpehu du;

* 24:14 24:14 Bu iya bu 10,000 le mbekee.

bya aburu ndu maru ɛnya ɔgu; bya akputa unu umadzu labo l'umadzu ukporo iri, bu ndu eme ona; me ndu l'akpu uzu. ¹⁷ Oo ya bu; o wota Matanaya, bu nwune nna Jiehoyakinu mee eze l'ozo Jiehoyakinu. O gbanwee ɛpha iya gube iya Zedekaya.

*Teke Zedekaya bu eze ndu Jiuda
(2Iphe 36:11-12; Jier 52:1-3)*

¹⁸ Zedekaya be nowaru ukporo apha l'apha lanu teke o wataru aburu eze. Iphe, o noru l'aba-eze le Jierusalemu buru apha iri le nanu. Epha ne iya bu Hamutalu nwada Jieremaya ke Libuna. ¹⁹ O meru iphe, du eji l'anya Chipfu ge Jiehoyakimu meru. ²⁰ O buru ehu-eghu, eghu Chipfu be iphe ono gude nwua l'ehu ndu Jierusalemu; me l'ehu ndu Jiuda; jeye teke o chifuru phe l'atatiphu iya.

Zedekaya nonyaa; bya ekwefuaharu eze ndu Babilonu ike.

25

*Adada Jierusalemu
(2Iphe 36:13-21; Jier 39:1-10; 52:3-11)*

¹ Tobudu iya bu; o be l'apha, kwe Zedekaya apha tete, o wataru aburu eze; l'abali k'iri l'onwa iri; eze ndu Babilonu, bu Nebukadineza chita ikpoto ndu ojogu iya; ephe byatashia Jierusalemu. Ephe no-pee ya mgburugburu. Ephe kepheta mkpukpu ono; bvuphee ya ose-ogu mgburugburu. ² Ephe kepheta mkpukpu ono jeye l'apha, kwe eze, bu Zedekaya apha iri le nanu; e-shi teke o wataru aburu eze. ³ O rwua abali ke tete l'onwa eno; egu-ememe, du le mkpukpu ono kabaa njo; k'ophu ndu bu iya nu te nwehedu nri, ephe e-ri. ⁴ O rwua mboke ono; e tsukpo igbulu mkpukpu ono. O be l'enyashi iya; onye eze, bu Zedekaya yele ndu ojogu l'ophu tsukahu

gbala. Ẹka ẹphe shiru gbalaa bu l'onu oꝓuzo ono, du le mgbaka igbulọ labọ ono, du le mgboru mgbabu eze. Teke ono be ndu ojogbu ndu Babilonu kepheru mkpukpu ono mgburugburu. O buru ẹka ẹphe shiru bu uto nsuda Araba. ⁵ O le ndu ojogbu ndu Babilonu chipyaberu eze, bu Zedekaya je egude iya le baswaa ali, du le Jieriko. Ndu ojogbu iya buhaa ya tsukashihu. ⁶ Ẹphe kpua eze, bu Zedekaya le ndzu; kpuru iya kpupfu eze ndu Babilonu le mkpukpu Ribula, bu ẹka o no nmaa ya ikpe. ⁷ Ẹphe gbushia unwu Zedekaya; o nodu ele phe ẹnya; a nodu egbushi phe. E mecha bya aswoshia yebedua akpuru-ẹnya; gude egbirigba, e meru l'onirubvu tu iya mkporo kputa lashi Babilonu.

Eemebyishi Jierusalẹmu; me eze-ulo Chipfu
(Jier 52:12-23)

⁸ O bya erwua g'onwa ise du l'abali esaa; l'apha, kwe Nebukadineza apha iri le tete, e -shi teke o wataru aburu eze ndu Babilonu; Nebuzaradanu, bu onye-ishi ndu ojogbu, eche Nebukadineza nche; mbu onye-ozu eze ndu Babilonu ono jeshia Jierusalẹmu. ⁹ O je atua oku l'eze-ulo Chipfu; me l'ulo-eze; me l'ulo, dukota le Jierusalẹmu; mbu l'ulo ndu oke amadu be o tukotaru oku. ¹⁰ Ndu ojogbu, onye-ishi ojogbu ono, echeje eze nche chitaru je l'eka ono; be tsukpashiru igbulọ, e gude kpupheta Jierusalẹmu mgburugburu. ¹¹ Nebuzaradanu, bu onye-ishi ndu ojogbu, echeje eze nche ono bya atuko iphe, bu ndu ophu phoduru le mkpukpu ono rwukọ lashi Babilonu; ẹphe le ndu lapfuru eze ndu Babilonu alapfu; mekpoo ndu phoduru nu g'ẹphe ha. ¹² Onye-ishi ndu ojogbu ono be ndu ophu o haru haa bu ndu ophu kachakpo aburu ndu ukpa l'ali ono; g'ẹphe jeje ozi l'opfu-vayinu; me l'opfu.

¹³ Itso onyirubvu, dū l'eze-ulo Chipfu; mē ọgba-kperekpere; mē iphe ono, e shi eyeje mini ono, e gude onyirubvu kpua, dū iya nū; bē ndu Babilonu kupyashichaaru akupyashi; vuta onyirubvu ono lashiya ali Babilonu. ¹⁴ Ephe vutakwarupho ite; mē iphe, eegudeje ekpo ntū; mē iphe, apaje oghu oroku; mē gbamugbamū; waa iphe, bukpo iphe, a kpuru l'onyirubvu, eegudeje eje ozi l'eze-ulo Chipfu; ¹⁵ mē iphe, aaguje oku; mē gbamugbamū; waa iphemiphe, e mekotaru le mkpola-ododo; mē le mkpola-ochaa bē onye-ishi ndu ojogu ono vutakotaru.

¹⁶ Onyirubvu, lakotaru l'itso labo ono; mē l'iphe ono, e shi eyeje mini ono; mē l'ogba-kperekpere ono, buchaa iphe, Solomonu meshiru dobe l'eze-ulo Chipfu; bē erwa, dū iya nū dakiri atu onu iya. ¹⁷ Itso ono bē eli iya dugbaa nkwo-eka iri l'esato l'ehu l'ehu. O buru onyirubvu bē e gude kpua nchi-itso tu-kobe l'eli itso ono ephenebo. Nchi-itso ono dū nkwo-eka eto eto l'eli; bya enwegbaaru iphe, dū g'ugbu; waa iphe, dū g'itorokuma, a kpuchaa l'onyirubvu, no-pheru iya mgburugburu. Itso k'ebo; yee iphe ono, dū g'ugbu, dū iya nū ono bē bu iphe lanu yee ophuu.

*A kpuru ndu-ishi ndu Jiuda le ndu
(Jier 52:24-27)*

¹⁸ Noo ya; onye-ishi ndu ojogu ono, bu ndu anoduje eche eze nche ono bya akputa Seraya, bu onye-ishi ndu-uke Chileke le ndu; kputa Zefanaya, bu onye-uke, etsota Sereya; mē umadzu eto, echeje nche l'onu-abata eze-ulo Chipfu. ¹⁹ A bya abya le ndu ophu nokwadu le mkpukpu; o bya akputa onye-ishi ndu ojogu; mē umadzu ise, shi agbazijeru eze idzu; kputa onye edejeru onye-ishi ndu ojogu ekwo, bu iya bu onye-ishi ndu akputaje ndu eka

ono mee phẹ ẹphe aburu ndu ojogu; me ụkporo ụmadzu ẹto, bu unwoke ali ono, a humaru le mkpukpu ono. ²⁰ Nebuzaradanu, bu onye-ishi ndu ojogu, anoduje eche eze nche ono tuko g'ẹphe ha kputa kpu-pfuta eze ndu Babilonu le mkpukpu Ribula. ²¹ O buru le Ribula l'eka ono, du l'ali Hamatu be eze ndu Babilonu no gbushia phe. Noo g'e shi kpu ndu Jiuda le ndzu l'ali phe laa ali ozo bu ono.

*Teke Gedalaya bu ochi-oha ndu Izurelu
(Jier 40:1—41:15)*

²² Nebukadineza, bu eze ndu Babilonu bya ahota Gedalaya, bu nwa Ahikamu nwa Shafanu g'o buru ochi-oha; buru onye-ishi ndu ophu phoduru nu l'ali Jiuda. ²³ O be ge ndu-ishi ndu ojogu ndu Jiuda g'ẹphe ha; ẹphe le ndu nkephe numaru l'eze ndu Babilonu hofutawaru Gedalaya g'o buru ochi-oha; ẹphe wu-pfuta Gedalaya le mkpukpu Mizupa. Ndu byaru nu bu Ishimelu nwa Netanaya; yee Jiohananu nwa Kareya; waa Seraya nwa Tanuhumetu, bu onye Netofa; me Jiazanaya, bu nwa onye Maka; ẹphe le ndu nkephe. ²⁴ Gedalaya bya eribuaru ẹphe le ndu nkephe ono nte su: “Unu ta tsushi ndu-ishi ndu Babilonu ebvu. Unu nodukpoepo l'ali ono jeeru eze ndu Babilonu ozi g'o duru unu le ree.”

²⁵ No iya; o be l'onwa k'esa l'apha ono; Ishimelu, bu nwa Netanaya, bu nwa Elishama; mbu onye shi l'unuphu ndu eze; chita ụmadzu iri jeshia mkpukpu Mizupa je egbua Gedalaya; me ndu Jiu; me ndu Babilonu ono, ẹphe l'iya nokota le mkpukpu Mizupa ono. ²⁶ Iphe ono mee; ndu Jiuda l'ophu; ndu upfu me ndu nta; je akpaa le ndu-ishi ndu ojogu phe; ẹphe gude ntsu-mebvu ndu Babilonu gbaru lashia ali ndu Ijiputu.

A tufutaru Jiehoyakinu l'ulo-mkporo

(Jier 52:31-34)

²⁷ O rwua l'apha, kwe Jiehoyakinu, bu eze ndu Jiuda ukporo apha l'apha iri l'esaa, e -shi teke a kpuru iya le ndzu; Evilu-Merodaku, bata l'aba-eze ndu Babilonu. O buru g'onwa iri l'ebo du l'ukporo abali l'abali esaa; be o tufutaru Jiehoyakinu, bu eze ndu Jiuda ono l'ulo-mkporo. ²⁸ O pfuru opfu oma yeru Jiehoyakinu; bya edobe iya l'onodu, kakota ke ndu eze ozo shi, a tukoru yele ephe kpa le ndzu laa ali Babilonu. ²⁹ O buru iya bu le Jiehoyakinu eyefu uwe mkporo iya; bya awata eri nri le teburu eze gbiriri jasu g'o no-beru. ³⁰ Mbokumboku be eze anuje iya okpoga, oo-gudeje eme mkpa iya jeye g'o no-beru.

Bayıburu Izii
Izii: Bayıburu Izii Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Izii)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 30 Dec 2021 from source files dated 30 Dec 2021

c6885c7c-c550-5b8b-a4fe-4bd714af4f6d